

Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling
Internationalt og Telepolitisk Center

tpk-post@vtu.dk

1. marts 2006
Sag 2006-100/1-690/mba

Forbrugerstyrelsens bemærkninger til udkast til lovforslag om ændring af lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet, lov om radiofrekvenser og lov om radio- og teletermineringsudstyr og elektromagnetiske forhold.

(Opfølgning på regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse.)

Forbrugerstyrelsen har modtaget ovenstående udkast til lovforslag i høring. Vi har gennemgået de anførte forslag til lovændringer og nedenfor følger vores bemærkninger.

Da det fremgår af høringsbrevet, at lovforslaget har tæt sammenhæng til udmøntningen af andre anbefalinger i en handlingsplan, som Justitsministeriet efterfølgende vil sende i høring, må indeværende bemærkninger tage forbehold for, hvad handlingsplanen kommer til at indeholde.

Generelle bemærkninger

Lovforslaget har til formål at gennemføre en række anbefalinger vedrørende teleområdet, som er afledt af regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse. Oplysninger om telekommunikation og borgernes brug heraf kan ofte have stor betydning for politiets efterforskning. Derfor er det et vigtigt hensyn at sikre, at politiet har mulighed for at bruge oplysninger herfra i forbindelse med opklarende arbejde.

Set fra et forbrugerperspektiv er det af stor betydning, at lovforslaget ikke får uønskede konsekvenser for privatlivets fred/privacy. Endvidere må det for så vidt muligt sikres, at lovgivningen fremstår teknologineutral og ikke virker unødigt hindrende for fremkomsten af nye kommunikationsformer og -teknologier.

Fremkomsten af nye teknologier kan vanskeliggøre at implementere ønsket bag lovgivningen. Det understreges af den forventede udbredelse af telefoner, som automatisk kan skifte netværk. Hvor der i dag findes telefoner, der automatisk skifter fra 3G- til GSM-netværk, forventes der snart at blive introduceret telefoner, der kan logge sig på internettet via trådløse internetforbindelser (hotspots). Hermed overgår samtalen til at blive transmitteret som internettelefoni (VoIP).

Hvorledes lovforslaget i sin nuværende form vil påvirke ovennævnte forhold vil bl.a. afhænge af, hvordan lovforslaget – hvis det vedtages – rent praktisk vil blive implementeret og anvendt i forbindelse med nye, endnu ikke eksisterende kommunikationsteknologier. At lovforslaget kan tolkes strengt eller mildt eksemplificeres bl.a. af forslaget til lov om konkurren-

ce- og forbrugerforhold på telemarkedet, § 15 b, stk. 2. Heraf fremgår det, at det skærpede krav ”kan fraviges for mindre udbydere, eller hvor særlige praktiske hensyn nødvendiggør dette.”

Specifikke bemærkninger

En gennemgang af det fremsendte høringsmateriale giver anledning til følgende få kommentarer:

Lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet, § 15, stk. 1

Af bemærkningerne til lovforslaget (4.2.1: Arbejdsgruppens generelle overvejelser) fremgår det, at ”det må antages, at pligten for udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester efter ordlyden af konkurrencelovens § 15 ikke omfatter pakkebaserede netværk.” Hermed antages det, at der ikke gælder en pligt til, at udbyderne skal sikre, at det er muligt for politiet at foretage indgreb i meddelelseshemmeligheden.

Ved læsning af § 15, stk. 1 fremgår det ikke klart, at/om loven vil virke forskelligt på hhv. traditionel telefoni og pakkebaseret kommunikation. I stedet tales der generelt om ’udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester til slutbrugere’. Spørgsmålet er, om det med fordel kunne tydeliggøres og afgrænses, inden for hvilke områder lovgivningen forventes at finde anvendelse?

Af de efterfølgende bemærkninger til lovforslagets enkelte dele fremgår det omkring § 15, stk. 1, at udvidelsen bl.a. vil indebære, ”at udbydere af IP-baserede taletelefonitjenester samt udbydere af datatransmission, som ikke benytter centraludstyr i traditionel forstand, vil blive omfattet af forpligtelsen [til at muliggøre aflytning]. Forpligtelsen gælder dog ikke taleapplikationer over internettet, med mindre disse tilbyder opkald til og fra taletelefonitjenester, hvorved de pågældende applikationer reelt bliver taletelefonitjenester.”

Eksemplet kan illustrere, at det kan fremstå uklart, hvilke pakkebaserede teknologiformer, som er undtaget, hvornår undtagelsen finder sted, samt hvorledes undtagelsen defineres.

Endvidere kan eksemplet illustrere, at undtagelsen (afhængigt af hvorledes den defineres) kan få væsentlig indflydelse på lovgivningens forventede målopfyldelse. Undtages pakkebaserede netværk, som det fremgår af arbejdsgruppens generelle overvejelser, vil en stor – og stigende – del af kommunikationen ikke blive omfattet af lovgivningen. Dermed bliver det mere attraktivt for grupper og enkeltpersoner, som måtte nære et ønske om at undgå myndighedernes bevågenhed, at benytte sig af sådanne kommunikationsformer.

Med venlig hilsen

Morten Brønnum Andersen
Fuldmægtig
Tlf. direkte 32669218
E-post mba@fs.dk

Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling
Bredgade 43
1260 København K

Sendt pr. e-mail til: tpk-post@vtu.dk

København d. 3. marts 2006

Høring vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af teleloven m.fl.

Den danske regering har siden terrorangrebet 11. september 2001 iværksat en række initiativer med henblik på at bekæmpe den internationale terrortrussel, herunder initiativer, der sigter på at styrke det danske politi- og efterforskningsmæssige beredskab.

Cybercity vil medvirke aktivt til at forbedre politiets efterforskningsmæssige muligheder i forhold til terror mv. Dette bør ske gennem en konstruktiv dialog mellem myndigheder og teleudbydere, hvor man fra myndigheds og lovgivers side respekterer de tekniske forhold, der gør sig gældende inden for telesektoren.

I ”Regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse” fra november 2005 fastslås det blandt andet, at politiets muligheder for at indhente oplysninger hos teleudbydere bør øges.

På denne baggrund har regeringen fremlagt ”Forslag til lov om ændring af lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet, lov om radiofrekvenser og lov om radio- og teleterminaludstyr og elektromagnetiske forhold (Opfølgning på regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse)”. Heri lægger regeringen op til en stramning af telelovens § 15 kombineret med en efterfølgende udarbejdelse af den såkaldte logningsbekendtgørelse.

Arbejdet i Videnskabsministeriets tekniske arbejdsgruppe om terrorbekæmpelse (herefter Arbejdsgruppen) har på flere områder vist sig utilstrækkelig til at få afdækket de problemstillinger, der er knyttet til de behandlede anbefalinger. Dette skyldes, at der ikke har været den tilstrækkelige tid til andet end en overfladisk og summarisk behandling af de tekniske problemstillinger.

Det fremsatte lovforslag indeholder krav til telesektoren, som vil forøge omkostningerne ved at producere teletjenester i Danmark ganske markant. Det vil i sidste ende betyde, at den

enkelte forbruger kan se frem til stigende priser. Samtidig vil kravene begrænse teleselskabernes valg af produktionsmetoder og dermed lægge en række konkurrencemæssige begrænsninger i forhold til de lande, hvor man har valgt en mindre vidtgående tilgang til fastlæggelsen af logningsforpligtelser.

Det vidtgående indhold af lovforslaget - sammenlignet med initiativerne i de øvrige EU-lande - bør give anledning til en tilbundsgående analyse af konsekvenserne af de påtænkte tiltag for telebranchen, den enkelte forbruger og dansk erhvervsliv.

Cybercity ser sig nødsaget til at gøre indsigelse over for det fremsendte udkast til lovforslag. Lovforslaget er efter Cybercitys opfattelse ikke udarbejdet på et tilstrækkeligt oplyst grundlag og fremstår derfor på en række områder mangelfuldt og overfladisk. Det er selvsagt ganske utilfredsstillende, da lovforslaget påfører den danske telebranche meget store omkostninger, hvilket vil begrænse mulighederne for den enkelte forbruger, skabe betydelige barrierer for den danske konkurrenceevne og skade Danmarks position som en af verdens førende IT-nationer.

Økonomiske konsekvenser

Regeringen har med det fremlagte lovforslag i princippet pålagt telebranchen at acceptere, hvad der bedst kan beskrives som en blankocheck. Der lægges således op til, at justitsministeren - efter lovforslagets vedtagelse - kan fastlægge kravene til teleudbydernes telelogning og dermed bestemme størrelsen af udgifterne for telebranchen (beløbet på blankochecken).

Ændringen af telelovens § 15, stk. 1 indebærer en udvidelse af bestemmelsen til at indrette centraler og tilsvarende udstyr således, at politiet kan få adgang til at foretage enhver form for indgreb i meddelelseshemmeligheden, herunder indhentning af historiske teleoplysninger.

Udvidelsen af § 15 får derved en tæt sammenhæng til udmøntningen af retsplejelovens regler om logning, som først bliver udmøntet efterfølgende i logningsbekendtgørelsen. Omfanget af logningsforpligtelserne mangler derfor stadig at blive afklaret. Udvidelsen af telelovens § 15 indebærer således en *uspecificeret investeringsforpligtelse* for telebranchen. Det betyder, at teleudbydere på nuværende tidspunkt ikke har mulighed for mere præcist at vurdere de omkostninger, der er forbundet med lovændringen.

Telebranchen har på foranledning af Videnskabsministeriet foretaget beregninger af omkostningerne ved de anbefalinger, der har været behandlet i Arbejdsgruppen. Beregningerne viser, at det fremlagte lovforslag vil medføre udgifter for telebranchen på op imod to milliarder kroner. Hertil kommer årlige løbende driftsudgifter, som på nuværende tidspunkt er svære at estimere. Disse vil formentlig beløbe sig i millionstørrelsen.

Udkastet til lovforslaget afviger på visse områder markant fra afrapporteringen fra Arbejdsgruppen ved ikke at medtage disse estimater for lovforslagets økonomiske konsekvenser, som telebranchen i arbejdsgruppens slutfase blev bedt om at udarbejde.

Cybercity stiller sig uforstående over for det manglende omkostningsestimater i lovforslaget og henviser derfor til branchens omkostningsestimater, som er fremsendt til VTU-ministeriet ved brev af 31. januar 2006 og gengivet på side 10 i afrapporteringen af 3. februar 2006 fra VTU-ministeriets tekniske arbejdsgruppe om terrorbekæmpelse.

Kompensation for foretagne investeringer

Lovforslagets nye investeringsforpligtelser i telelovens § 15 er særdeles vidtrækkende og giver dermed en betydelig økonomisk usikkerhed for telebranchen.

Det synes hverken rimeligt eller nærliggende, at man som teleudbyder pålægges vidtrækkende investeringsforpligtelser til udstyr, som alene er til brug for politiet. Som eksempel herpå kan nævnes forpligtelserne til investering i logningsudstyr til registrering af data, som ikke sker af forretningsmæssige grunde. Cybercity finder, at sådanne ensidige registreringer for politiet selvsagt også bør finansieres af politiet. På den måde kan der ske en passende afvejning af de økonomiske og driftsmæssige hensyn for telebranchen og hensynet til politiets efterforskningsmuligheder.

EU-direktivet giver mulighed for, at de enkelte lande kompenserer teleselskaberne for det arbejde, de udfører for politiet. Cybercity skal derfor opfordre til, at det på ny overvejes at kompensere telebranchen for de forpligtelser, man påtænker at gennemføre med udgangspunkt i det fremsendte udkast til lovforslag.

Undtagelser udvander effekten

Det fremlagte forslag til logningsbekendtgørelse indeholder en lang række undtagelser og smuthuller. Biblioteker, mindre boligselskaber, private virksomheder, universiteter mv. friholdes således fra reglerne om logning. Disse ”huller i heget” udvander imidlertid effekten af logningstiltagene og sår derfor tvivl om rimeligheden og proportionaliteten af de omkostninger, som lovforslaget påfører telebranchen.

Logning af færden på internettet

Som flere gange anført af Cybercity på møderne i regi af Videnskabsministeriet samt møderne i ekspertgruppen under Justitsministeriet er det Cybercitys opfattelse, at der i henhold til lovforslagsbemærkningerne til lovforslag L35 fra 2001 om retsplejelovens § 786, stk. 4, 2. pkt. ikke er hjemmel til at stille krav om logning af kundernes færden på internettet – nemlig registrering af besøgte hjemmesider.

I det omfang man fra ministerielt hold ønsker at indføre et krav om logning af specifikke besøgte hjemmesider, er det Cybercitys klare vurdering, at dette går videre end det oprindelige mandat fra 2001. Cybercity skal derfor opfordre til, at spørgsmålet på ny rejses i Folketinget med henblik på at få skabt den fornødne sikkerhed omkring omfanget af hjemmelsgrundlaget, herunder det politiske ønske om rækkevidden for logningsforpligtelsen.

Udskydelse af lovforslaget

Justitsministeriets foreliggende udkast til logningsbekendtgørelse er særdeles vidtgående og går på flere punkter også videre end det netop vedtagne EU-logningsdirektiv. Cybercity vurderer således, at særligt ambitionen i det foreliggende udkast til logningsbekendtgørelse om at logge kundernes adfærd på internettet (besøgte hjemmesider) er markant mere vidtgående i forhold til både EU-logningsdirektivet og den tidligere vedtagne antiterrorlovpakke.

Cybercity finder det både rimeligt og naturligt, at potentielle krav i den danske teleregulering, som er mere vidtgående end såvel de netop vedtagne EU-regler, som det gældende danske lovgrundlag først fremsættes efter, at hjemmel til sådanne vidtgående logningskrav i Retsplejelovent er tilvejebragt, herunder efter behørig politiske drøftelser og debat i Folketinget om, hvorvidt Danmark ønsker at gå enegang i forhold til de øvrige EU-lande.

Cybercity skal på denne baggrund opfordre til, at logningsdelen i telelovens § 15 udskydes til et senere lovforslag, hvor omfanget af forpligtelserne i den forestående udarbejdelse af ”logningsbekendtgørelsen” er kendt.

– o o o –

Cybercity har ikke yderligere bemærkninger til Videnskabsministeriets høring vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af teleloven. I det omfang styrelsen måtte have spørgsmål til ovenstående, står undertegnede naturligvis til rådighed.

Venlig hilsen

Nicholai Pfeiffer
Regulatorisk Chef
Cybercity A/S

3. marts 2006
IMT/SUP

Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling
Bredgade 43
1260 København K

Sendt pr. e-mail til: tpk-post@vtu.dk

**Høring vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af teleloven m.fl.
(Opfølgning på regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse)**

Hermed følger Telekommunikationsindustriens (herefter TI) bemærkninger til ovennævnte lovudkast, som er modtaget i høring med brev af 10. februar 2006.

I det følgende redegøres for TI's væsentligste bemærkninger til udkastet til lovforslag. Vedlagte bilag indeholder TI's øvrige bemærkninger, herunder bemærkninger til udkastets konkrete tekster.

0. Generelt

Der har hidtil eksisteret et godt løbende samarbejde mellem telebranchen og politiet/PET om den praktiske håndtering af teleudbydernes forpligtelser til at bistå politiet i deres efterforskningsarbejde. Telebranchen er fortsat indstillet på at medvirke til at sikre samfundet og politiets efterforskningsmuligheder. TI er derfor indstillet på at medvirke til implementeringen af Regeringen Handlingsplan for terrorbekæmpelse af november 2005. Ved fastlæggelsen af, hvordan antiterrorregler på teleområdet i praksis skal udformes, forventer branchen imidlertid, at man fra myndighedernes og lovgivers side afbalancerer politiets interesser med en respekt for telesektorens produktionsmetoder og den tekniske udvikling til gavn for kunderne og det danske samfunds udnyttelse af telekommunikation.

På denne baggrund indvilgede telebranchen i at deltage i Videnskabsministeriets tekniske arbejdsgruppe om terrorbekæmpelse (herefter VTU-arbejdsgruppen). Gruppen har afholdt ugentlige møder fra 8. december 2005 til ultimo januar 2006. Som nævnt på side 3 i udkastet til lovforslag har gruppen arbejdet med konkretisering af anbefaling 15, 17, 18 og 25 i Regeringens Handlingsplan om terrorbekæmpelse og særligt haft til formål at konkretisere rammerne for mulige tekniske løsninger, herunder at identificere og estimere omkostningsniveauer for afbalancerede løsninger.

Imidlertid finder TI, at drøftelserne i VTU-arbejdsgruppen i al for høj grad har været baseret på en ambition fra myndighedernes side om "for enhver pris" at tilgodese politiets ønsker uden respekt af produktionsmæssige begrænsninger. Dermed kan udmøntningen af regeringens handlingsplan fordyre produktionen af teletjenester væsentligt og begrænse valg af produktionsmetoder – til ugunst for slutbrugerne - i forhold til lande, hvor det er de produktionsmæssige forhold, der er udgangspunkt for de løsninger, der stilles til politiets rådighed.

Den korte tidsramme for VTU-arbejdsgruppens arbejde har med nævnte ambitionsniveau vist sig at være helt utilstrækkelig til at afdække de problemstillinger, der er knyttet til de behandlede anbefalinger. Den endelige afrapportering fra gruppen bærer derfor præg af, at det som følge af de uafklarede punkter og mange misforståelser kun har været muligt at behandle selv væsentlige punkter meget overfladisk.

TI finder også, at udkastet til lovforslag ikke indeholder et retvisende billede af indholdet af VTU-arbejdsgruppens afrapportering af 3. februar 2006, idet der bl.a undlades en gengivelse af de estimater for lovforslagets økonomiske konsekvenser, som TI i al hast blev anmodet om at tilvejebringe til arbejdsgruppen, jf. nærmere nedenfor pkt. 2.

Det høje ambitionsniveau bør sammenholdes med en teleudvikling, hvor kunderne i stigende omfang kan kommunikere uden at anvende en teleudbyder eller på anden måde kan undgå at afsætte spor, der kan stilles til rådighed for politiet (f.eks. kommunikation via IP-telefoni (Skype) og kommunikation via hotmail). Det er eksempler på den frie kommunikationskultur, som er fundamental for samfundets stadig mere effektive udnyttelse af telekommunikation. Samtidigt omfattes mindre net, virksomhedsnet, universiteter, kollegier mv. ikke af kravene. Ambitionsniveauet savner allerede derfor proportionalitet.

Det er på denne baggrund TI's helt overordnede vurdering, at lovforslaget ikke afspejler en afklaret balance mellem hensynene til politiet, samfundets udnyttelse af IT-teknologi og borgernes personlige rettigheder. Frem for alt savnes der i forslaget en præcisering af helt fundamentale principper for afgrænsning af teleudbyderes pligt til at hjælpe til politiet. Uden sådanne principper er der risiko for, at teleudbydere tvinges ud i en egentlig overvågning af borgerne, som aldrig har været politisk tilkendegivet.

Særligt på baggrund af, at forslagene er enestående i international sammenligning forekommer mangelen på et mere tilbunds gående forarbejde bekymrende.

TI bemærker i denne sammenhæng, at fastsættelse af regler om aflytning i de lande, som Danmark normalt sammenligner sig med, herunder Sverige, USA og Storbritanien, på grund af kompleksiteten først sker efter års forberedelse på baggrund af grundige analyser. For logning har indtil videre kun Storbritanien

erfaringer med begrænsede logningskrav (langt mindre vidtgående end danske udkast), idet der her er indført en frivillig ordning, hvor væsentlige meromkostninger for udbyderne kompenseres af staten.

Endelig gør TI opmærksom på, at virkningen af de behandlede anbefalinger ikke kan vurderes isoleret. Flere af de anbefalinger i regeringens handlingsplan, som ikke er behandlet i gruppen, vil således kunne få en væsentlig betydning for branchen. Det gælder f.eks. ønskerne om, at aflytning og tilgang til registrerede data kan ske under dansk jurisdiktion (jf. anbefaling 23), som vil være i direkte modstrid med tendensen til stigende internationalisering i sektoren, samt ønsket om fælles formater for data, der videregives til politiet (jf. anbefaling 24), selv om produktionsgrundlagene er meget forskelligartede.

TI er på denne baggrund på væsentlige punkter uenige i det fremsendte udkast til lovforslag, som efter TI's opfattelse er udarbejdet forhastet og på et mangelfuldt og overfladisk grundlag, uden hensyntagen til telebranchens produktionsmetoder, og som vil kunne medføre eksorbitante omkostninger for telebranchen til ugunst for kunderne og for IKT-udviklingen i Danmark, uden at nyttevirkningen er afvejet hermed. Der er således efter TI's vurdering ikke påvist proportionalitet mellem mål og midler.

Uanset dette vil TI som nævnt ovenfor gerne medvirke til at sikre samfundet og politiets efterforskningsmuligheder. Det gælder især det primære formål med anbefaling 15, som indebærer en udvidelse af mulighederne for aflytning til IP-taletelefonitjenester og datastrømme for internetadgang. TI's medlemmer er også positivt indstillet med hensyn til sikring af hurtigere levering af de historiske data, der i dag opbevares af forretningsmæssige hensyn, og adgang til fremadrettede teleoplysninger i form af aflytning "uden lyd/indhold". TI finder en gennemførelse af nævnte forhold i overensstemmelse med handlingsplanens beskrivelser i anbefaling 15, 17 og 18. TI kan samtidigt støtte forslaget til udmøntning af anbefaling 20 og 25 med mindre bemærkninger, jf. omtalen heraf i vedlagte bilag.

Forpligtelser til investeringer i udstyr ud over ovenstående, herunder logningsudstyr til logning af trafikdata vedrørende kundens færden på internettet, jf. nedenfor pkt. 2, finder TI bør gøres til genstand for en fortsat proces. Der er behov for et egentligt udredningsarbejde, som på systematisk vis kan afdække de tekniske og økonomiske konsekvenser for telebranchen sammenholdt med de øvrige samfundsmæssige effekter, forslagene vil have. I vurderingen bør endvidere indgå et fælleseuropæisk perspektiv i erkendelse af, at IKT-branchen ikke er nationalt afgrænset.

1. Udskydelse af lovforslag om investering i logningsudstyr:

Udkastet til forslag om ændringen af telelovens § 15, stk. 1 indebærer en udvidelse af bestemmelsen fra kun at omfatte en investeringsforpligtelse til at indrette centraler, så aflytning af telefoni er mulig, til at omfatte en investeringsforplig-

telse til – uden omkostningskompensation – at centraler og tilsvarende udstyr plus it- og efterbehandlingsudstyr indrettes således, at politiet kan få adgang til at foretage enhver form for indgreb i meddelelshemmeligheden, herunder indhentelse af historiske teleoplysninger (loggede trafikdata). Udvidelsen af § 15 får derved en tæt sammenhæng med udmøntningen af retsplejelovens regler om logning, som først bliver udmøntet i den såkaldte ”logningsbekendtgørelse” i løbet af efteråret 2006, og hvor omfanget af logningsforpligtelserne derfor stadig er uafklaret. Udvidelsen af telelovens § 15 indebærer således en uspecificeret investeringsforpligtelse for telebranchen – og omkostningerne kan løbe op i mindst 2 milliarder kr. for branchen, jf. nedenfor pkt. 2.

Omfanget af de kommende logningsforpligtelser i Danmark er p.t. uafklarede og genstand for drøftelser i Justitsministeriets ekspertgruppe om logning frem til 19. juni 2006 efter en periode i 2005, hvor logningsdirektivets behandling i EU blev afventet. Justitsministeriets seneste foreliggende udkast til logningsbekendtgørelse er særdeles vidtgående, og det går på flere væsentlige punkter videre end det netop vedtagne EU-logningsdirektiv. Kravene i udkast til logningsbekendtgørelse går efter TI's opfattelse også langt ud over hjemmelsgrundlaget i den i 2002 vedtagne anti-terrorlovpakke, jf. nedenfor pkt. 3. Særligt ambitionen i det foreliggende udkast til logningsbekendtgørelse om at logge kundernes færden på internettet er markant mere vidtgående end EU-logningsdirektivet og den i 2002 vedtagne anti-terrorlovpakke. Logningsdirektivet og dets grundprincipper er således endnu ikke afspejlet i det danske hjemmelsgrundlag for logning.

TI finder det urimeligt, hvis teleudbyderne gennem telelovgivningen forlods forpligtes til potentielt vidtgående og uprøvede krav om ydelser til politiet, som er helt uden international sammenligning. Derfor fik branchen følgende passus tilføjet i konklusionen i afrapporteringen af 3. februar 2006 fra VTU-ministeriets arbejdsgruppe (side 3):

”Det manglende tidsmæssige sammenfald mellem lovpakken i foråret 2006 og færdiggørelsen af logningsbekendtgørelsen og den deraf afledte tekniske og økonomiske usikkerhed gør efter telebranchens (TI, ITEK og ITB) opfattelse en udskydelse af logningsdelen i § 15 hensigtsmæssig, medmindre den udvidede forpligtelse i Teleloven baseres på en fuld omkostningsdækning.”

Der var i arbejdsgruppen enighed om, at en sådan udskydelse kunne gennemføres i respekt af handlingsplanen. Det hedder således i afrapporteringen (side 4):

”Arbejdsgruppen har ikke vurderet fordele og ulemper ved en sådan udskydelse, men vurderer, at det vil være teknisk og juridisk muligt at afgrænse forpligtelserne knyttet til logning fra den øvrige del, således at gennemførelsen af handlingsplanens anbefalinger ikke ville blive forsinket heraf.”

TI finder det derfor urimeligt, at det foreliggende udkast til lovforslag alligevel i § 15 fastholder uspecificerede forpligtelser til investering i logningsudstyr. En imødekommelse af telebranchens forslag ville give mulighed for en samlet drøftelse, afvejning og fastlæggelse af omfanget af den ønskede logning, effekterne af logningen samt fordelingen af de økonomiske byrder forbundet med logningen.

Samtidigt er EU's logningsdirektiv nu vedtaget. Det er fra alle sider erkendt, at krav om logning af kunders trafikdata er en yderst vanskelig opgave med komplicerede afbalanceringer mellem hensyn til økonomi, værdi for politiet og borgernes retssikkerhed. Det er derfor værd at notere, at 14 lande (herunder UK, Sverige, Finland og Tyskland) har benyttet muligheden for samtidig med direktivets vedtagelse at deklarerer, at de ønsker at gøre brug af muligheden for at udskyde regler om logning af e-mail, internet adgang og IP-telefoni til februar 2009 (36 måneder efter direktivets endelige vedtagelse) – krav som end ikke er så vidtgående, som udkastet til ændring af teleloven og udkastet til logningsbekendtgørelsen lægger op til at gennemføre meget tidligere, idet EU-direktivet som angivet bl. a. ikke omfatter logning af kundens færden på internettet. Da Danmark ikke har anmeldt mulighed for en tilsvarende udskydelse, er Danmark formelt afskåret fra at gøre tilsvarende brug heraf. TI har ikke været involveret i de vurderinger, der ligger bag dette fravalg af muligheden for en udskydelse.

Det er også værd at notere, at den gruppe, der efter direktivet skal drøfte gennemførelsen, først vil mødes i slutningen af 2006. Der er dermed stor risiko for, at en tidlig dansk enegang kan skabe en uoverskuelig mangel på sammenhæng med en kommende europæisk norm på området.

I denne situation bør strategien for indførelse af logningskrav i Danmark efter TI's opfattelse genovervejes, og behovet for en trinvis indførelse som forudsat i andre lande er åbenbar. Der gøres i den forbindelse opmærksom på, at det med anti-terrorpakken vedtagelse i 2002 i lovens § 8 allerede er forudsat, at justitsministeren i Folketingsåret 2005-2006 skal fremsætte forslag om revision af retsplejelovens § 786, stk. 4. Dermed vil en medtagelse af logningspligten i teleloven på nuværende tidspunkt binde telesektoren til en logningsforpligtelse, der allerede af Folketinget er forudsat justeret inden udmøntningen træder i kraft. Revisionsbestemmelsen blev netop tilføjet lovforslaget, fordi der var betydelig usikkerhed om gennemførelsen pga. manglende internationale erfaringer. Nu findes disse erfaringer med det netop vedtagne direktiv, og dansk lovgivning bør derfor tilpasses dette nye grundlag.

TI efterlyser en egentlig politisk drøftelse og Folketingsdebat i Danmark til afklaring af, om Danmark ønsker at gå videre end EU-kravene til logning, herunder om der er politisk tilslutning til overvågning af kundernes færden på internettet.

TI anbefaler på denne baggrund kraftigt, at logningsdelen af telelovens § 15 udskydes til et senere lovforslag.

Såfremt regeringen på trods af ovenstående alligevel vælger at fremsætte lovforslag om logningsdelen af telelovens § 15 på nuværende tidspunkt, har TI i pkt. 2 og 3 nedenfor redegjort for en række nødvendige ændringer i forhold til det fremsendte udkast til lovforslag.

2. Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet

Udkastet til lovforslag fraviger markant afrapporteringen fra VTU-ministeriets tekniske arbejdsgruppe om terrorbekæmpelse ved ikke at medtage afrapporteringens gengivelse af telebranchens omkostningsestimater.

Udkastet til lovforslag indeholder følgende tekst på side 20: *”Det er således især gennemførelse af de fremtidige krav om logning (historiske oplysninger), der kan involvere store omkostninger, afhængigt af den endelige udformning af kravene. Især logning af internettrafik skønnes omkostningstungt. Det vil dog i høj grad afhænge af niveauet for forpligtelsen. Der fastsættes nærmere regler herom af Justitsministeriet i medfør af retsplejeloven. Det nærmere omfang kendes således ikke”*.

TI stiller sig meget uforstående heroverfor, og henviser til TI's omkostningsestimat, som er fremsendt til VTU-ministeriet ved brev af 31. januar 2006 og gengivet på side 10 i afrapporteringen af 3. februar 2006 fra VTU-ministeriets tekniske arbejdsgruppe om terrorbekæmpelse.

TI har således i VTU-arbejdsgruppen fremlagt et skøn, hvorefter gennemførelse af de anbefalinger, der har været behandlet i VTU-arbejdsgruppen, og som gennemføres med det foreliggende udkast til lovforslag, kan koste op til 2 mia. kr. i etableringsomkostninger. Dertil kommer driftsomkostninger og de meromkostninger, der beror på begrænsninger og meromkostninger i valget af fremtidige systemer. Nogle medlemmer af VTU-arbejdsgruppen har anført, at skønnet formentlig er for lavt.

TI har bemærket videnskabsministerens udtalelser til Jyllandsposten den 21. februar 2006, hvor videnskabsministeren afviser at kommentere telebranchens økonomiske beregninger, fordi den del af de fremlagte forslag hører under Justitsministeriet. TI er ganske uenig heri. En ændring af telelovens § 15 som foreslået indebærer en investeringsforpligtelse for teleudbyderne, som potentielt er uafhængig af retsplejelovens regler om logning. Investeringsforpligtelsen kommer således til at følge af telelovgivningen, hvorfor det også er i bemærkningerne til dette lovforslag, at omkostningerne for erhvervslivet skal anføres. Dertil kommer at lovforslag til retsplejeloven aldrig har indeholdt omtale af investeringsforpligtelser i størrelsesordenen 1-2 milliarder. Der er derfor efter TI's opfattelse ikke hjemmel i retsplejeloven til krav om investering i logningsudstyr i dette omfang.

Såfremt bestemmelserne om logning medtages i det kommende lovforslag til ændring af telelovens § 15, henstiller TI kraftigt på baggrund af ovenstående og med henblik på at sikre, at Folketinget modtager retvisende oplysning om lovforslaget potentielle økonomiske konsekvenser for telebranchen, at følgende afsnit erstatter ovenfor citerede afsnit:

”Omkostningerne til udvidelse af kravene til aflytning skønnes af telebranchen at udgøre i størrelsesordenen 50-100 mio. kr. Heri er ikke indregnet omkostninger til uddragning af trafikdata fra en kundes bruttodatastrøm. Gennemførelse af krav om logning skønnes af branchen væsentligt mere omkostningstung. En gennemførelse af kravene i det kommende EU-direktiv om logning af trafikdata skønnes at koste i størrelsesordenen 100-500 mio. kr. inkl. omkostninger til sikring af hurtig levering af ”friske” data (anbefaling 18). Omkostningerne til en gennemførelse af de logningskrav, der ligger i det udkast til logningsbekendtgørelse, der blev forelagt Justitsministeriets ekspertgruppe om logning i februar 2005, skønnes af branchen at udgøre 1-2 milliarder kr. Meromkostningerne i forhold til logningsdirektivet beror på kravet i udkastet til logningsbekendtgørelse til en generel logning af kundernes færden på internettet i form af logning af besøgte URL-adresser og benyttede IP-adresser, som dog på nuværende tidspunkt er undtaget fra logningskravet, jf. lovforslagsbemærkningerne til hjemmelsloven bag logningsbekendtgørelsen (L35 fra 2001).”

3. Afgrænsning af logningsforpligtelserne: Logning af kundernes færden på internettet

Udkastet til lovforslag fraviger også væsentligt afrapporteringen af 3. februar 2006 fra VTU-ministeriets tekniske arbejdsgruppe om terrorbekæmpelse ved ikke at gengive lovforslagsbemærkningerne fra lovforslag L 35 fra 2001 (antiterrorlovforslaget) om, at der IKKE kan fastsættes regler i logningsbekendtgørelsen om, hvilke hjemmesider kunderne besøger (færden på internet).

Udkastet til lovforslag indeholder følgende tekst på side 28 under de specielle bemærkninger til den nye § 15, stk. 1, nr. 1: *”Det nærmere omfang af de data, som teleudbydere forpligtes til at udlevere efter en kendelse om indgrib i meddelelshemmeligheden i form af teleoplysning, afhænger af udmøntningen af hjemmelen i Retsplejelovens § 786, stk. 4, 2. pkt. til at udstede ”logningsbekendtgørelsen”, jf. afsnit 1.4.2”*

Som anført af TI flere gange i såvel VTU-ministeriets tekniske arbejdsgruppe om terrorbekæmpelse som Justitsministeriets ekspertgruppe om logning, er det TI's opfattelse, at der i henhold til lovforslagsbemærkningerne til lovforslag L35 fra 2001 om retsplejelovens § 786, stk. 4, 2. pkt. IKKE er hjemmel til at stille krav om logning af kundernes færden på internettet.

Såfremt bestemmelserne om logning medtages i det kommende lovforslag til ændring af telelovens § 15, anmoder TI på denne baggrund om, at følgende afsnit indsættes i forlængelse af det ovenfor citerede afsnit:

”Det bemærkes i den forbindelse, at følgende fremgår af lovforslagsbemærkningerne til retsplejelovens § 786, stk. 4, 2. pkt., jf. lovforslag L35 fra 2001, side 46 og 72:

”Der vil ikke kunne fastsættes krav om, at internetudbydere løbende skal foretage registrering af, hvilke hjemmesider, chatrooms mv. kunderne besøger. Hensigten med forslaget er alene at kunne føre elektroniske spor, der findes på Internettet i forbindelse med kriminelle aktiviteter, tilbage til gerningsmændene.”

og

”Det skal understreges, at der ikke med forslaget lægges op til, at internetudbydere skal foretage en kortlægning af kundernes aktiviteter, mens de anvender Internettet. Udbydere vil således ikke løbende skulle foretage registrering af, hvilke hjemmesider, chatrooms mv. kunderne besøger. Hensigten er som anført ovenfor at kunne føre elektroniske spor, der findes på Internettet i forbindelse med kriminelle aktiviteter tilbage til gerningsmændene.”

”

4. Kompensation pga. økonomisk usikkerhed

Rækkevidden af de foreslåede nye investeringsforpligtelser i telelovens § 15 er principielt særdeles omfattende og uafgrænsede med deraf betydelig økonomisk usikkerhed for teleudbydere.

Som drøftet i VTU-arbejdsgruppen finder TI det urimeligt, at teleudbydere pålægges vidtrækkende investeringsforpligtelser i udstyr, som alene er til nytte for politiet. Af eksempler herpå kan nævnes forpligtelserne til investering i logningsudstyr til logning af data som ikke tjener et forretningsmæssigt formål, samt etablering af parallelle opsamlingsystemer for trafikdata til brug for politiets anmodninger om såkaldt ”friske” historiske data, jf. anbefaling 18.

TI finder, at dette er klare eksempler på funktionaliteter, som bør finansieres af kunden (politiet), hvorved en passende afvejning af det økonomiske og driftsmæssige hensyn med hensynet til politiets efterforskningsmuligheder bedre kan gennemføres.

Som foreslået i VTU-arbejdsgruppen foreslår TI derfor, at der indføres en ny bestemmelse i § 15 i teleloven med følgende ordlyd:

”Stk. 1a. Omkostninger til etablering og drift af det i stk. 1 nævnte udstyr dækkes helt eller delvist af politiet, hvis udstyret alene eller overvejende

etableres og drives af hensyn til politiets efterforskningsmuligheder, og krav om funktionaliteten ikke var gældende pr. 31. januar 2006”

5. Adgangen til at udtale sig efter retsplejelovens § 806, stk. 6

Samarbejde mellem politiet/anklagemyndigheden og teleselskaberne har hidtil omfattet, at teleselskaberne i tillid til det hidtil klare regelsæt har givet afkald på fremmøde ved domstolene i forbindelse med afsigelse af diverse kendelser vedrørende indgreb i meddelelseshemmeligheden.

Da udkastet til ændring af telelovens § 15 efter TI's opfattelse i sin form og indhold er meget uklar, bemærker TI, at det ikke kan udelukkes, at det for fremtidige kendelser efter det nye regelsæt vil være nødvendigt for teleselskaberne at give møde ved domstolene i forbindelse med dennes behandling af anklagemyndighedens anmodninger om kendelser vedrørende indgreb i meddelelseshemmeligheden.

Dette skal navnlig ses i lyset af, at telebranchen af retssikkerhedsmæssige grunde vil sikre sig, at der ikke udleveres forkerte oplysninger eller oplysninger, som ikke er omfattet af kendelsen.

Som nævnt redegør TI i vedlagte bilag for TI's øvrige bemærkninger, herunder bemærkninger til udkastets konkrete tekster.

Med venlig hilsen
Telekommunikationsindustrien i Danmark

Ib M. Tolstrup
Direktør

Bilag til TI's høringsvar om høring over udkast til ændring af teleloven (antiterror)

A. TI's øvrige overordnede bemærkninger:

Aflytning (anbefaling 15)

Under drøftelserne i arbejdsgruppen er det noget overraskende for TI blevet fremført af Justitsministeriet, at anbefaling 15 også vedrører en ændring af teleloven, således at teleudbydere får pligt til at indrette deres systemer til logning af trafikdata, uagtet at omfanget af disse logningspligter endnu ikke er fastlagt og logningen for visse typer data først bliver lovlig, når bekendtgørelsen er udstedt. Efter TI's opfattelse er det muligt inden for rammerne af regeringens handlingsplan at argumentere for, at anbefaling 15 alene omfatter en udvidet forpligtelse til aflytning. Der henvises til TI's brev af 31. januar 2006 til Videnskabsministeriet.

For så vidt angår aflytningsdelen af udkastet til ændring af telelovens § 15 har TI følgende bemærkninger:

Tjenesteudviklingen på teleområdet har udviklet sig fra en altdominerende brug af fastnettelefoni til et mangeartet udbud af mobiltelefoni og datatjenester, herunder nu også taletelefoni via forbindelser til Internet.

Med det offentlige telefonnets tidligere opbygning indeholdt de oprindelige koncessioner et krav om, at centralerne skulle indrettes på en sådan måde, at indgreb i meddelelshemmeligheden i form af aflytning kunne gennemføres.

I 1997 blev denne pligt udvidet til fremtidige mobiltelefoncentraler via en ændring til lov om visse forhold på telekommunikationsområdet. Allerede etablerede mobiltelefoncentraler blev efterfølgende opgraderet efter konkret aftale og medfinansiering fra politiets side.

TI er enig i, at tjenesteudviklingen aktualiserer, at aflytningskravet udvides til taletelefonitjenester, der ikke udnytter centraler, og faste og mobile tilslutninger til Internet. For opdrejede forbindelser til Internet er aflytningsmuligheden allerede sikret via politiets mulighed for at aflytte modemsignalerne i disse samtaler.

Man skal imidlertid for det første gøre sig klart, at det ikke er trivielle problemstillinger, som indgår i en sådan udvidelse. Der kan bl. a. henvises til USA, som efter års forberedelse har udsendt et udkast til lignende principielle regler. De offentliggjorte forslag (Notice of Proposed RuleMaking, FCC-05-153 offentliggjort 23. september 2005) vil blive suppleret med mere detaljerede regler om undtagelser og kompensationsprocedurer, som krævet efter amerikansk lovgivning, inden de iværksættes. Udbydere vil herefter få en frist på 18 måneder til

implementering. Man ser det også af forarbejderne i Sverige, hvor en næsten 500 sider lang undersøgelsesrapport blev offentliggjort i maj 2005 (SOU 2005:38 offentliggjort 24. maj 2005). Efter en offentlig høring har det svenske justitsministerium tilkendegivet, at sagen er så kompliceret, at der først vil kunne fremsættes lovforslag i 2007.

Der har ikke været tid til tilsvarende indgående undersøgelser i Danmark, hvor tilsvarende spørgsmål uden forudgående analysearbejder alene har været drøftet i en VTU-arbejdsgruppe fra primo december 2005 til udgangen af januar 2006. TI finder derfor, at det ufuldstændige lovforberedende arbejde bør afspejles i bemærkningerne til lovforslaget, og med baggrund heri og en samtidig erkendelse af vurderinger i andre lande, bør der være en klarere og bredere hjemmel til undtagelser. Der er samtidigt intet belæg for at kræve kortere implementeringstider end 18 måneder.

TI finder endvidere, at kravene alene bør gælde for systemer, der idriftsættes efter lovens ikrafttræden i lighed med de anvendte principper ved den tidligere udvidelse af pligten til at indrette mobilcentraler til aflytning. TI finder det desuden betænkeligt, at branchen påføres omkostninger til etablering og drift af systemer, der alene etableres af hensyn til politiet, på et uafklaret grundlag. Det er som omtalt i strid med principperne i andre lande, og det hæmmer dermed den danske branches internationale konkurrenceevne og det fremmer samtidigt ikke en samfundsøkonomisk optimal balance.

Netop en overordnet vurdering af denne balance er en af de alvorligste mangler ved lovudkastet. Sammenholdt med erfaringerne fra arbejdsgruppen giver lovforslaget ikke det korrekte indtryk af de faktiske ”huller” i forhold til ambitionen om at sikre aflytningsmuligheder for al kommunikation. Telekommunikation udvikler sig stadig mere differentieret, hvor taleudveksling og brug af internet kan gennemføres via offentlige og private net på stadig flere forskellige måder uden at aflytning umiddelbart er mulig. TI finder det afgørende, at dette fremtræder klart for Folketinget i forbindelse med lovforslaget.

Aflytning og logning af e-mails

TI gør opmærksom på, at e-mail tjenester ikke efter telelovgivningen indebærer udbud af elektroniske kommunikationstjenester, og den foreslåede ændring af telelovens § 15 har dermed hverken virkning for aflytning eller logning af e-mail, herunder webmail.

Levering af bagudrettede tele- og masteoplysninger (anbefaling 18)

Efter Regeringens Handlingsplan for antiterror af november 2005 er anbefaling 18 ikke forudsat gennemført via lovgivning i foråret 2006. Der er derimod i handlingsplanen lagt op til iværksættelse af et udredningsarbejde – som først skal søges afsluttet i foråret 2006 med henblik på afklaring af de tekniske om økono-

miske konsekvenser af anbefaling 18. TI konstaterer derfor med stor undren, at udkastet til lovforslag indeholder bestemmelser, der implementerer anbefaling 18 uden at det forudsatte udredningsarbejde er gennemført ud over den hastige og overfladiske behandling, som har fundet sted i VTU-ministeriets arbejdsgruppe i december 2005 og januar 2006.

TI har forståelse for politiets ønsker om hurtig levering af allerede registrerede data, idet leveringstiden samtidigt vil være afhængig af de sorteringskriterier, som ønskes anvendt.

I arbejdsgruppen er det blevet anført, at anbefalingen også indebar et ønske om levering af "friske data", hvorved sondringen mellem udvalgte historiske data og fremadrettede data bliver noget flydende.

Teleudbyderne vil med den foreslåede nye bestemmelse i telelovens § 15, stk. 4 blive forpligtet til at trimme deres systemer med henblik på en nedbringelse af leveringstiden og sikring af, at meget friske data også kan indgå. Krav til kort leveringstid for friske data kan indebære, at der skal etableres parallelle opsamlingsystemer for trafikdata, som alene skal benyttes til politiets anmodninger. TI finder, at dette er et klart eksempel på en funktionalitet, som bør finansieres af kunden (politiet), hvorved en passende afvejning af det økonomiske og driftsmæssige hensyn med hensynet til politiets efterforskningsmuligheder bedre kan gennemføres.

Opdatering af teledatabaser (anbefaling 25)

TI er enige i målsætningen om tidstro opdatering af udbyderoplysninger i OCH. Denne målsætning kræver imidlertid ikke alene en funktionel udbygning af OCH, men også nyudviklinger af støttesystemer hos udbyderne. TI anmoder derfor om, at den foreslåede § 15a først skal træde i kraft 1. januar 2007.

Registrering af udbydere (anbefaling 20)

TI finder det uhensigtsmæssigt, at udbydere skal registreres hos Rigspolitiet, når der ikke tilsvarende sker en registrering hos IT- og Telestyrelsen. Det foreslås derfor, at registreringen i stedet foretages af den nationale telemyndighed i lighed med principperne i andre lande. Registreringen kan dermed tjene det yderligere formål, at den synliggør pligter for udbydere efter telelovgivningen – herunder pligt til at bistå politiet. Politiets behov for oplysninger tilgodeses herved gennem en adgang til de registrerede oplysninger, hvor IT- og Telestyrelsen samtidig har mulighed for gennem sine tilsynsopgaver at knytte andre oplysninger om udbyderne, der kan være politiet til nytte.

B. TI's bemærkninger til konkrete tekster i udkastet:

Side 1: lovforslagets § 1, nr. 1 og 2: Fremadrettede tele- og masteoplysninger (anbefaling 17):

§ 15, stk. 1, nr. 2 (om fremadrettet teleoplysning) er en delmængde af § 15, stk. 1, nr. 1 (alle former for indgreb i meddelelshemmeligheden), og har således ikke noget selvstændigt juridisk indhold. TI finder det derfor korrekt, at lade § 15, stk. 1, nr. 2 udgå.

Såfremt ovennævnte forenkling ikke tage til følge bemærkes følgende:

Med lovforslaget forpligtes teleudbydere til at levere fremadrettede teleoplysninger. Begrebet teleoplysning er ikke defineret i teleloven. Den i bemærkningerne anførte definition henviser til et eksempel, hvor telefoner sættes i forbindelse med hinanden.

For udbydere af teletjenester anvendes begrebet teleoplysning ikke, idet teleudbydere – som også bestemt ved direktiv 2002/58 – skelner mellem trafikdata, som de behandler eller genererer – og andre dele af kommunikationen.

I ovennævnte eksempel på begrebet teleoplysning er der sammenfald med begrebet trafikdata. I andre tilfælde kan der opstå tvivl.

Det foreslås derfor, at bestemmelsen i § 15 stk.1 nr. 2 modificeres, således at ”fremadrettet tele- og udvidet teleoplysning” erstattes med ”fremadrettet tele- og udvidet teleoplysning i form af trafikdata”. Samtidigt bør der i telelovens kapitel 2 tilføjes en definition af trafikdata svarende til definitionerne i udbudsbekendtgørelsen og direktiv 2002/58. Dermed vil den ydre afgrænsning af oplysninger, der kan leveres som teleoplysninger, være klarlagt.

Side 3: lovforslagets § 4, stk. 3 og 4 - ikrafttrædelse:

Som anført på side 11 i afrapporteringen fra VTU-ministeriets tekniske arbejdsgruppe om terrorbekæmpelse foreslås telelovens ændrede § 15 at træde i kraft med et vist varsel for så vidt angår fremadrettede indgreb i meddelelshemmeligheden (aflytning henholdsvis fremadrettet teleoplysning og udvidet teleoplysning). I udkastet til lovforslaget § 4, stk. 3 og 4 er dette varsel dog kun givet for så vidt angår ”fremadrettet tele- og udvidet teleoplysning”. TI anmoder om at ”aflytning” tilføjes til bestemmelserne § 4, stk. 3 og 4, således at der også for aflytning indføres rimelige implementeringsfrister på mindst 18 måneder.

Side 4 og 33 m.fl.: Ad alle tekster om OCH-anbefalingen/forslag til ny § 15.a:

Udkastet til lovforslag benytter terminologien ”operatør og udbyder” og ”medlemoperatør”. Begrebet ”operatør” er imidlertid ikke defineret i teleloven. TI anmoder derfor om at terminologien ændres til ”netudbyder og tjenesteudbyder”.

Side 4, andensidste afsnit:

Begrebet ”nummerportering” eller ”portering” benyttes om ethvert skift af udbyder, hvor kunden tager sit nummer med sig. TI foreslår derfor at ordlyden ”... medmindre dette skift indebærer en portering af nummeret” ændres til ”... medmindre dette skift indebærer et skift af net”.

Side 11: pkt. 4.2.8 Persondataloven

Det er uklart, hvorfor persondataloven omtales som underpunkt til pkt. 4.2 (”den tværministerielle arbejdsgrupper overvejelser”).

Side 13: pkt. 1.1.1 – typer af indgreb i meddelelseshemmeligheden

Det bør i tilknytning til den udtømmende opremsning af typer af indgreb i meddelelseshemmeligheden anføres, at lovforslaget kun vedrører krav om mulighed for indgreb i meddelelseshemmeligheden i form af aflytning, teleoplysning og udvidet teleoplysning. Herved præciseres, at rumaflytning, brevstandsning og brevåbning naturligvis ikke er omfattet af lovforslaget.

Side 16: overskriften til pkt. 1.4.1.

Overskriften bør ændres fra ”Fremadrettede oplysninger” til ”Fremadrettede indgreb i meddelelseshemmeligheden (aflytning og fremadrettet tele- og masteoplysning”.

Side 17: 2. afsnit

Til afsnittet: ”I sådanne tilfælde vil trafikken ofte gå til/fra én bestemt udbyder af offentlige elektroniske kommunikationsnet, i hvis net, der vil være mulighed for at foretage indgreb i meddelelseshemmeligheden”, bør der tilføjes: ”hvis bolig-netudbyderen har outsourcet forpligtelsen til at sikre, at der kan gives adgang til indgreb i meddelelseshemmeligheden”.

Side 17: overskriften til pkt. 1.4.7.

Overskriften bør ændres fra ”historiske oplysninger” til ”Indgreb i meddelelseshemmeligheden med hensyn til historiske tele- og masteoplysning”.

Side 26-29:

Det bør tydeliggøres i bemærkningerne, at telelovens § 15 udvides på to områder:

1. Forpligtelsen udvides fra kun at omfatte teletjenester, hvor trafikafviklingen sker via centraler til fremover at omfatte alle typer af teletjenester uanset anvendt teknologi.
2. Forpligtelsen udvides fra de facto, jf. de hidtidige lovforslagsbemærkninger, kun at omfatte aflytning (herunder samtidig fremadrettet teleoplysning) til at omfatte alle typer af indgreb i meddelelseshemmeligheden på teleområdet (aflytning, teleoplysning fremadrettet, teleoplysning bagudrettet samt udvidet teleoplysning).

TI finder det derudover hensigtsmæssigt, hvis lovforslaget systematisk opdeler lovforslagsbemærkningerne til § 15, så aflytning, teleoplysning fremadrettet, teleoplysning bagudrettet samt udvidet teleoplysning behandles og omtales hver for sig.

Side 29: - trafikdata fra en datastrøm

TI anmoder om at ordlyden i tredjesidste afsnit præciseres ved at ændre teksten fra ”Udbydere er forpligtet til at udtage data, ” til ”Udbydere er forpligtet til at udtage trafikdata,”.

TI anmoder om at ordlyden i andensidste afsnit præciseres ved at ændre teksten fra ”... videregive de relevante oplysninger i læsbar form ...” til ”videregive de relevante trafikdata i læsbar form”.

Side 30, 4. afsnit:

Der reflekteres ikke i dette afsnit, at dert – som anført af TI på møderne i VTU-arbejdsgruppen - ikke er teknisk mulighed for at registrere celle-ID ud over første og sidste celle anvendt til et kald.

TI anmoder derfor om, at følgende tilføjes til afsnit 4 på side 30: ”Friske historiske masteoplysninger omfatter af nettekniske grunde altid kun oplysninger om den første og den sidste mast, som er anvendt til et opkald”.

Side 34: Ny § 15b om registrering af teleudbydere

Andensidste og tredjesidste afsnit på siden har ikke umiddelbart at gøre med den nye § 15b, som vedrører registrering af teleudbydere hos Rigspolitiet.

Svar vedr.: Høring vedr. udkast til forslag til lov om ændring af lov om konkurrence- og forbrugerforhold. (opfølgning på regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse)

Dansk Metal er enige i at der arbejdes for at hindre terrorist aktiviteter i Danmark og det er derfor er med overvejelser som retssikkerhed, befolkningens sikkerhed og landets økonomiske sikkerhed for øje vi har vurderet denne høring.

Dansk Metal har flere betænkeligheder vedrørende materialet i høringen og finder derfor anledning til at kommentere høringen på flere punkter, vi vil dog primært kommentere de elementer der vedrører logning.

Først og fremmest må det nævnes at omfanget at de loggede informationer enten må betragtes som utilstrækkelige, eller langt over målet. Utilstrækkelige i den forstand at det til enhver tid vil være muligt for en borger at omgå reglerne uden større besvær, da de undtagelser der ligger i loven giver rig mulighed for at udveksle indformationer langt fra politi og andre myndigheders viden igennem brug af virksomheds, institutions, mindre udbydere, boligforeningers og forenings servere, terminaler og udstyr. Dette kan næppe have været hensigten med forslaget.

På den anden side kan man vurdere kravet til logning som skudt over mål. For det første må initiativerne siges at være vidtgående. Politiet skal selvfølgelig have mulighed for at overvåge mistænkte, men i de foreslåede kriterier ser vi ret vidtgående juridiske og økonomiske konsekvenser. For eksempel vil det kræve flere milliarder logninger i timen.

Selvfølgelig er politiets ønsker deres ideelle verden, men vi må her også tænke på de konsekvenser sådanne logninger kan have for den samlede tele industri. Et estimat vil være at implementeringen alene vil beløbe sig til 2½ mia. kr. Penge der vil gå fra i den almindelige udbygning og modernisering af infrastrukturen på informations net i hele landet.

Det er Dansk Metal s opfattelse at det allerede eksisterende samarbejde imellem teleudbydere og politiet sagtens kan udbygges, men at de i høringen fremlagte forslag ikke vil have den ønskede effekt og slet ikke sat i forhold til omkostningerne på logningen, en omkostning der er stor uden at have særlig effekt, set i forhold til f.eks. De igennem EU-direktivet foreslåede regler.

De igennem EU-direktivet aftalte rammer for logning vil kunne bringes i anvendelse relativt hurtigt, og effekten vil have den ønskede effekt på kort sigt. Man bør derfor koncentrere sig om at implementere direktivet i første omgang. Specielt set i lyset af at folketinget skal have mulighed for at belyse de juridiske, økonomiske, konkurrencemessige konsekvenser af de foreslåede ændringer.

Daniel Faber Threms
Sekretær
Dansk Metal

[Email]

Til: TPK-Post
Fra: Villadsen, Jens Kristian [/O=FSK/OU=FSK/CN=RECIPIENTS/CN=JKV]
Kopi til:
Sendt den: 03/03/2006
Emne: VTUs sagsnummer 34103 - høring vedr. ændring af teleloven
Videnskabsministeriet

Fremsendt til e-postadressen: tpk-post@vtu.dk

3. marts 2006

J.nr. 729-2006-010

Sagsnr. 34103

Teleklagenævnets svar på høring vedrørende udkast til lov om ændring af konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet (teleloven), lov om radiofrekvenser og lov om radio- og terminaludstyr og elektromagnetiske forhold (Opfølgning på regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse)

Videnskabsministeriet har ved skrivelse af 10. februar 2006 fremsendt høringsmateriale om ovennævnte emne til Sekretariatet for Teleklagenævnet med henblik på nævnets eventuelle bemærkninger.

På vegne af Teleklagenævnet skal sekretariatet meddele, at nævnet som udgangspunkt ikke finder, at høringen giver anledning for nævnet til at fremsende detaljerede bemærkninger for så vidt angår de enkelte ændringer.

Teleklagenævnet har dog noteret sig, at lovudkastet ikke ses at indeholde ændringer for så vidt angår bestemmelserne vedrørende det pr. 1. december 2004 nedlagte Telebrugernævn, idet telelovens kapitel 26 (§§ 94-98) vedrørende Telebrugernævnet stadig er gældende, ligesom lovudkastet heller ikke ses at indeholde ændringer for så vidt angår de øvrige bestemmelser, hvori der henvises til Telebrugernævnet. Nævnet finder det u hensigtsmæssigt, i særdeleshed da enkelte dele af Telebrugernævnets kompetence er overført til Teleklagenævnet.

Teleklagenævnet er dog opmærksom på, at sådanne ændringer eventuelt af tidsmæssige årsager ikke vil kunne gennemføres i forbindelse med dette lovforslag.

Teleklagenævnet forslår dog alligevel, at Videnskabsministeriet i forbindelse med en kommende revision af teleloven - af hensyn til overskueligheden i loven - overvejer at ophæve kapitel 26 vedrørende Telebrugernævnet, idet de kompetencer, der er overført fra det nedlagte Telebrugernævn til Teleklagenævnet, samtidig indsættes som nye stykker i § 101, der oplister Teleklagenævnets kompetencer.

Afsluttende bemærkes, at der i forbindelse med de klager, som Teleklagenævnet har modtaget vedr. IT- og Telestyrelsens afgørelser på baggrund af markedsanalyser, allerede har vist sig forhold, som eventuelt også bør vurderes i forbindelse med en kommende revision af teleloven, f.eks. regler i relation til biintervention og høringsfrister i sager, hvor klageren ønsker, at klagen tillægges opsættende virkning.
Med venlig hilsen

Jens Kristian Villadsen
Fuldmægtig

Ministeriet for Videnskab, Teknologi og
Udvikling (16 80 54 08)
Bredgade 43
1260 København K

Sendt til tpk-post@vtu.dk

3. marts 2006

Datatilsynet
Borgergade 28, 5.
1300 København K

CVR-nr. 11-88-37-29

Telefon 3319 3200
Fax 3319 3218

E-post
dt@datatilsynet.dk
www.datatilsynet.dk

J.nr. 2006-112-0284
Sagsbehandler
Henriette Vincens
Nielsen
Direkte 3319 3236

Vedrørende høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet, lov om radiofrekvenser og lov om radio- og teleterminaludstyr og elektromagnetiske forhold

Ved e-post af 10. februar 2006 har Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling anmodet om Datatilsynets bemærkninger til ovennævnte udkast.

Datatilsynet skal herefter udtale følgende:

1. Det fremgår af høringen, at lovforslaget har tæt sammenhæng med udmøntning en af andre anbefalinger i Regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse, samt med udmøntningen af hjemmelen i retsplejeloven til at udstede logningsbekendtgørelsen, jf. retsplejelovens § 786, stk. 4.

Idet Datatilsynet endnu ikke har udtalt sig om udmøntninger af andre anbefalinger i Regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse, skal Datatilsynet forbeholde sig at komme med yderligere bemærkninger til det foreliggende lovforslag, såfremt der måtte være anledning dertil.

2. I afsnit 4.2.8. i lovforslaget er anført, at lovforslaget ikke ændrer de rettigheder og forpligtelser, der gælder for behandling af personoplysninger.

Det fremgår endvidere, at de oplysninger, der er omfattet af lovforslaget, kan indeholde personoplysninger omfattet af persondataloven¹. Dog henvises der til, at loven ifølge § 2, stk. 11, ikke gælder for behandlinger, der udføres for politiets og forsvarrets efterretningstjenester.

I den anledning skal Datatilsynet bemærke, at undtagelsen for politiets og forsvarrets efterretningstjenester efter Datatilsynets opfattelse kun omfatter de databehandlinger, som disse tjenester er ansvarlige for. Da lovforslaget så vidt ses omhandler behandlinger af personoplysninger, som andre end efterretningstjenesterne er dataansvarlige for, skal Datatilsynet anbefale, at henvisningen til persondatalovens § 2, stk. 11, udelades.

---

¹ Lov nr. 429 af 31. maj 2000 om behandling af personoplysninger som ændret ved lov nr. 280 af 25. maj 2001.

Datatilsynet skal desuden anbefale, at det i lovforslagets bemærkninger præciseres, hvorvidt det med lovforslaget tilsigtes at fravige persondataloven eller de bestemmelser om beskyttelse af personoplysninger, der er fastsat i telelovgivningen.

Datatilsynet skal eksempelvis pege på reglerne om behandlingssikkerhed i persondatalovens kapitel 11, samt § 13, stk. 3, i lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet, hvorefter udbyderne skal træffe de nødvendige foranstaltninger med henblik på at sikre, at oplysninger om andres brug af nettet eller tjenester eller indholdet heraf ikke er tilgængelige for uvedkommende.

Datatilsynet går ud fra, at de krævede ændringer af udbydernes systemer alene skal muliggøre adgang for politiet i henhold til retsplejeloven, og at ændringerne således ikke må medføre, at det bliver lettere for andre – herunder for personer, der er ansat hos eller udfører arbejde for udbyderne – at få adgang til oplysninger, som er dem uvedkommende. Datatilsynet skal foreslå, at dette eventuelt tydeliggøres i forslaget.

Datatilsynet går endvidere ud fra, at det ikke er med dette lovforslag, der bliver tale om at fravige bestemmelserne om udbydernes behandling af personoplysninger, således at disse får mulighed for (og pligt til) at opbevare oplysningerne i længere tid, end hvad der er tilladt efter de gældende regler i persondataloven og telelovgivningen. Dette går tilsynet derimod ud fra vil ske efter reglen i retsplejelovens § 786, stk. 4, og den logningsbekendtgørelse, der forventes udstedt.

Ligeledes går Datatilsynet ud fra, at fravigelse af persondatalovens eller telelovgivningens videregivelsesregler ikke sker med nærværende lovforslag, men eventuelt med det forslag (terrorpakken), som Justitsministeriet netop har sendt i høring. Datatilsynet skal foreslå, at dette eventuelt præciseres.

3. Ved lovforslagets § 1, nr. 4, indsættes et nyt stk. 4 i § 15 i lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet, hvorefter det påhviler udbydere at sikre, at politiets anmodninger om fremskaffelse af historisk tele- og udvidet teleoplysning, jf. stk. 1, nr. 1, behandles straks og på en måde, så hensigten med indgrebet ikke forspildes.

Af bestemmelsens bemærkninger fremgår bl.a., at det nærmere omfang af de data, som teleudbyderne forpligtes til at udlevere, afhænger af udmøntningen af hjemmelen i retsplejelovens § 786, stk. 4, 2. pkt. til at udstede logningsbekendtgørelsen. Forpligtelsen vil komme til at omfatte krav om udlevering af flere forskellige datatyper, som skal udtrækkes fra forskellige teknologier.

Datatilsynet skal i tilknytning hertil bemærke, at tilsynet tidligere ved breve af 10. februar 2004 og 17. maj 2004 til Justitsministeriet har udtalt sig om udkast til logningsbekendtgørelsen udstedt med hjemmel i retsplejelovens § 786, stk. 4. Kopi af udtalelsen af 17. maj 2004 vedlægges. Idet udtalelsen af 10. februar 2004 ikke er tilgængelig elektronisk, vil denne blive fremsendt via telefax.

Datatilsynet fremhævede bl.a., at registrering og opbevaring af indholdet af en elektronisk kommunikation hos udbydere kan indebære en overtrædelse af persondataloven.

Datatilsynet skal foreslå, at det eventuelt anføres i bemærkningerne til nærværende lovforslag, at registrering og opbevaring af indholdet af en elektronisk kommunikation hos udbydere kan indebære en overtrædelse af persondataloven.

Datatilsynet forbeholder sig yderligere bemærkninger til logningsbekendtgørelsen, når denne sendes i høring.

4. Ved lovforslagets § 1, nr. 6, foreslås der indsat en ny § 15a, hvorefter udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester skal indberette og opdatere oplysninger om telefonnummer og aktuel udbyder til en fælles database jf. § 56, stk. 3. Oplysninger skal indberettes umiddelbart efter en slutbrugers skift af udbyder, jf. § 36 om nummerportabilitet. Forpligtelsen påhviler den udbyder, der modtager slutbrugeren, og den gælder også i de tilfælde, hvor slutbrugeren overføres uden anvendelse af procedurerne for nummerportabilitet.

Af bemærkningerne til bestemmelsen fremgår, at det følger af § 56, stk. 3, i lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet, at udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, som nævnt i stk. 1 og 2, skal sikre, at andre udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester har adgang til via en database at få oplyst, hvilken udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester et abonnementsnummer er afgivet til, med sigte på korrekt dirigering af opkald til porterede abonnementsnumre.

Af bemærkningerne fremgår desuden, at branchen til brug herfor har oprettet en database, der betegnes OCH-databasen (Operators Clearing House A/S). Det er endvidere bl.a. anført, at OCH's database indeholder oplysninger om netoperatører og serviceoperatører.

Datatilsynet opfatter umiddelbart forslaget således, at hvor det efter de gældende regler er muligt for udbyder at opfylde forpligtelsen efter § 56, stk. 2, ved at lade en tredjemand føre udbyderens database, skal det med den foreslåede regel være obligatorisk, at branchen anvender en fælles database.

Da databasen i lovforslaget beskrives som "OCH's database" kan der efter Datatilsynets opfattelse eventuelt være anledning til overvejelser om, hvem der er dataansvarlig for databasen.

Såfremt OCH har lov til selvstændigt at råde over oplysningerne i databasen, og altså ikke blot skal opbevare og formidle data på vegne af de deltagende udbydere, vil dette tale for at anse OCH for dataansvarlig.

Datatilsynet skal foreslå, at spørgsmålet eventuelt belyses i lovforslagets bemærkninger.

Det bemærkes i den forbindelse, at spørgsmålet om, hvem der er dataansvarlig for OCH databasen, kan have konsekvenser med hensyn til, hvorvidt det er særreglerne i telelovgivningen eller persondataloven, der regulerer registrering i og videregivelse fra databasen.

5. Lovforslagets ikrafttrædelsesbestemmelse lægger op til, at ikrafttræden for så vidt angår historiske tele- og udvidet teleoplysninger skal "times" i forhold til udstedelsen af logningsbekendtgørelsen. I den forbindelse er det i forarbejderne anført, at der kan være leveringstider på over 1 år for nogle af de systemer, der vil være behov for at anskaffe.

Datatilsynet forudsætter, at det hermed ikke er hensigten, at der – førend logningsbekendtgørelsen er trådt i kraft – må ske registrering af personoplysninger i form af trafikdata i videre omfang, end hvad der i dag er lovligt efter telelovgivningen og persondataloven.

I den forbindelse vedlægges til orientering den såkaldte artikel 29 gruppes² udtalelse 1/2003 om logning af trafikdata til debiteringsformål.

Kopi af dette brev er dags dato sendt til Justitsministeriet.

Med venlig hilsen

Lena Andersen
Kontorchef

Bilag: Kopi af Datatilsynets udtalelse af 10. februar 2004 (sendes pr. telefax)
              Kopi af Datatilsynets udtalelse af 17. maj 2004
              Udtalelse 1/2003 fra artikel 29-gruppen

---

² Arbejdsgruppe vedrørende beskyttelse af personer i forbindelse med behandling af personoplysninger.

A2 J J

Justitsministeriet
Civil- og Politiafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Sendt til PHI@jm.dk

10. februar 2004

Datatilsynet
Borgergade 28, 5.
1300 København K

CVR-nr. 21-88-37-29

Telefon 3319 3200
Fax 3319 3218

E-post
dt@datatilsynet.dk
www.datatilsynet.dk

J.nr. 2004-121-0021
Sagsbehandler
Ditte Friis-Pedersen
Direkte 3319 3239

Udtalelse vedrørende udkast til bekendtgørelse og vejledning om telenet- og teletjenesteudbyderes registrering og opbevaring af oplysninger om teletrafik mv. (præhøring)

1. Ved e-post af 22. januar 2004 har Justitsministeriet sendt ovennævnte udkast til bekendtgørelse og vejledning i præhøring.

2. Datatilsynet skal foreslå, at følgende formulering indsættes i vejledningen - formentlig mest hensigtsmæssigt på s. 4 efter 3. afsnit:

“Telenet- og teletjenesteudbydere kan behandle indholdet af elektronisk kommunikation på vegne af brugerne i det omfang, det er nødvendigt af hensyn til at sikre en korrekt gennemført session/transmission. Det vil derimod som udgangspunkt ikke være foreneligt med persondatalovens regler, at en udbyder foretager en selvstændig registrering og opbevaring af indholdet af elektronisk kommunikation.”

Datatilsynets forslag skal ses i lyset af, at det indgik som et centralt element i Folketingets behandling af lovforslaget om indsættelse af retsplejelovens § 786, stk. 4, at den foreslåede logningspligt er begrænset til at omfatte trafikdata og derfor ikke omfatter indholdet af kommunikationen. Der henvises herved bl.a. til Retsudvalgets betænkning afgivet den 21. maj 2002, pkt. 4.

3. Datatilsynet kan ikke af det tilsendte materiale se, om der under udformningen af det foreliggende udkast til regulering er foretaget undersøgelser af, om den registrerings- og opbevaringspligt, som udbyderne pålægges, kan opfyldes i teknisk henseende, uden at der samtidig sker registrering og opbevaring af indholdet af den elektroniske kommunikation.

Som nævnt ovenfor vil selvstændig registrering og opbevaring af indholdet af elektronisk kommunikation hos udbyderne kunne indebære en overtrædelse af persondatalovens regler. Datatilsynet går derfor ud fra, at registrerings- og opbevaringspligten som omhandlet i udkastet til bekendtgørelse og vejledning ikke omfatter elektronisk kommunikation, hvor det i givet fald ikke er teknisk muligt at adskille trafikdata fra indholdet af kommunikationen.

Der henvises i den forbindelse særligt til Telekommunikationsindustriens høringssvar af 22. november 2001 (Retsudvalgets bilag 3, akt nr. 58) over lov-

forslaget (L 35), hvoraf det på side 5 bl.a. fremgår, at oplysningen om modtageren af en SMS-besked rent teknisk er en del af indholdet af beskeden, og at opfyldelse af registreringspligten dermed vil indebære, at hele indholdet registreres.

4. I forbindelse med høring over udkastet til lovforslag om indsættelse af § 786, stk. 4, i retsplejeloven, tilkendegav Datatilsynet, at opbevaringstiden i en regulering som foreslået efter Datatilsynets opfattelse skal være så kort som muligt.

I lovforslagets endelige udformning blev opbevaringstiden imidlertid fastsat til 1 år, hvorfor også bestemmelsen i udkastet til bekendtgørelse § 3, stk. 2, er fastsat til 1 år. Ved § 8 i ændringsloven¹ blev det samtidig bestemt, at Justitsministeren i folketingsåret 2005/2006 fremsætter forslag om revision af retsplejelovens § 786, stk. 4.

Datatilsynet går umiddelbart ud fra, at en revision af loven tillige omfatter en revision af bekendtgørelsen, men skal pege på, om det vil være hensigtsmæssigt at indsætte en udtrykkelig revisionsbestemmelse også i bekendtgørelsen.

5. Den ekspertgruppe, som er nedsat i medfør af artikel 29 i det generelle databeskyttelsesdirektiv (95/46/EF), hvori Datatilsynet deltager, har den 29. januar 2003 vedtaget en udtalelse om lagring af trafikdata til debiteringsformål. I dokumentet anføres bl.a., at udtalelsen med fordel kan anvendes af medlemsstaterne, når de udarbejder nationale bestemmelser til gennemførelse af direktiv 2002/58/EF.

På denne baggrund fremsendes et eksemplar af udtalelsen som en vedhæftet fil til Justitsministeriets orientering og evt. videre anvendelse. Opmærksomheden henledes særligt på note 10 på sidste side i dokumentet.

I øvrigt bemærkes, at persondataloven - i det omfang forholdet ikke er reguleret i særreglerne i telelovgivningen - finder anvendelse på udbydernes behandling af personoplysninger i forbindelse med teletrafik. Datatilsynet overlader det til Justitsministeriets videre overvejelser, om dette skal beskrives i vejledningen.

6. Datatilsynet forbeholder sig eventuelle yderligere bemærkninger til udkastet til bekendtgørelse og vejledning i forbindelse med den egentlige høring.

Med venlig hilsen

Janni Christoffersen
Direktør

¹ Lov nr. 378 af 6. juni 2002

Justitsministeriet
Civil- og Politikontoret

Sendt til jm@jm.dk

17. maj 2004

Datatilsynet
Borgergade 28, 5.
1300 København K

CVR-nr. 11-88-37-29

Telefon 3319 3200
Fax 3319 3218

E-post
dt@datatilsynet.dk
www.datatilsynet.dk

J.nr. 2004-121-0021
Sagsbehandler
Lena Bjerregaard
Danvøgg
Direkte 3319 3216

Vedrørendækast til bekendtgørelse og vejledning om telenet- og tele-tjenesteudbyderes registrering og opbevaring af oplysninger om teletrafik mv. – Deres j.nr. 2002-945-0922

I brev af 24. marts 2004 har Justitsministeriet anmodet Datatilsynet om en udtalelse vedrørende ovennævnte udkast til bekendtgørelse og vejledning.

Datatilsynet har i brev af 10. februar 2004 afgivet en udtalelse i forbindelse med præhøring over udkast til bekendtgørelse og vejledning.

Datatilsynet skal – efter at sagen har været behandlet i Datarådet - udtale følgende:

1. Med det fremsendte udkast til bekendtgørelse og vejledning udmøntes den bestemmelse i retsplejelovens § 786, stk. 4, som blev gennemført ved lov nr. 378 af 6. juni 2002. Efter denne bestemmelse påbydes telenet- og teletjenesteudbydere at foretage registrering og opbevaring i 1 år af oplysninger om teletrafik til brug for efterforskning og retsforfølgning af strafbare forhold.

Det indgik som et centralt element under forhandlingerne af lovforslaget om indsættelse af § 786, stk. 4, at den foreslåede logningspligt alene omfatter registrering og opbevaring af *trafikdata* og således ikke indholdet af kommunikationen, jf. bl.a. Retsudvalgets betænkning afgivet den 21. maj 2002, pkt. 4.

Datatilsynet lægger derfor til grund, at logningspligten i det foreliggende udkast til bekendtgørelse og vejledning i overensstemmelse med bemyndigelsesbestemmelsen i retsplejelovens § 786, stk. 4, er begrænset til alene at omfatte trafikdata, og at der kun indføres logningspligt i det omfang, det rent teknisk er muligt for udbyderen at skille trafikdata fra indholdsdata.

Datatilsynet finder imidlertid anledning til at henvise til sin udtalelse af 10. februar 2004, pkt. 3, hvorefter tilsynet ikke af det tilsendte materiale kunne se, om der under udformningen af udkastet til bekendtgørelse og vejledning var foretaget undersøgelser af, om den registrerings- og opbevaringspligt, som udbyderne pålægges, kan opfyldes i teknisk henseende, uden at der samtidig sker registrering og opbevaring af indholdet af den elektroniske kommunikation.

Tilsynet henviste i den forbindelse særligt til Telekommunikationsindustriens høringsvar af 22. november 2001 (Retsudvalgets bilag 3, akt nr. 58) over lovforslaget (L 35), hvoraf det på side 5 bl.a. fremgår, at oplysningen om modtageren af en SMS-besked rent teknisk er en del af indholdet af beskeden, og at opfyldelse af registreringspligten dermed vil indebære, at hele indholdet registreres.

Det nævnte spørgsmål ses ikke omtalt i det nu udsendte materiale.

Som tidligere nævnt kan registrering og opbevaring af indholdsdata af en elektronisk kommunikation hos udbyderne indebære en overtrædelse af persondatalovens regler.

Datatilsynet finder derfor også af denne grund, at der er tale om en central problemstilling, som tilsynet på ny skal henlede opmærksomheden på.

For så vidt angår udbydere af chat-tjenester omfatter bekendtgørelsens logningskrav kun oplysninger om ændring af opkaldende og opkaldte identitet, jf. § 2, stk. 1, nr. 2 og 4, samt i givet fald tillige tidspunktet for kommunikationen, jf. § 2, stk. 1, nr. 7, jf. § 3, stk. 2, nr. 3.

Datatilsynet har samtidig noteret, at det af udkastet til vejledning s. 21 fremgår, at ”Oplysning om ændring af opkaldte identitet vil f.eks. omfatte oplysning om, hvilket af flere mulige chat-room den opkaldende identitet er tilkøbt.”

Tilsynet skal i den forbindelse henlede opmærksomheden på bemærkningerne til Anti-terrorlovforslaget (L 35) s. 46, spalte 1, hvoraf fremgår, at ”der ikke med forslaget lægges op til, at internetudbydere skal foretage en kortlægning af kundernes aktiviteter, mens de anvender Internettet. Udbydere vil således ikke løbende skulle foretage registrering af, hvilke hjemmesider, chatrooms mv. kunderne besøger.”

Det står ikke umiddelbart Datatilsynet klart, hvorledes logningskravet for chat-udbydere harmonerer med de nævnte bemærkninger.

2. I forbindelse med høring over udkastet til Anti-terrorlovforslaget om indsættelse af § 786, stk. 4, i retsplejeloven tilkendegav Datatilsynet, at opbevaringstiden efter Datatilsynets opfattelse skal være så kort som muligt.

I lovforslagets endelige udformning blev opbevaringstiden imidlertid fastsat til 1 år, hvorfor også bestemmelsen i udkastet til bekendtgørelse § 2, stk. 2, er fastsat til 1 år. Ved § 8 i ændringsloven blev det samtidig bestemt, at Justitsministeriet i folketingsåret 2005/2006 fremsætter forslag om revision af retsplejelovens § 786, stk. 4.

Datatilsynet pegede i sin udtalelse af 10. februar 2004, pkt. 4, på, om det vil være hensigtsmæssigt at indsætte en udtrykkelig revisionsbestemmelse også i bekendtgørelsen, men lagde i øvrigt til grund, at en revision af loven nødven-

digvis må indebære en samtidig revision af de tilsvarende bestemmelser i bekendtgørelsen.

Foreløbig ses der ikke at være indsat en revisionsbestemmelse i bekendtgørelsen.

Datatilsynet skal anmode om at blive hørt i forbindelse med fremsættelse af forslag om revision af retsplejelovens § 786, stk. 4, samt eventuelt revision af bekendtgørelsen, jf. persondatalovens § 57.

3. Endelig skal Datatilsynet oplyse, at det giver anledning til tvivl, i hvilket omfang det er reglerne i persondatalovens § 41, stk. 3, eller reglerne i udbudsbekendtgørelsens¹ § 31, stk. 1, der fastsætter de sikkerhedsmæssige krav til udbydernes behandling af oplysningerne om teletrafik. Dette rejser samtidig spørgsmål om, hvorvidt det er Datatilsynet eller IT- og Telestyrelsen, som har kompetence til at føre tilsyn med datasikkerheden.

Datatilsynet finder det nødvendigt at få undersøgt spørgsmålet om kompetencen mellem IT- og Telestyrelsen og Datatilsynet med hensyn til behandlingerne af de personhenførbare oplysninger, som udkastet til bekendtgørelsen forpligter udbydere af telenet- og teletjenester til at opbevare.

Datatilsynet vil søge kompetencespørgsmålet afklaret ved henvendelse til IT- og Telestyrelsen.

Med venlig hilsen

Hugo Wendler Pedersen
Formand for Datarådet

Janni Christoffersen
Direktør

---

¹ Bekendtgørelse nr. 666 af 10. juli 2003 om udbud af elektroniske kommunikationsnet og – tjenester

**12054/02/DA
WP 69**

Udtalelse nr. 1/2003 om lagring af trafikdata til debiteringsformål

Vedtaget den 29. januar 2003

Gruppen, der er nedsat ved artikel 29 i direktiv 95/46/EF, er et uafhængigt EU-rådgivningsorgan vedrørende databeskyttelse og beskyttelse af privatlivets fred, hvis opgaver er fastsat i artikel 30 i direktiv 95/46/EF og artikel 14 i direktiv 97/66/EF.

Gruppens sekretariat varetages af Europa-Kommissionen, GD for det Indre Marked, Direktorat E (Tjenesteydelser, intellektuel og industriel Ejendomsret, Medier og Databeskyttelse), B-1049 Bruxelles, Kontor C100-6/136
Websted: www.europa.eu.int/comm/privacy

GRUPPEN VEDRØRENDE BESKYTTELSE AF PERSONER I FORBINDELSE MED BEHANDLING AF PERSONOPLYSNINGER,

som er nedsat ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 95/46/EF af 24. oktober 1995¹,

som henviser til direktivets artikel 29 og artikel 30, stk. 1, litra a), og artikel 30, stk. 3, og til artikel 14, stk. 3, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 97/66/EF af 15. december 1997,

som henviser til gruppens forretningsorden, særlig artikel 12 og 14,

HAR VEDTAGET FØLGENDE UDTALELSE:

1. Indledning

- 1.1 Denne udtalelse vedrører den lagringsperiode, i løbet af hvilken de trafikdata, der genereres ved levering af elektronisk kommunikation, kan behandles med henblik på debitering.

Gruppen konstaterede i sin udtalelse nr. 7/2000 om Kommissionens forslag, der førte til vedtagelsen af direktiv 2002/58/EF², at dette udkast til direktiv ikke ville medføre nogen harmonisering af den lovbestemte frist for anfægtelse af fakturaen. Det er hensigten med nærværende udtalelse at følge op på henstilling nr. 3/99³, der allerede indeholdt visse retningslinjer på dette område, særligt i de tilfælde, hvor fakturaen er blevet betalt og ikke er blevet anfægtet, og således bidrage til en ensartet anvendelse af Fællesskabets databeskyttelsesdirektiver til hjælp for både teleselskaber, nationale myndigheder⁴ og registrerede.

- 1.2 Direktiv 95/46/EF indfører en harmonisering på EU-niveau af reglerne om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandlingen af personoplysninger.

---

¹ EFT L 281 af 23.11.1995, s. 31, tilgængelig på:
http://europa.eu.int/comm/internal_market/en/media/dataprot/index.htm

² Europa-Kommissionens forslag af 12. juli 2000 til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om behandling af personoplysninger og beskyttelse af privatlivets fred i den elektroniske kommunikationssektor, KOM(2000) 385.

³ Henstilling nr. 3/99 om internettjenesteleverandørers opbevaring af trafikdata af hensyn til retshåndhævelsen - http://europa.eu.int/comm/internal_market/en/dataprot/wpdocs/wpdocs_99.htm

⁴ Denne udtalelse er ment som en støtte til databeskyttelsesmyndighederne, når de overvåger anvendelsen af de bestemmelser, som medlemsstaterne har vedtaget i medfør af databeskyttelsesdirektiverne, eller når de rådgiver medlemsstaterne i forbindelse med udarbejdelsen af administrative foranstaltninger eller retsfor skrifter om behandling af trafikdata. Den kan ligeledes med fordel anvendes af medlemsstaterne, når de udarbejder nationale bestemmelser til gennemførelse af direktiv 2002/58/EF.

Artikel 6 i dette direktiv bestemmer:

- "1. Medlemsstaterne fastsætter bestemmelser om, at personoplysninger*
- a) skal behandles rimeligt og lovligt (...)*
  - e) ikke må opbevares på en måde, der giver mulighed for at identificere de registrerede i et længere tidsrum end det, der er nødvendigt af hensyn til de formål, hvortil de indsamles, eller i forbindelse med hvilke de behandles på et senere tidspunkt. Medlemsstaterne fastsætter de fornødne garantier for personoplysninger, der i historisk, statistisk eller videnskabeligt øjemed opbevares længere end i ovennævnte periode."*

2. Anvendelse af fællesskabsdirektiverne om telekommunikation og databeskyttelse

2.1 Direktiv 97/66/EF indfører den harmonisering af medlemsstaternes nationale bestemmelser, som er nødvendig for at sikre et ensartet beskyttelsesniveau af de grundlæggende rettigheder og frihedsrettigheder og navnlig retten til beskyttelse af privatlivets fred i forbindelse med behandling af personoplysninger inden for telesektoren, og for at sikre den fri bevægelighed af sådanne oplysninger og af teleudstyr og -tjenester i Fællesskabet. Artikel 6 i dette direktiv bestemmer:

- 1. "Trafikdata vedrørende abonnenter og brugere, som behandles ved etablering af samtaler, og som lagres af leverandøren af et offentligt telenet og/eller en offentligt tilgængelig teletjeneste, skal slettes eller gøres anonyme efter samtalens afslutning, jf. dog bestemmelserne i stk. 2, 3 og 4.*
- 2. Med henblik på debitering af abonnenten og afregning for samtrafik er det tilladt at behandle de data, der er nævnt i bilaget. En sådan behandling er tilladt indtil udløbet af den lovhjemlede forældelsesfrist for sådanne gældsforpligtelser eller afregninger."*

2.2 Dette direktiv vil i november 2003 blive erstattet af direktiv 2002/58/EF af 12. juli 2002 om behandling af personoplysninger og beskyttelse af privatlivets fred i den elektroniske kommunikationssektor⁵.

Artikel 6 i direktiv 2002/58/EF bekræfter det valg, der blev foretaget i direktiv 97/66/EF, og udvider dets anvendelsesområde til elektronisk kommunikation generelt. Artiklen bestemmer:

- "1. Trafikdata vedrørende abonnenter og brugere, som behandles og lagres af udbyderen af et offentligt kommunikationsnet eller en offentligt tilgængelig elektronisk kommunikationstjeneste, skal slettes eller gøres anonyme, når de ikke længere er nødvendige for fremføringen af kommunikationen, jf. dog stk. 2, 3 og 5, samt artikel 15, stk. 1.*

---

⁵ EFT L 201 af 31.7.2002.

2. Med henblik på debitering af abonnenten og afregning for samtrafik er det tilladt at behandle trafikdata. En sådan behandling er tilladt indtil udløbet af den lovbestemte forældelsesfrist for sådanne gældsforpligtelser eller fristen for anfægtelse af sådanne afregninger."

2.3 Artikel 29-gruppen henviste i sin henstilling nr. 3/99 til, at trafikdata i medfør af artikel 6 i direktiv 97/66/EF straks skal slettes eller gøres anonyme, når kommunikationen afsluttes (artikel 6, stk. 1). Gruppen forklarede, at "dette skyldes, at trafikdata er følsomme oplysninger, som afslører individuelle kommunikationsprofiler, herunder brugernes informationskilder, og hvor brugerne af faste telefoner eller mobiltelefoner befinder sig. Indsamling, afsløring og yderligere brug af sådanne data frembyder desuden en potentiel risiko for privatlivets fred." Endelig gjorde gruppen opmærksom på, at der i artikel 6, stk. 2, gøres en undtagelse, således at behandlingen af visse trafikdata med henblik på debitering af abonnenten og afregning for samtrafik kun kan foretages, "indtil udløbet af den lovhjemlede forældelsesfrist for sådanne gældsforpligtelser eller afregninger".

2.4 Artikel 6, stk. 2, i direktiv 97/66/EF (og artikel 6, stk. 2, i direktiv 2002/58/EF) skal fortolkes i overensstemmelse med målsætningen med de generelle og specifikke direktiver. I denne henseende bestemmer betragtning 10 i præamblen til direktiv 95/46/EF:

"(10) Medlemsstaternes lovgivning om behandling af personoplysninger skal sikre overholdelsen af de grundlæggende rettigheder og frihedsrettigheder, navnlig den ret til privatlivets fred, der er fastslået i artikel 8 i den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder og i fællesskabsrettens generelle principper; af denne grund må en indbyrdes tilnærmelse af lovgivningerne ikke medføre en forringelse af den beskyttelse, disse yder, men skal tværtimod have til formål at sikre et højt beskyttelsesniveau overalt i Fællesskabet;"

2.5 Artikel 6, stk. 5, i direktiv 2002/58/EF (og artikel 6, stk. 4, i direktiv 97/66/EF) bestemmer, at "(b)ehandling af trafikdata i henhold til stk. 1, 2, 3 og 4 (...) skal begrænses til det for sådanne aktiviteter nødvendige." Betragtning 17 i præamblen til direktiv 97/66/EF bidrager til forståelsen af artikel 6, stk. 2 (se ligeledes betragtning 26 i direktiv 2002/58/EF):

"(17) abonnentdata, som behandles ved etablering af samtaler, indeholder oplysninger om fysiske personers privatliv og vedrører retten til respekt for deres korrespondance eller vedrører juridiske personers legitime interesser; sådanne data må kun lagres i det omfang, det er nødvendigt for tjenestens gennemførelse med henblik på debitering og afregning for tilslutninger, og kun i et begrænset tidsrum; ønsker leverandøren af de offentligt tilgængelige teletjenester at underkaste sådanne data yderligere behandling med henblik på markedsføring af egne tjenester, må dette kun ske, hvis abonnenten har givet sit samtykke hertil på grundlag af nøjagtig og fuldstændig oplysning fra leverandøren af de offentligt tilgængelige teletjenester om arten af den yderligere behandling, han agter at foretage;"

- 2.6 Det fremgår tydeligt af disse betragtninger, at data, der opbevares med henblik på debitering og afregning for samtrafik, kun må lagres i en begrænset periode og ikke må tilbageholdes rutinemæssigt i længere perioder, hvilket gruppen ligeledes henviste til i henstilling nr. 3/99.

Spørgsmålet er så, hvor længe personlige trafikdata kan opbevares "med henblik på debitering og afregning for samtrafik", **især når fakturaen er blevet betalt og ikke er blevet anfægtet.**

- 2.7 Medlemsstaternes retssystemer indeholder forskellige bestemmelser om længden af den periode, i løbet af hvilken der kan gøres indsigelse i medfør af kontraktloven. Disse perioder anvendes ofte til at fastsætte grænserne for, hvor længe data må opbevares, når en faktura anfægtes eller betalingen forsøges inddrevet. Dette skal dog ske i overensstemmelse med princippet om, at behandlingen af personoplysninger skal begrænses til det, som er nødvendigt i forhold til formålet med oplysningernes indsamling og videre behandling. I langt de fleste tilfælde betales fakturaen inden for den fastsatte frist.

I henhold til gruppens udtalelse skal anvendelsen af proportionalitetsprincippet og den kendsgerning, at behandlingen af trafikdata i medfør af artikel 6, stk. 2, i direktiv 97/66/EF (og artikel 6, stk. 2, i direktiv 2002/58/EF) kun "er tilladt indtil udløbet af den lovhjemlede forældelsesfrist for sådanne gældsforpligtelser eller afregninger", forstås på følgende måde:

Trafikdata skal opbevares så længe, som det er nødvendigt for at foretage afregning af fakturaer og eventuel tvistbilæggelse. Dette medfører som regel en maksimal opbevaringsperiode på ikke over 3-6 måneder i de tilfælde, hvor fakturaen er blevet betalt og ikke synes at være blevet anfægtet eller gjort til genstand for en forespørgsel (under hensyntagen til de individuelle abonnenters ret til beskyttelse af privatlivets fred)⁶.

I særlige tilfælde, hvor en faktura anfægtes eller er genstand for en forespørgsel, kan de pågældende data opbevares i en længere periode for at fremme sagsbehandlingen. Selv når en faktura er blevet betalt, kan det være berettiget i særlige tilfælde at opbevare dataene i en længere periode, når der foreligger konkrete indikationer på, at fakturaen eventuelt vil blive anfægtet eller blive genstand for en forespørgsel. I sådanne situationer skal opbevaringsperioden fastsættes under hensyntagen til de særlige omstændigheder, der gør sig gældende, for at gøre det muligt at bilægge igangværende tvister. Den ydre grænse for disse længere perioder er de grænser, der er fastsat i den nationale lovgivning⁷.

Referenceperioden skal i henhold til artikel 6 i direktiv 97/66/EF (eller i direktiv 2002/58/EF) starte, når trafikdataene ikke længere er nødvendige for

---

⁶ Se især situationen i Grækenland på dette område. Abonnenter har i henhold til en afgørelse fra Grækenlands nationale tele- og postudvalg (EETT) (efterfulgt af en positiv udtalelse fra den græske databeskyttelsesmyndighed) mulighed for at anmode udbyderen om at slette deres trafikdata, dog på den betingelse, at den pågældende abonnent ikke efterfølgende anfægter fakturaen. Udbyderen er i dette tilfælde forpligtet til at slette trafikdata uanset den periode, der er fastsat i loven.

⁷ I lande som Irland og Det Forenede Kongerige er denne periode på seks år.

kommunikationens fremføring⁸. Det nøjagtige tidspunkt for afslutningen af kommunikationens fremføring kan afhænge af den type elektroniske kommunikationstjeneste, der udbydes⁹.

- 2.8. Gruppen ønsker at understrege, at de lagrede trafikdata som allerede nævnt i henhold til artikel 6 i direktiv 95/46/EF og artikel 6, stk. 4, i direktiv 97/66/EF (og artikel 6, stk. 5, i direktiv 2002/58/EF) skal begrænses til de "nødvendige" data. Der må kun foretages behandling af de data, der er passende, relevante og proportionelle i forhold til debiterings- og samtrafikafregningsformålet (princippet om proportionaliteten af de behandlede data). Dette medfører bl.a., at der for visse typer kommunikation, hvor der ikke sker debitering, ikke må foretages behandling af trafikdata til disse formål.

Gruppen understreger, at direktiv 2002/58/EF har indført ensartede regler for alle data, der er omfattet af definitionen af "trafikdata" (se artikel 2, litra b), i direktiv 2002/58/EF). I overensstemmelse med princippet om proportionalitet af de behandlede data, hvortil der henvises ovenfor, påhviler det medlemsstaterne og i påkommende tilfælde de nationale tilsynsmyndigheder inden for deres kompetenceområde i forbindelse med gennemførelsen af direktiv 2002/58/EF at træffe de nødvendige foranstaltninger med hensyn til de forskellige kategorier af trafikdata. Man skal i denne kontekst være særlig opmærksom på at sikre, at der ikke sker langvarig opbevaring af trafikdata, som ikke er nødvendige til debitering eller afregning for samtrafik. Man skal også være særlig opmærksom på konsekvenserne af kommunikationssystemer, der udelukkende anvender faste satser.

3. Behandling af personoplysninger til skattemæssige formål

Gruppen er bekendt med, at de registeransvarlige ofte begrundes de lange opbevaringsperioder med, at de pågældende data er nødvendige til skattemæssige formål. De skattemæssige formål er nemlig knyttet til de debiteringsmæssige formål. Selv om det kan være nødvendigt for registeransvarlige at bevare et bevis for betaling i flere år, herunder af aggregerede fakturabeløb, til skattemæssige formål, skal dette krav ikke omfatte de underliggende trafikdata, som ligger til grund for telefonregningerne. Dette krav kan i overensstemmelse med artikel 6 i direktiv 97/66/EF (og artikel 6 i direktiv 2002/58/EF) kun berettige behandlingen af aggregerede fakturabeløb, men ikke behandlingen af trafikdata, som ligger til grund for faktureringen.

4. Henstilling

- 4.1 Der har i praksis vist sig en forskel med hensyn til den lagringsperiode, som leverandører af elektroniske tjenester i medlemsstaterne anvender for trafikdata. Gruppen er af den opfattelse, at enhver praksis, der ikke er i overensstemmelse med principperne i afsnit 2.7 og 2.8 ovenfor, og som ikke tydeligt er tilladt i medfør af specifikke retsforordninger i henhold til artikel 14 i direktiv 97/66/EF (og artikel 15 i

---

⁸ Ordlyden i direktiv 97/66/EF er blevet ændret i direktiv 2002/58/EF for at tage højde for de forskellige former for elektroniske kommunikationstjenester.

⁹ Se betragtning 27 i direktiv 2002/58/EF.

direktiv 2002/58/EF)¹⁰, *prima facie* er uforenelig med bestemmelserne i Fællesskabets databeskyttelseslovgivning.

- 4.2 Det er derfor vigtigt, at der træffes foranstaltninger med henblik på at opnå en ensartet fortolkning af den **maksimumperiode**, i løbet af hvilken teletjenesteudbydere kan behandle trafikdata med henblik på debitering og afregning for samtrafik. Gruppen anser i overensstemmelse med princippet i afsnit 2.7, at det ville være passende at fortolke direktiverne om databeskyttelse således, at der kan anvendes en rutinemæssig lagringsperiode med henblik på debitering på højst 3-6 måneder, **med undtagelse af** særlige tilfælde, hvor debiteringen anfægtes, og hvor data kan behandles i en længere periode. Hertil kommer, at der kun må foretages behandling af trafikdata, som er passende, relevante og proportionelle i forhold til debiterings- og samtrafikafregningsformålet. Andre trafikdata skal slettes.

Udarbejdet i Bruxelles, den 29. januar 2003
På gruppens vegne
Stefano Rodota
Formand

---

¹⁰ Medlemsstaterne kan i medfør af artikel 14 i direktiv 97/66/EF vedtage lovbestemmelser med henblik på at indskrænke rækkevidden af de forpligtelser og rettigheder, der nævnes i direktivets forskellige bestemmelser, herunder artikel 6 om trafikdata. En sådan indskrænkning skal dog anses for at være "nødvendig" af hensyn til de anførte interesser (den nationale sikkerhed, forsvaret, den offentlige sikkerhed, forebyggelse, efterforskning, afsløring og retsforfølgning i straffesager eller uautoriseret brug af telekommunikationssystemet). Artikel 15 i direktiv 2002/58/EF ændrer ikke ved indholdet af denne bestemmelse. Det fremgår af dette direktiv, at enhver indskrænkning skal være "nødvendig, passende og forholdsmæssig i et demokratisk samfund", og det er desuden fastsat, at medlemsstaterne bl.a. kan vedtage retsfor skrifter om lagring af data i en begrænset periode under henvisning til de hensyn, der er anført i artikel 15, stk. 1, og at alle de i dette stykke omhandlede forskrifter skal være i overensstemmelse med fællesskabsrettens generelle principper, herunder principperne i EU-traktatens artikel 6, stk. 1 og 2.

Se i denne henseende gruppens udtalelse nr. 5/2002 om de europæiske databeskyttelsesmyndigheders erklæring på den internationale konference i Cardiff (9.-11. september 2002) om obligatorisk og systematisk lagring af teletrafikdata, hvor gruppen fastslår, at en systematisk lagring af enhver form for trafikdata i en periode på et år eller mere vil være klart uforholdsmæssig og derfor uacceptabel i et demokratisk samfund.

Returadresse: Reguleringsforhold, Nørregade 21, 0900 København C, B.216

Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling

Att.: Internationalt og Telepolitisk Center

Bredgade 43

1260 København K

Sendt pr. e-mail til tpk-post@vtu.dk

3. marts 2006

11001-0009/15

Høring vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af teleloven m.fl. (Opfølgning på regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse)

Ved brev af 10. februar 2006 har Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling anmodet TDC om bemærkninger til ovennævnte udkast til lovforslag. I den anledning vender TDC hermed tilbage.

TDC tilslutter sig fuldt ud høringssvaret afgivet af Telekommunikationsindustrien i Danmark (TI) i denne sag, hvortil der henvises. TDC's hovedsynspunkter i anledning af det fremsendte udkast til lovforslag kan således – i overensstemmelse med det af TI afgivne høringssvar - kortfattet opsummeres på følgende måde:

1. TDC er indstillet på at medvirke til at sikre samfundet og politiets efterforskningsmuligheder, og er derfor indstillet på at medvirke til implementeringen af regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse. TDC er positivt indstillet med hensyn til udvidede aflytningsmuligheder, sikring af hurtigere levering af de historiske trafikdata, som TDC p.t. logger samt adgang til fremadrettede teleoplysninger i form af aflytning "uden indhold" i overensstemmelse med handlingsplanens anbefaling 15, 17 og 18. TDC støtter også den foreslåede gennemførelse af anbefaling 20 og 25 med de mindre reservationer, som er angivet i TIs høringssvar.
2. TDC finder, at det fremsendte udkast til lovforslag er udarbejdet forhastet og på et mangelfuldt og overfladisk grundlag, uden respekt for telebranchens produktionsmetoder. Udkastet til lovforslag er enestående i international sammenligning og det manglende tilbunds gående forarbejde er derfor yderst bekymrende.

TDC A/S
Nørregade 21
0900 København C
Tlf. 33 43 77 77
Fax 33 43 76 19

Reguleringsforhold
Nørregade 21
0900 København C
Tlf. 33 43 73 62
Fax 33 43 76 79

Internet:
www.tdc.dk
E-mail:
mri@tdc.dk

3. Lovforslaget vil kunne medføre eksorbitante omkostninger for telebranchen (2 milliarder kroner) til ugunst for kunderne og for IKT-udviklingen i Danmark uden at nyttevirkningen er afvejet hermed. Der er således ikke påvist proportionalitet mellem mål og midler.
4. Uanset lovforslagets gennemførelse kan kriminelle fortsat kommunikere uden at afsætte spor, der kan anvendes til efterforskning (kommunikation via IP-telfoni (Skype) eller via webmail). Også af den grund virker lovforslaget disproportionalt.
5. Udkastet til lovforslag savner klar afgrænsning af teleudbydernes forpligtelser til at hjælpe politiet. Uden en sådan afgrænsning er der risiko for, at teleudbyderne tvinges til at foretage overvågning af borgerne, som ikke er politisk afklaret.
6. Forpligtelser til investeringer i udstyr ud over de i pkt. 1 nævnte, herunder logningsudstyr til logning af trafikdata vedrørende kundens færden på internettet, jf. nedenfor, finder TDC bør gøres til genstand for en fortsat proces med henblik på et egentligt udredningsarbejde, som på systematisk vis kan afdække de tekniske og økonomiske konsekvenser for telebranchen sammenholdt med de øvrige samfundsmæssige effekter, som forslagene vil have. I vurderingen bør endvidere indgå et fælleseuropæisk perspektiv i erkendelse af, at IKT-branchen ikke er nationalt afgrænset.
7. TDC finder det urimeligt, at det foreliggende udkast indeholder uspecificerede forpligtelser til investering i logningsudstyr, idet logningsforpligtelsernes omfang endnu er uafklaret. Justitsministeriet er i det foreliggende udkast til logningsbekendtgørelse efter TDC's opfattelse gået langt ud over det grundlag, som Folketinget i 2002 vedtog hjemmelsloven på baggrund af. Det foreliggende udkast til logningsbekendtgørelse indeholder således bl.a. krav om logning af kundernes færden på internettet – et krav som er markant mere vidtgående end kravet i hjemmelsgrundlaget fra 2002 og EU-logningsdirektivet.
8. EU's logningsdirektiv er netop vedtaget, og 14 EU-lande (herunder Uk, Sverige, Tyskland og Finland) har meddelt, at de gør brug af muligheden for at udskyde regler om logning af e-mail, internetadgang og IP-telefoni til februar 2009 – krav som end ikke er så vidtgående som udkastet til ændring af teleloven og det foreliggende udkast til logningsbekendtgørelse lægger op til.
9. TDC efterlyser en egentlig politisk drøftelse og Folketingsdebat i Danmark til afklaring af, om Danmark ønsker at gå videre end EU-kravene til logning, herunder om der er politisk tilslutning til overvågning af kundernes færden på internettet.

10. TDC anmoder om, at logningsdelen af telelovens § 15 udskydes til et senere lovforslag, når omfanget af de danske logningskrav er kendte på et over for Folketinget afklaret grundlag.
11. TDC stiller sig meget uforstående overfor, at lovforslaget ikke indeholder en gengivelse af TI's omkostningsestimater for lovforslagets økonomiske konsekvenser for erhvervslivet, hvorefter de i telelovgivningen foreslåede investeringsforpligtelser kan koste telebranchen op til 2 milliarder kroner alene i etableringsomkostninger.
12. TDC finder det urimeligt, at teleudbyderne pålægges vidtrækkende investeringsforpligtelser i udstyr, som alene er til nytte for politiet. TDC ønsker derfor compensation for omkostninger til etablering og drift af udstyr, som sker af hensyn til politiets efterforskningsmuligheder i lighed med principperne i flere andre lande. Det er især vigtigt, når danske krav er meget ambitiøse i international sammenligning.

TDC står til rådighed for besvarelse af ministeriets eventuelle spørgsmål i anledning af dette høringssvar, ligesom TDC gerne uddyber høringssvaret ved et møde.

Venlig hilsen

Jens Hauge
Vicedirektør

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling
Internationalt og Telepolitisk Center
Bredgade 43
1260 København K

3. marts 2006

Høring vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet m.fl.

Danske Mediers Forum har med tak modtaget ministeriets udkast til forslag til lov om ændring af lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet, lov om radiofrekvenser og lov om radio- og teleterminaludstyr og elektromagnetiske forhold.

Danske Mediers Forum har noteret, at lovforslaget er udarbejdet som led i implementeringen af regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse, og implementerer anbefaling 15, 17, 18, 20, 25 og 31. Medierne har ligeledes noteret, at lovforslaget har tæt sammenhæng med det udkast til lovforslag "Styrkelsen af indsatsen for at bekæmpe terrorisme mv.", som Justitsministeriet netop har sendt i høring med høringsfrist 24. marts 2006.

Danske Mediers Forum skal indledningsvis påpege, at det havde været formålstjenstligt, såfremt lovforslagene havde været udsendt i én samlet høring, da de pågældende lovforslag – der alle har til formål at forbedre politiets muligheder for at forebygge, efterforske og bekæmpe terrorhandlinger – principielt burde vurderes samlet, da de dels er indbyrdes afhængige og dels afstedkommer de samme betragtninger om den rette balance mellem sikkerhed og retssikkerhed.

Danske Mediers Forum skal således konkret henvise til, at dette lovforslag på nogle områder har karakter af rammeforpligtelser, der først udfyldes, når Justitsministeriet har indført de fornødne ændringer i retsplejeloven, der bl.a. vedrører de nærmere betingelser for at foretage de pågældende indgreb i meddelelseshemmeligheden, samt udsteder den omtvistede logningsbekendtgørelse.

Indhentelse af fremadrettede og historiske tele- og masteoplysninger

Uanset at Danske Mediers Forum har forståelse for, at der som følge af de seneste års terrorhandlinger kan være behov for at fremme efterforskningsmuligheder og forebyggelse med henblik på at tage nogle forholdsregler mod terrorisme, finder Danske Mediers Forum ikke, at de mange forslag i regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse udgør den rette balance mellem ønsket om at sikre forbedrede muligheder for terrorbekæmpelse og ønsket om at undgå en unødigt og overdreven overvågning af borgerne.

Danske Mediers Forum har tidligere – i forbindelse med vedtagelsen af den påbudte logningsforpligtelse – gjort opmærksom på de oplagte problemer, som en registrering og opbevaring af trafikdata vil udgøre for mediernes muligheder for at beskytte deres kilder. Der henvises i den forbindelse til Mediernes høringssvar til Justitsministeriet dateret 13. maj 2004.

Da Videnskabsministeriets udkast til lovforslag bl.a. omhandler teleudbydernes pligt til at sikre, at politiet har mulighed for at indhente såvel fremadrettede som historiske tele- og masteoplysninger, findes det nødvendigt på ny at påpege de uheldige konsekvenser, som en sådan overvågningspligt har for mediernes mulighed for at udføre deres hverv.

For at den nødvendige information om sager af samfundsmæssig betydning kan tilgå offentligheden, er det vigtigt, at der er mulighed for, at en person kan optræde anonymt i medierne, og at medierne har mulighed for at beskytte denne. I modsat fald er der en risiko for, at kilderne tørrer ud, og at væsentlig information derfor ikke kommer til offentlighedens kendskab.

Da teleoplysninger netop er egnet til at fastslå identiteten af den kilde, som journalisten har talt med, eller til at afdække journalistens færden og derved kontakt med kilden, finder Danske Mediers Forum, at registrering, opbevaring og udlevering af teleoplysninger ikke bør omfatte trafikdata, der har relation til mediernes telekommunikationsapparater, idet dette kolliderer med kildebeskyttelsesreglerne. Alternativt bør det sikres såvel i bemærkningerne som i selve lovteksten, at kildebeskyttelsesreglerne inddrages og fremhæves i enhver overvejelse om, hvorvidt indgreb i meddelelseshemmeligheden kan ske.

Ændring af lov om radiofrekvenser

For så vidt angår forslaget til ændring af lov om radiofrekvenser med henblik på at lovliggøre politiets indgreb i radio- og telekommunikation, finder Medierne det relevant at fremhæve betydningen af visse mediers beredskabsforpligtelser, der er fastsat i medfør af radio- og fjernsynslovens § 88. Et indgreb bør således ikke forringe mulighederne for overholdelse af de beredskabsforpligtelser, der pt. påhviler DR, TV 2/DANMARK og de regionale TV 2 virksomheder med hensyn til at udsende meddelelser af beredskabsmæssig betydning til befolkningen. Der henvises i den forbindelse også til bekendtgørelse nr. 522 af 15. juni 2000 om programvirksomhed i Drogden-tunnelen.

Danske Mediers Forum skal derfor foreslå, at politiet får pligt til – i forbindelse med anmodningen om rettens tilladelse til at foretage indgreb i medfør af retsplejelovens § 791c – at redegøre for, hvorledes beredskabsforpligtelserne er taget i betragtning ved den konkrete udformning af det påtænkte indgreb i radio- og telekommunikation.

Afslutningsvis skal Medierne generelt indstille, at de indkomne hørings svar for samtlige lovforslag, der har til formål at implementere regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse, sammenholdes for at sikre den fornødne koordinering ved implementering af de enkelte anbefalinger.

Danske Mediers Forum står naturligvis til rådighed såfremt disse synspunkter ønskes uddybet. Henvendelse herom kan ske til underskriverne af nærværende brev eller til juridisk konsulent Christina Moshøj på tlf. 3397 4000 eller e-mail cm@danskedagblade.dk

Med venlig hilsen

Danske Mediers Forum

Christian Kierkegaard
Direktør, DF

Ebbe Dal
Adm. dir., DDF

Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling
Bredgade 43
1260 København K

Sendt pr. e-mail til: tpk-post@vtu.dk

3. marts 2006

**Høring vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af teleloven m.fl.
(Opfølgning på regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse)**

Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling har den 10. februar 2006 anmodet DANSK IT om bemærkninger til de kommende lovforslag, der indgår som opfølgning på regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse (antiterrorpakken).

Indledningsvis ønsker DANSK IT, som også noteret af VTU i det udsendte høringsmateriale, at rette opmærksomheden mod det forhold, at dele af antiterrorpakken, der behandles i regi af Justitsministeriet, endnu står foran en høringsproces. Dertil kommer en forestående udmøntning af den såkaldte logningsbekendtgørelse fra 2002, der ligeledes omhandler områder, der har nært slægtskab til dele af antiterrorpakken.

Opmærksomheden rettes, fordi DANSK IT vurderer, at der er et udtalt behov for at anlægge en større helhedsbetragtning i relation til disse tiltag, end tilfældet hidtil har været. Selv for tekniske specialister er der tale om komplicerede forhold, der spiller indbyrdes sammen på kryds og tværs. Der bør derfor udvises særlig agtpågivenhed for at sikre, at tekniske detaljer afskåret fra en større sammenhæng ikke tildeles for stor vægt. Og for at sikre at den fulde samfundsmæssige implikation af de nævnte vidtgående tiltag bliver grundigt belyst og drøftet. Den tidsmæssige faseopdeling og den skarpe ressortafgrænsning mellem de implicerede myndigheder har efter DANSK ITs opfattelse udgjort en barriere herfor.

Uagtet at nærværende høringsmateriale begrænser sig til dele af antiterrorpakken, ønsker DANSK IT derfor at benytte lejligheden til at rette generelle bemærkninger til det fulde lovkompleks, hvor det rummer problemstillinger af teknologisk art.

Helt overordnet er det DANSK ITs opfattelse, at de nævnte tiltag vil have en endog yderst begrænset terrorbekæmpende effekt. Et grundlæggende it-sikkerhedsmæssigt princip fortæller, at et samlet sikkerhedsniveau aldrig

overstiger det sikkerhedsniveau, der knytter sig til *det svageste led i kæden*. I relation til antiterrorpakken må det konstateres, at der er tale om en række led af betydelig svaghed. Af teknisk art såvel som forårsaget af den konkrete lovtekst.

I teknisk forstand byder antiterrorpakken på en række udfordringer, der ikke kan løses på tilfredsstillende vis: Personligt udviklede *peer-to-peer* protokoller, ISP'ere, der udbyder deres services fra udlandet, IP-telefoni etableret direkte mellem to slutbrugere eller datterselskaber af større udenlandske koncerner, hvorfra internettrafik udgår, er eksempler på tilfælde, hvor det vil være yderst krævende eller direkte umuligt at honorere antiterrorpakkens krav. Og listen over *svage led* vil hurtigt udvides i takt med den teknologiske udvikling.

I lovmæssig forstand drejer det sig om en række undtagelser, f.eks. mindre boligforeningers fritagelse, der gør det let for personer med ond gerning for øje, at omgå antiterrorpakkens tiltag.

I lyset af disse kendsgerninger finder DANSK IT, at de betydelige omkostninger, der vil være forbundet med en implementering af antiterrorpakke og logningsbekendtgørelse, er ganske ude af trit med den opnåede virkning. Der er tale om en så markant disproportionalitet mellem omkostninger og effekt, at der efterlyses et bagvedliggende rationale.

På grund af de store tekniske krav, der bl.a. kræver udvikling af helt nye løsninger, er det vanskeligt at fastsætte de præcise omkostninger, der vil være forbundet med implementering af lovgrundlaget. Konservativt skøn fra it- og telebranchen, der understøttes af DANSK ITs kreds af it-professionelle, beløber sig imidlertid til minimum 2 mia. kr. pr. år. Helt naturligt må disse ekstraomkostninger forventes at blive overvæltet på brugerne - virksomheder og borgere - som dermed vil opleve øgede omkostninger, der reelt vil have samme virkning som en *teknologisk beskatning*. Dermed vil der opstå en stærkt uønsket sideeffekt i form af barrierer for yderligere digitalisering i det danske samfund.

For den store underskov af små og mellemstore virksomheder, for hvem digitaliseringen i forvejen foregår trægt, vil udviklingen blive sat tilbage. Allerede i dag ligger der en betydelig udfordring i at rådgive denne gruppe af virksomheder i anvendelse af teknologien, så den skaber forretningsværdi. De øgede omkostninger som følge af terrorbekæmpelse vil i denne sammenhæng have en effekt, der svarer til en teknologisk punktafgift, og dermed reducerer det antal af små og mellemstore virksomheder, der formår at gøre teknologiske investeringer lønsomme.

For større virksomheder vil de overvæltede omkostninger påvirke konkurrenceevnen og sætte yderligere skub på udflytning af især it-intensive arbejdspladser.

Tilsvarende vil den enkelte husstand opleve mærkbare meromkostninger i forbindelse med brug af Internet og indkøb af telefoni.

Hvad angår borgeren er der belæg for at frygte, at mere følelsesbetonede aspekter vil udgøre en endnu større barriere for digitalisering end de økonomiske. En række fortilfælde, måske mest klart oplevet i forbindelse med planerne om et borgerkort i slutningen 1990'erne, dokumenterer, at digital registrering indeholder et væsentligt følelsesmæssigt element for danskerne. Derfor er der grund til at forvente, at logningsbekendtgørelse og antiterrorpakke, der er langt mere vidtrækkende end de principper, der f.eks. lå bag borgerkortet, vil blive opfattet som et *digitalt tillidsbrud* af mange danskere. Et brud, der er i modstrid med den lange og ellers ganske succesfulde opbygning af danskernes fortrolighed med anvendelse af de digitale kanaler.

Såfremt et digitalt tillidsbrud slår kraftigt igennem, vil der være tale om, at en grundforudsætning for modernisering af den offentlige sektor i form af digital effektivisering og udvikling af nærværende eServices falder bort.

På trods af ovenstående stærke forbehold ønsker DANSK IT at understrege, at foreningen er generel tilhænger af, at politi og myndigheder kan gøre nytte af teknologien til brug for opklaring af kriminalitet. Et bærende princip herfor bør dog være, at der gøres brug af en dommerkendelse, når det omhandler overvågning af borgere. Teknologiens kapacitet i forhold til lagring og samkøring af enorme informationsmængder betyder, at det er væsentligt at fastholde et robust, privatlivsbeskyttende princip. Ikke mindst når der er tale om en teknologi, der udvikler sig så hurtigt, at det er umuligt at forudsige fremtidige anvendelsesmuligheder og -effekter.

I det konkrete tilfælde må det imidlertid konstateres, at der allerede i regi af EU er gjort brud på princippet om brug af dommerkendelse i forbindelse med det netop vedtagne mindstedirektiv om logning. Ud fra en realpolitisk vurdering vil DANSK IT derfor anbefale, at man fra dansk side lægger sig op af den linje, der tegnes fra europæisk hold.

Så meget mere vækker det undren, at Danmark ifølge det nærværende lovgrundlag vælger at gå enegang på dette område. 14 lande, herunder Sverige, Finland og England, har valgt at benytte sig af muligheden for at opnå ekstra 18 måneder til praktisk udmøntning af direktivets væsentlige områder, hvor logning i dag ikke foretages af forretningsmæssige årsager. Danmark har ikke ønsket at gøre brug af denne mulighed og skal derfor klare den fulde implementering på de oprindelige 18 måneder, der er lagt op til i direktivets grundform.

Samtidig vælges det fra dansk side at fortolke direktivet langt mere vidtgående, end de lande vi normalt sammenligner os med. Det gør sig gældende i forhold til komplet logning og lagring af informationer om brugeres færden på Internettet. Det gør sig gældende i relation til registrering af mobilsendemaster i forbindelse med samtaler via mobiltelefon og myndighedernes tilhørende adgang til disse data *i frisk stand*. Og det gør sig gældende i forhold til sikring af indgreb under dansk jurisdiktion og fælles formater for data, der vil af-

sondre den danske udvikling fra international norm og øge omkostningerne yderligere.

Situationen er med andre ord den, at logningsbekendtgørelsen og antiterrorpakken medfører en registrering og en logning, der er langt mere vidtgående, omkostningstung og teknologisk krævende end den, der i henhold til EU's logningsdirektiv, vil opleves internationalt. Og at Danmark selvvalgt skal sikre en praktisk udmøntning heraf, på det halve af den tid, som de lande, vi sammenligner os med, har fundet det hensigtsmæssigt.

DANSK IT mangler i høj grad forståelse for denne strategi. Som det gentagne gange er erkendt, er bekæmpelse af terrorisme et internationalt anliggende, som det enkelte land ikke kan løse med egne midler. Det gælder i særdeleshed, når midlerne til terrorbekæmpelse drejer sig om ikt, der helt åbenlyst er en teknologi, der ikke lader sig afgrænse nationalt.

En **samlet vurdering** fra DANSK ITs side kan dermed sammenfattes i følgende synspunkter og anbefalinger:

- Grundet områdets uhyre kompleksitet og vidtrækkende konsekvenser vil DANSK IT anbefale, at der lægges mere vægt på en helhedsorienteret behandling af lovgrundlaget. Helhedsorienteringen skal bl.a. sikre, at politikerne bliver bedre i stand til at gennemskue de samlede samfundsmæssige effekter, der følger af det teknisk vanskeligt tilgængelige stof.
- Antiterrorpakken og logningsbekendtgørelsen vil have en meget begrænset effekt i forhold til de mål, der er opstillet om terrorbekæmpelse. Den begrænsede effekt skyldes både tekniske og juridiske forhold såvel som den teknologiske udvikling, der under alle omstændigheder vil skabe stadig flere muligheder for at undgå registrering af efterforskningsmæssigt anvendelige spor.
- Omkostningerne til implementering af lovgrundlaget mangler i høj grad proportionalitet i forhold til de opnåede effekter, og må for det danske samfund opfattes som spild af midler, der kunne anvendes med langt større effekt i andre sammenhænge.
- Omkostningerne vil blive overvældet på brugerne af teknologi – borgere og virksomheder – og antager samtidig et omfang, der vil udgøre en væsentlig barriere for yderligere digitalisering i Danmark, hvorved den danske konkurrencekraft og innovation vil blive påvirket negativt.
- Antiterrorpakken og logningsbekendtgørelsen vil udfordre grundlæggende danske principper om frihed, tillid og åbenhed og bringe Danmark i retning af et regulært overvågningssamfund. Overvågningen bliver en realitet uden at det på noget tidspunkt har været drøftet eller tilkendegivet som et politisk ønske.
- Danmark bør følge den linje, der er lagt fra europæisk side frem for at gå uovervejnet enegang. Både terrorbekæmpelsen og teknologiens internationale natur gør det meningsløst at søge afsondrede nationale løsninger.

På den baggrund vil DANSK IT rette en stærk opfordring til, at antiterrorpakken trækkes tilbage i sin nuværende udformning og gøres til genstand for en grundigere politisk drøftelse inden den genfremsættes.

Foreningen står naturligvis til rådighed for en uddybning af ovenstående synspunkter.

Med venlig hilsen

Per Buchwaldt
formand.

København, 3. marts 2006

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling
Bredgade 43
1260 København K

Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet, lov om radiofrekvenser og lov om radio- og teleterminaludstyr og elektromagnetiske forhold (opfølgning på regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse)

Med brev af 10. februar har Videnskabsministeriet udbedt sig IT-Branchens kommentarer til ovennævnte.

ITB har følgende principielle kommentarer til lovforslaget:

1. ITB fremførte, i lighed med TI og ITEK, allerede under arbejdsgruppens drøftelser, at det faktum, at det fortsat er uafklaret, præcist hvilke former for bagudrettede internetrelaterede data, der i sidste ende vil blive stillet krav om at udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller –tjenester til slutbrugere skal logge (registrere og opbevare), gør at der – uanset arbejdsgruppens kortlægningsarbejde – fortsat knytter sig betydelig teknisk og økonomiske usikkerhed til gennemførelsen af anbefaling 15 og anbefaling 18 i relation til registrering og opbevaring af bagudrettede data (logning), simpelthen fordi det fortsat er uklart, hvilke data der vil blive tale om.

Køreplanen er, at denne usikkerhed skal afklares i løbet af efteråret 2006, som led i færdiggørelsen af logningsbekendtgørelsen.

ITB anbefaler på den baggrund, at det foreliggende lovforslag begrænser sig til at gennemføre anbefaling 15 og 18 i relation til fremadrettede data. Det vil herefter være muligt, i efteråret 2006, parallelt med færdiggørelsen af logningsbekendtgørelsen, at lovgive om de tilsvarende problemstillinger i relation til bagudrettede data, og dette vil på det tidspunkt kunne ske med en rimelig grad af klarhed over, hvilke tekniske og økonomiske konsekvenser sådanne regler har, og hvilke undtagelser det af tekniske eller økonomiske grunde vil være rimeligt at foretage.

IT-Branchen
Børsen
Slotsholmsgade
DK-1217 København K

Telefon: 72 25 55 02

Telefax: 33 91 10 39

E-mail: itb@itb.dk

Web: www.itb.dk

Giro: 757 00 59

CVR-nr.: 12391641

Ønsker regeringen ikke at følge denne anbefaling, bør branchens synspunkt som minimum fremgå af bemærkningerne.

2. Såfremt Videnskabsministeriet – uanset ovennævnte – vælger også at lade lovforslaget omfatte gennemførelse af anbefaling 15 og anbefaling 18 i relation til bagudrettede data (logning), skal ITB som minimum anmode om, at den af Teleindustrien udarbejdede foreløbige vurdering af omkostningerne ved at gennemføre en sådan regulering medtages under beskrivelsen af lovforslagets økonomiske konsekvenser.

Omtalen bør omfatte begge de af TI udarbejdede scenarier (gennemførelse af EU-direktivets logningskrav, henholdsvis af det foreliggende udkast til logningsbekendtgørelse), der som bekendt er udarbejdet på Videnskabsministeriets og Justitsministeriets opfordring som led i den tekniske arbejdsgruppes drøftelser.

For at klargøre hvor vurderingen stammer fra, og under hvilke forudsætninger den er udarbejdet, kan TI's beregning evt. medtages som bilag til lovforslaget (med behørig henvisninger i teksten).

Endelig beskrives de økonomiske konsekvenser af lovforslaget i den foreliggende tekst med følgende indledende sætning: "Der må forventes *nogle* administrative byrder for erhvervslivet i forbindelse med ..... ". Henset til de foreliggende tal bør "nogle" ændres til "betydelige".

3. Gennemførelse af "Regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse" sker, som det er blevet præciseret under drøftelserne i den tekniske arbejdsgruppe om de tekniske og økonomiske konsekvenser, ud fra bredere samfundsmæssige hensyn.

Samtidig er der tale om en række krav til indretning og anvendelse af udstyr og systemer, som m.h.t. registrering og opbevaring af kunderelaterede data ligger betydeligt ud over, hvad teleselskaber af forretningsmæssige grunde ville registrere og opbevare. Dette afspejles tydeligt i de økonomiske skøn over, hvilke økonomiske konsekvenser lovforslaget vil have for telebranchen. Det forekommer ikke rimeligt, at denne branche alene skal bære omkostningerne ved et forøget dansk terrorbekæmpelses-apparat. ITB skal derfor opfordre til, at lovforslaget udbygges med en hjemmel til at kompensere de omfattede udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester til slutbrugere for dokumenterede meromkostninger som følge af lovforslagets (og den kommende logningsbekendtgørelses) gennemførelse.

4. Endelig skal ITB gøre opmærksom på, at man finder stærkt risikabelt, at fastsætte ikrafttrædelsesdatoen for så vidt angår de fremadrettede dele af regelsættet i selve lovteksten (§ 4, stk. 3-4). Der er, også for så vidt angår fremadrettede oplysninger, tale om en række nye krav, der vil nødvendiggøre indkøb og installation af udstyr, som ikke findes som "hyldevarer" hos leverandørerne af teleudstyr i dag. Det er derfor p.t. uafklaret, hvornår sådant udstyr vil kunne leveres. Videnskabsministeriet har tidligere konstateret tilsvarende problemer i relation til indførelse af visse former for nummerportabilitet, hvor danske udbydere ganske enkelt ikke var i stand til at fremskaffe udstyr inden for de fastsatte ikrafttrædelsesdatoer. For at undgå at ulejlige Folketinget flere gange foreslås det derfor, at ikrafttrædelsesdatoen fastsættes ved bekendtgørelse.

5. Afslutningsvis skal ITB kvittere positivt for den klare afgrænsning af udbyder-begrebet, som er indsat i lovforslagets bemærkninger, og for at reglernes rækkevidde trods alt er indskrænket til udbydere af udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester til slutbrugere (i modsætning til engros-udbydere). ITB lægger stor vægt på disse præciseringer.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Jane Eis Larsen', written in a cursive style.

Jane Eis Larsen
vicedirektør
IT-Branchen

Videnskabsministeriet
Att.: Sune Rahn
Bredgade 43
1260 København K

Dato
03.03.2006

Vores reference
LAB/010306

Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet, lov om radiofrekvenser og lov om radio- og teleterminaludstyr og elektromagnetiske forhold (Opfølgning på regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse)

Telebranchen er en central leverandør af data til brug for politiets efterforskning, og det er Sonofons erfaring, at der har været et fleksibelt og velfungerende samspil mellem telesektoren og politiet, der både har taget hensyn til politiets behov og teleselskabernes produktions- og forretningsystemer. Der er dog en reel risiko for, at dette samspil vil blive væsentligt forringet med de nye rammer, der udstikkes.

Sonofon anerkender at der er et behov for at indrette samarbejdet med politiet således at politiet også får adgang til data, der knytter sig til tjenester der er baseret på nye teknologier og Sonofon er imødekomende over for at bidrage til at sikre politiets efterforskningsmuligheder i forhold til anbefalingerne i Regeringens handlingsplan. Sonofon har således deltaget i såvel Justitsministeriets ekspertgruppe som i VTU ministeriets arbejdsgruppe vedrørende udmøntningen af Regeringens handlingsplan med henblik på at drøfte mulige løsninger til brug for indgreb i meddelelshemmeligheden i en verden med skiftende teknologier.

Det netop fremsatte lovforslag og den kommende logningsbekendtgørelse er meget vidtgående i forhold til den hidtidige situation og lovgivningen i de øvrige EU-lande. Der savnes i lovforslaget en erkendelse af rimeligheden og proportionaliteten af de krav, som telebranchen vil blive pålagt og den reelle effekt af de påtænkte tiltag.

Ukendt investeringsforpligtelse

Med det foreliggende lovforslag vil politiet kunne foretage alle former for indgreb i meddelelshemmeligheden, herunder indhentelse af historiske teleoplysninger. De endelige rammer for registreringen og opbevaringen af teleoplysninger vil dog først efterfølgende blive fastlagt i en logningsbekendtgørelse fra Justitsministeriet.

Det er særdeles vidtgående krav, som der fremadrettet vil blive stillet til telebranchen med hensyn til både registreringen og opbevaringen af teleoplysninger. Det indebærer betydelige investeringer fra de danske teleudbydere samt løbende vedligeholdelse, videreudvikling og drift af de nye systemer og udstyr.

Beregninger viser, at de samlede omkostninger for telebranchen vil være mellem en og to milliarder kroner. Beregningerne er foretaget til brug for afrapportering fra Videnskabsministeriets tekniske arbejdsgruppe på baggrund af det foreliggende udkast til logningsbekendtgørelse. Uanset at loven i sig selv ikke udløser investe-

ringsforpligtelser, er der en helt klar sammenhæng til udformningen af logningsbekendtgørelsen, hvorfor det kan undre, at en angivelse af de erhvervsøkonomiske konsekvenser ikke indgår i lovforslaget. Sonofon anmoder om, at branchens estimerede investeringsbeløb indgår i det lovforslag, der fremsættes for Folketinget.

Med samme begrundelse savnes en gengivelse af uddrag af bemærkningerne til retsplejelovens § 786, stk. 4, som bidrag til forståelse af omfanget af den kommende logningsforpligtelse, som af samme grund er medtaget i Videnskabsministeriets afrapportering. Sonofon anmoder også om, at bemærkningerne til Retsplejeloven medtages i det endelige lovforslag.

Proportionalitet og kompensation

For Sonofons vedkommende må det konstateres, at en stor del af kravene til indretningen af udstyr og opbevaring af data rækker betydeligt ud over, hvad Sonofon af forretningsmæssige årsager ville registrere og opbevare for sine mobilkunder. Det gælder i særlig grad logningsbekendtgørelsens krav om at logge lokationsdata i form af celle ID gennem et opkald og det gælder logning af kunders adfærd på Internettet via mobiltelefonen (besøgte hjemmesider).

Traditionelle teletjenester som mobiltelefoni konkurrerer også med private net og i stigende grad med access-uafhængige tjenester i form af applikationer som f.eks. IP-telefoni, der i stigende grad bliver normadiske og andre lignende tjenester, der også kan være udbudt fra ikke-EU lande. Sådanne tjenester vil være uden for reglernes rækkevidde og vil derfor give et forvredet konkurrenceforhold uden en kompensationsmekanisme. Hertil kommer at udbredelsen af fremtidige åbne trådløse netværk (Hotspots) i stort omfang også vil være uden for kravenes rækkevidde.

Samtidig er der flere undtagelser fra forpligtelserne om at registrere og opbevare teleoplysninger, og lovforslaget vil derfor ikke sammen med logningsbekendtgørelsen give en "komplet logning" af alle former for nuværende og fremtidige telekommunikationstjenester.

Der mangler en rimelighed og proportionalitet i de krav, der bliver stillet til telebranchen, herunder selskaber som Sonofon. Det bør derfor medtages i den endelige lovgivning, at de investeringer, der knytter sig til krav, der udelukkende tilgodeser politiets behov ikke alene skal dækkes af teleudbyderne og i sidste ende deres kunder gennem højere priser. Dette gælder i særdeleshed på de områder, hvor politiets ønsker og behov rækker videre, end hvad der ses i de øvrige EU lande.

Sonofon skal derfor foreslå, at der i lovforslaget indføres en hjemmel til at kompensere teleudbyderne i det omfang, at der stilles krav, der rækker ud over den almindelige forretningsmæssige drift og alene tilgodeser politiets behov.

Dansk enegang

Der er på EU-niveau netop vedtaget et harmoniseringsdirektiv for datalogning, men man har i Danmark på forhånd afskrevet at følge direktivets krav og i stedet pålægge telebranchen langt mere vidtgående forpligtelser.

Sådanne nationale særkrav til den danske telebranche vil i takt med den stigende integration over landegrænser forringe de danske teleudbydernes konkurrenceevne og skabe en regulatorisk uvished, som i sidste ende er i modstrid med de danske forbrugeres interesser.

Som alle de større telekommunikationsselskaber i Danmark er Sonofon en del af en nordisk koncern, der som led i den almindelige internationalisering har opbygget sin netstruktur og sine produktionssystemer på grundlag af fælles platforme og med grænseoverskridende udbud af tjenester. Særlige danske krav, der ikke er forenelig med en sådan struktur, påfører derfor uforholdsmæssig store omkostninger. Det kan begrænse og fastlåse fremtidige system- og leverandørvalg, hvilket kan mindske mulighederne for innovation til gavn for danske forbrugere og dansk erhvervsliv generelt og i sidste ende begrænse væksten i samfundet.

Forjaget proces

Det faktuelle grundlag for det foreliggende lovforslag er blevet til på mindre end tre måneder, hvilket må betragtes som en stærkt forceret proces. Der har været en dialog med Videnskabsministeriets arbejdsgruppe om de komplekse problemstillinger, men den har været underlagt et særdeles stærkt tidspres.

Der har i arbejdsgruppen været en erkendelse af, at tilrettelæggelse af indgreb i meddelelshemmeligheden, herunder i forhold til den bagudrettede logning af data, ikke er nogen triviell proces, men tværtimod karakteriseret ved stor variation i løsninger og processer blandt de forpligtede udbydere.

Resultatet har været, at der igennem hele forløbet har været forskellige opfattelser af de drøftede begrebers indhold. Det kan derfor ikke afvises, at der ved den kommende implementering af bestemmelserne og ved det praktiske samarbejde med politiet vil vise sig flere eksempler på divergerende opfattelse af bestemmelsernes indhold og rækkevidde.

Sonofon er på denne baggrund stærkt bekymret ved en forceret indførelse af kravene, i det der lægges op til at Danmark udover at gå enegang også ønsker at gå forrest på dette område, som de øvrige EU lande har erkendt, bør være genstand for langt flere detaljerede undersøgelser.

Derfor foreslår Sonofon, at det foreliggende lovforslag begrænser sig til at gennemføre anbefaling 15 og 18 i relation til fremadrettede data, og at der efterfølgende indledes en nærmere dialog i relation til de krav, der forventes indført i de øvrige europæiske lande i det såkaldte logningsdirektiv, inden der lovgives om den de bagudrettede (historiske) data.

Det bør under alle omstændigheder medtages i bemærkningerne til lovforslaget, at der fremadrettet er behov for et nært og eventuelt forstærket samarbejde mellem teleudbydere og politiet/PET. Dette kan eksempelvis ske i den allerede eksisterende politigruppe i regi af Telekommunikationsindustrien, hvilket også er forudsat i rapporteringen fra Videnskabsministeriets arbejdsgruppe.

--oOo--

Det skal understreges, at ovenstående bemærkninger i vidt omfang er afgivet med udgangspunkt i det foreliggende oplæg til logningsbekendtgørelse, idet lovforslagets § 15 i sagens natur vil blive udmøntet i denne bekendtgørelse. For at forstå rækkevidden af det foreliggende lovforslag er det nødvendigt at tage dette udgangspunkt.

For så vidt angår den mere detaljerede kommentering af lovforslagets enkelte bestemmelser henvises til Telekommunikationsindustriens høringssvar.

Sonofon står naturligvis til rådighed for en uddybning af ovenstående synspunkter.

Med venlig hilsen
Telenor Danmark Holding A/S

Lotte Abildgaard
VP Regulering & Samtrafik

Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling
Bredgade 43
1260 København K

Sendt pr. e-mail til: tpk-post@vtu.dk

TeliaSonera Danmark A/S
Holmbladsgade 139
2300 København S
Tlf.: 82 33 70 00
Fax: 82 33 73 08
CVR-nr.: 18 53 07 40
www.telia.dk

Høring vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af teleloven m.fl. (Opfølgning på regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse)

SIDENR
1 (1)
DATO
03.03.2006
REFERENCE
CBN/HBC

Telia har modtaget ovennævnte udkast til lovforslag, som er modtaget i høring med ministeriets brev af 10. februar 2006. Telia skal indledningsvis takke for muligheden for at fremsende dette høringssvar. Endvidere skal Telia understrege, at Telia til fulde støtter Telekommunikationsindustriens høringssvar, men ønsker at fremkomme med dette separate høringssvar.

Set i lyset af den grundige proces, som har foregået i EU regie vedr. logningsdirektivet, har behandlingen af regeringens anbefalinger med dets foreslåede udmøntning i § 15 i den danske telekonkurrencelov været særdeles kort og utilstrækkelig. Konsekvensen er, at adskillige af de komplicerede aspekter ved lovforslaget er sporadisk og forhastet undersøgt. Dette kan på sigt have skadelige konsekvenser for omfanget og måden, hvorpå disse krav opfyldes. Telias undren forstærkes derfor yderligere ved, at 14 EU-lande netop har anmodet om at benytte sig af muligheden for at udskyde internet-delen i EUs logningsdirektiv. Blandt disse findes lande, som Danmark normalt sammenligner sig med: bl.a. Sverige, Finland, Tyskland og England. Det danske Justitsministerium har, Telia bekendt, dog valgt IKKE at benytte sig af denne mulighed, hvilket Telia stiller sig uforstående over for. Især da disse landes handling er baseret på en indgående analyse, der med hensyn til dybde og indsigt væsentligt overstiger det forarbejde, der er præsteret ifm. det her omhandlede lovforslag.

Telia finder udkastet til lovforslag så vidtrækkende, at der mangler proportionalitet mellem mål og midler. Herved er der tale om både disproportionalitet, når der henses til investeringsbehovet i branchen, idet der bl.a. er tale om betydelige omkostninger til anskaffelse af diverse systemer til opfyldelse af lognings- og aflytningskravene og disproportionalitet med hensyn til at opnå den ønskede mulighed for at efterforske, idet der er store og ud fra sikkerhedsmæssige grunde uforklarlige undtagelser. Det er et åbent spørgsmål om den tilsidesættelse af individets krav på ikke at blive overvåget, som er grundfæstet i vort demokrati og i EU-sammenhæng, er tilstrækkeligt begrundet, når der efterlades så vide områder,

hvor der ingen overvågning og logning er. Kan man overhovedet tilsidesætte hensynet til borgernes rettigheder under henvisning til sikkerhed ,når man vælger at tilsidesætte sikkerheden under hensyntagen til uvedkommende forhold såsom udbydernes størrelse, økonomi, boligfællesskaber etc.?

Ligeledes vil den annoncerede danske enegang på dette område medføre, at de specielt til Danmark tilpassede systemer og produktionsmetoder, som dette lovforslag og Justitsministeriets kommende lovningsbekendtgørelse naturligt vil fordrer, både vil fordyre implementering og løbende vedligeholdelse af systemerne. Udkastet til lovforslag lægger op til betydelige investeringsforpligtelser i tekniske systemer, hvis formål alene er at indsamle data med henblik på at bistå politiet. Disse data vil således ikke blive frembragt med et kommercielt sigte. Telia finder dette urimeligt og anmoder derfor om kompensation for de investeringsomkostninger, som alene foretages til at assistere politiet i dets efterforskning.

Enegangen vil formentlig betyde forsinket implementering, fordi leverandørerne vil fokusere på større markeder og vil kunne bidrage til gøre Danmark uinteressant som foregangsland for udvikling af nyt. Som del af en international televirksomhed er det Telias erfaring, at nationale særheder og komplikationer, som de her omhandlede ændringer vil indebære, dæmper investeringslysten markant. Lovforslaget er direkte i modsætning til de officielt tilkendegivne politikker for Danmarks udvikling mod et videnssamfund – til gengæld er de et stort skridt på vejen mod udvikling til et kontrolsamfund.

Telebranchen og Rigspolitiet har i dag et velfungerende dagligt samarbejde vedr. indgreb i meddelelshemmeligheden. Med anbefalingernes krav om, at teleselskaberne selv skal forestå sortering af en uforbeholden stor mængde data, lægges ansvaret for at selektare bruttodatastrømmen over på teleselskaber - hvormed Politiet frasiger sig en del af ansvaret for borgernes retssikkerhed. Denne ansvarsforflyttelse hvad angår indgreb i borgernes retssikkerhed finder Telia ikke rimelig.

Telia finder ændringerne af § 15 i telekonkurrenceloven så uoverskuelige, at Telia må overveje at benytte sig af de muligheder, der forefindes i dag - og som bl.a. også Telia hidtil har frasagt sig - nemlig, at Telias personale, som til daglig iværksætter indgrebene i meddelelshemmelighederne, kan møde op ved domstolene, når kendelser behandles. Hensigten hermed vil være at tilsikre borgernes retssikkerhed mest muligt ved, at Telia ikke udleverer data, som kendelsen ikke omfatter.

Endelig finder Telia regeringens holdning uforståelig. Telia kan godt forstå, at samfundet ønsker at beskytte sig mod farlig kriminalitet og er også villig til at medvirke hertil. Men når der stilles helt eksorbitante krav til informationer – krav,

hvis fulde konsekvens politiet og Justitsministeriet åbenlyst savner realistisk forestilling om – så er der tale om, at de, der fremkommer med alle kravene, hverken ønsker at bidrage til betalingen eller at tage ansvaret for regningens størrelse.

Dette ses allerbedst illustreret ved, at det fremlagte udkast til lovforslag ikke nævner, at hensigten helt klart er at bruge loven til at kræve logning i et omfang, der vil udløse en milliardregning til branchen – og derefter til brugerne. Telebranchen har forsigtigt og konservativt skønnet, at der kunne blive tale om investeringer for op til to milliarder – og udstyrsleverandørerne har antydnet, at det let kunne blive det dobbelte med de ambitioner, politi og Justitsministerium har tilkendegivet. Det er for Telia skuffende, at en regering vil opføre sig sådan over for en branche – uden at kunne påvise noget reelt behov, andet end at det kunne være rart at have så mange informationer tilgængelige.

Idet rækkevidden af de danske logningskrav endnu ikke er kendt, skal Telia på ovenstående baggrund anbefale, at logningsdelen i § 15 udskydes. Dette vil således give telebranchen og Justitsministeriet mulighed for at foretage grundige analyser af lovforslagets såvel tekniske, økonomiske og retssikkerhedsmæssige konsekvenser. I en sådan proces deltager Telia naturligvis gerne.

Dette brev sendes alene i elektronisk version

Med venlig hilsen
TeliaSonera Danmark A/S

Jens Ottosen-Støtt
Direktør

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling
Bredgade 43
1260 København K
Sendt pr. e-mail til tpk-post@vtu.dk

3. marts 2006

Anette Høyrup
Dok. 40584/mh

Vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af teleloven m.fl. (Opfølgning på regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse)

Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling har med brev af 10. februar 2006 (sagsnr. 34103) anmodet Forbrugerrådet om kommentarer til ovennævnte udkast til ændringsforslag.

Det er særligt ændringen af § 15 i lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet (teleloven), som giver Forbrugerrådet anledning til bemærkninger. Efter denne bestemmelse skal udbyderen indrette det tekniske udstyr og de tekniske systemer således, at politiet kan få adgang til at foretage indgreb i meddelelshemmeligheden (jf. retsplejeloven) i form af teleoplysning og udvidet teleoplysning.

Den foreslåede ændring betyder, at teleselskabernes pligt til at sikre politiet adgang til aflytning af telefoni udvides til teknisk at sikre adgang til enhver form for indgreb i meddelelshemmeligheden både til fremadrettede og historiske (loggede) teleoplysninger (trafikdata).

Som Videnskabsministeriet gør opmærksom på i brevet af 10. februar 2006, har lovforslaget tæt sammenhæng med den kommende logningsbekendtgørelse, som Justitsministeriet sender i høring senere på året. Heri fastlægges endeligt, hvad ovennævnte trafikdata dækker over.

Da det på nuværende tidspunkt - pga. det ikke afsluttede arbejde i Justitsministeriets ekspertgruppe om logning og den efterfølgende høring - endnu er usikkert, hvilket indhold den kommende logningsbekendtgørelse får, kan Forbrugerrådet ikke støtte nærværende lovforslag.

Forbrugerrådet finder det yderst betænkeligt, at teleselskaberne pålægges en pligt til indretning af deres systemer, som åbner for registrering af privates færden på

Fiolstræde 17
Postboks 2188
DK-1017 København K

Tlf. (+45) 7741 7741
Fax (+45) 7741 7742
Mail fbr@fbr.dk
Web www.fbr.dk

internettet, herunder besøgte hjemmesider, idet dette er en meget betydelig udvidelse af muligheden for dataregistrering i forhold til den nuværende ordning, hvor teleselskaber alene registrerer traditionelle telefonopkald (fastnet- og mobiltelefoni) til brug for regninger, jf. bogføringsloven.

Med hensyn til logning af kunders færden på internettet, skal Forbrugerrådet gøre opmærksom på, at der i forbindelse med lovforslag L35 fra 2001 (1. terrorpakke) fremgik følgende formulering i lovforslagsbemærkningerne til retsplejelovens § 786, stk. 4, 2. pkt.: "Det skal understreges, at der ikke med forslaget lægges op til, at internetudbydere skal foretage en kortlægning af kundernes aktiviteter, mens de anvender Internettet".

Desuden er registrering af internetfærden undtaget EU-direktivet om logning, som netop er blevet vedtaget 10. februar 2006.

Uanset at det endelige omfang først fastlægges i logningsbekendtgørelsen, frygter Forbrugerrådet, at en vedtagelse af nærværende lovforslag baner vejen for en udvikling, som Forbrugerrådet ikke kan støtte.

Efter Forbrugerrådets opfattelse er det tvivlsomt, om der i fremtiden vil være proportionalitet mellem formålet med terrorbekæmpelse og den omfattende registrering af trafikdata - ikke mindst pga. de vidtgående skridt Danmark tilsyneladende vil tage i forhold til EU-kravene.

Det skyldes især, at kriminelle nemt kan kommunikere via andre kanaler, eksempelvis via IP-telefoni som Skype, som ikke betragtes som en teletjeneste eller via udenlandske hotmails. Dertil kommer, at registrering af privates bevægelsesmønstre og konkrete besøg på hjemmesider indebærer en yderligere indskrænkning af privatlivets fred.

Endelig finder Forbrugerrådet det bekymrende, at der fortsat hersker et underliggende tema i debatten om, hvorvidt de øgede krav til registrering betyder, at teleselskaberne også er nødsaget til at gemme og i visse tilfælde skaffe sig adgang til selve indholdet af de registrerede data. Forbrugerrådet skal således opfordre til, at der kommer en endelig afklaring af denne problematik, idet intentionerne i retsplejeloven om, at trafikdata ikke omfatter selve indholdet af kommunikationen, efter hvad Forbrugerrådet har fået oplyst, kan være vanskelig at efterleve i praksis.

For Forbrugerrådet er det helt afgørende, at teleselskaberne alene pålægges at registrere data, som de er direkte involveret i, i kraft af deres rolle som udbydere af

kommunikation, dvs. trafikdata om afsender og modtager og ikke indhold af e-mails eller besøgte hjemmesider. Med nærværende forslag pålægges teleselskaberne at sikre registreringsudstyr, som i princippet kan give dem en ubegrænset overvågningsrolle til brug for politiets efterforskning.

Det må i den forbindelse nævnes, at Forbrugerrådet finder det yderst betænkeligt, hvilket vi gjorde opmærksom på allerede i 2001, at regeringen forsøger at pålægge teleselskaberne en ubegrænset pligt til at sikre adgang til loggede trafikdata via lov, men derimod fastlægger det helt afgørende - nemlig indhold og omfang - i en bekendtgørelse, som ministeren, uden politisk flertal, kan ændre efterfølgende, alt efter behov.

Uanset om nærværende forslag ikke drejer sig som logningens omfang, cementeres rammerne for, at den omfattende adgang til data muliggøres, hvilket Forbrugerrådet ikke kan tilslutte sig, før indholdet af logningsbekendtgørelsen kendes.

Med venlig hilsen

Villy Dyhr
Afdelingschef

Anette Høyrup
Jurist

Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling
Bredgade 43
1260 København K

3. marts 2006
Eksp.nr. 252311
/SIS-DEP

Høring vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet m.v.

Økonomi- og Erhvervsministeriet har følgende bemærkninger til forslag til ændring af lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet m.v.

Lovforslaget påfører udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester ekstraomkostninger i form af investering i nye net og systemer. Det fremgår af lovforslaget, at branchen skønner ekstraomkostningen i størrelsesordenen 50-100 mio. kr. Hertil skal Økonomi- og Erhvervsministeriet anføre, at omkostningen kan virke som en adgangsbarriere for nye udbydere og derved mindske konkurrencen på telemarkedet. Økonomi- og Erhvervsministeriet går ud fra, at konkurrencehensynet er vejet op imod varetagelsen af øvrige hensyn.

Økonomi og Erhvervsministeriet har også indhentet kommentarer fra Erhvervs- og Selskabsstyrelsens Center for Kvalitet i ErhvervsRegulering, CKR, der har følgende bemærkninger:

CKR vurderer, at lovforslaget vil medføre administrative konsekvenser for de omfattede virksomheder, dels i form af omstillingsbyrder og dels i form af løbende administrative byrder. Hvordan virksomhederne nærmere vil blive påvirket af kravene i forslaget vedr. logning, vil dog først ligge klart, når den såkaldte logningsbekendtgørelse foreligger.

Lovforslaget medfører, at udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester *til slutbrugere* skal sikre, at det tekniske udstyr og de tekniske systemer udbyderen anvender, er indrettet således, at politiet kan få adgang til at foretage indgreb i meddelelseshemmeligheden umiddelbart efter registrering af teleoplysninger, at det er muligt for politiet at foretage aflytning og øjeblikkelig overførsel af kommunikation til en anden medlemsstat og, at det er muligt for andre medlemsstater og for politiet at foretage direkte aflytning af telekommunikationen på de gateway-stationer, danske udbydere bruger.

Udbyderne vil således være forpligtet til at omstille deres systemer, hvilket blandt andet vil kræve investeringer i nyt IT. CKR vurderer, at bestemmelsen vil medføre store administrative omstillingsbyrder for de omfattede virksomheder. Der vurderes umiddelbart at være ca. 25 virksom-

ØKONOMI- OG
ERHVERVSMINISTERIET
Slotsholmsgade 10-12
1216 København K

Tlf 33 92 33 50
Fax 33 12 37 78
CVR-nr. 10 09 24 85
oem@oem.dk
www.oem.dk

heder, der er omfattet af lovforslaget. Konsekvenserne af lovforslaget for de forskellige udbydere vil følge af logningsbekendtgørelsen. Omstillingsomkostningerne vil blive opgjort ifm. den senere opdatering af AMVAB-målingen af VTUs erhvervsrettede lovgivning i 2006 eller 2007 (afhængigt af hvornår logningsbekendtgørelsen træder i kraft).

De omfattede virksomheder vil desuden få nye løbende administrative byrder som følge af, at de skal sikre, at politiets anmodninger om fremskaffelsen af historisk tele- og udvidet teleoplysning behandles straks og på en måde, så hensigten med indgrebet ikke forspildes. De nye krav til hurtig udlevering af oplysninger og opbevaring af materiale vil følge nærmere af logningsbekendtgørelsen.

Lovforslaget medfører desuden en løbende administrativ byrde for de omfattede virksomheder, da udbydere skal indberette og opdatere oplysninger om telefonnummer og aktuel udbyder til en fælles database, *umiddelbart* efter en slutbrugers skift af udbyder. På baggrund af oplysninger fra AMVAB-basismålingen af ministeriets erhvervsrettede lovgivning, vurderer CKR, at denne opstrammede bestemmelse, vil medføre en mindre løbende administrativ byrde for de omfattede virksomheder. Vurderingen er baseret på et forventet lavt antal omfattede virksomheder, men det nærmere omfang af byrden vil blive opmålt ifm. opdateringen af ministeriets AMVAB-basismåling i efteråret 2006.

Lovforslaget medfører endvidere, at udbydere som noget nyt skal registrere deres virksomheder hos Rigspolitiets Telecenter. Denne bestemmelse vurderes ligeledes at medføre en løbende administrativ byrde, men konsekvenserne vil først kunne vurderes med logningsbekendtgørelsen.

Der kan på baggrund af ovenstående bemærkninger foreslås følgende tekst til den del af lovforslagets bemærkninger, der omhandler forslagets økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet:

"Forslaget har været sendt til Erhvervs- og Selskabsstyrelsens Center for Kvalitet i ErhvervsRegulering med henblik på en vurdering af, om forslaget skal forelægges Økonomi- og Erhvervsministeriets virksomhedspanel. Styrelsen vurderer ikke, at forslaget indeholder administrative konsekvenser for erhvervslivet i et omfang, der berettiger, at det skal forelægges et virksomhedspanel. Forslaget har derfor ikke været forelagt Økonomi- og Erhvervsministeriets virksomhedspanel."

Økonomi- og Erhvervsministeriet har ikke yderligere bemærkninger.

Med venlig hilsen

Signe Schmidt

E-post sis@oem.dk

Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling
Bredgade 43
1260 København K

KRONPRINSESSEGADE 28
1306 KØBENHAVN K
TLF. 33 96 97 98
FAX 33 36 97 50

DATO: 03-03-2006
J.NR.: 04-013202-06-0450
REF.: mst-mbl

Høring vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af teleloven m. fl. (opfølgning på regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse)

Ved brev af 10. februar 2006 har Videnskabsministeriet anmodet om Advokatrådets bemærkninger til ovennævnte lovudkast (j.nr. 34103).

Sagen har været behandlet i Advokatrådets Erhvervsudvalg, hvorefter Advokatrådet skal udtale følgende:

Regeringen fremlagde i november 2005 en handlingsplan for terrorbekæmpelse på baggrund af en rapport fra en tværministeriel arbejdsgruppe nedsat af Statsministeriet. Formålet med lovforslaget er at gennemføre en række af de anbefalinger på teleområdet, som er i handlingsplanen. Der har i tiden efter fremlæggelsen af handlingsplanen og indtil udkastets fremsendelse været nedsat en teknisk arbejdsgruppe, som har haft til formål at afklare de mulige tekniske løsninger i anbefalingerne samt om muligt at estimere omkostningerne med henblik på at finde afbalancerede løsninger.

Som det også nævnes i forslaget er der en nær sammenhæng mellem det omhandlede lovforslag og den såkaldte logningsbekendtgørelse, som Justitsministeriet forventes at fremkomme med (revideret) forslag til i efteråret 2006.

Den væsentligste ændring, som lovforslaget må anses for at indebære, er ændringerne af telelovens § 15, stk. 1. Ændringerne indebærer i hovedtræk, at udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester til slutbrugere uden udgift for staten skal sikre, at udbyderens udstyr og systemer er indrettet således, at politiet kan foretage indgreb i meddelelshemmeligheden. I den nugældende telelov er forpligtelsen begrænset til at omfatte indretningen af centraler, hvilket tillige i praksis gør, at bestemmelsen begrænses til indgreb i meddelelshemmeligheden i form af aflytning.

Ændringerne indebærer således, at teleudbydere skal foretage ændringer i deres nuværende udstyr og systemer samt anskaffe nyt udstyr og systemer, som har en udviklet funktionalitet i forhold til det udstyr og systemer, som i dag anvendes af branchen. Det fremgår af lovforslaget, at det muligvis vil være nødvendigt at udvikle nye

tekniske løsninger for at kunne opfylde de nye krav i telelovens § 15. Det nævnes i lovforslaget, at omkostningerne for erhvervslivet forbundet med § 15 i høj grad vil afhænge af omfanget af teleudbydernes forpligtelser i den kommende logningsbekendtgørelse, og at det nærmere omfang således ikke kendes. Det må derfor konstateres, at det ikke på nuværende tidspunkt er muligt at foretage en tilstrækkelig grundig analyse af forslagets økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet.

På den baggrund opfordrer Advokatrådet til, at § 15 for nuværende kun skal gælde fremadrettede oplysninger (aflytninger). Krav til teleudbydernes udstyr og systemer, som relaterer sig til historiske oplysninger (logning), bør afvente logningsbekendtgørelsen, således at lovgiver først tager stilling til reglernes indførelse, når det er muligt at foretage de tilstrækkelige konsekvensanalyser. En sådan proces vil sikre, at lovgiver har det fornødne og nødvendige beslutningsgrundlag. Den foreslåede løsning, hvorefter reglerne indføres nu men først sættes i kraft efter administrativ beslutning, forekommer – også henset til at det må antages, at omkostningerne kan blive særdeles betydelige – betænkelig ud fra et retssikkerhedsmæssigt synspunkt. En sådan fremgangsmåde kan resultere i en situation, hvor administrativt fastsatte regler (logningsbekendtgørelsen og § 4, stk. 2, i lovforslaget), som indebærer omkostninger for mange millioner kr. eller måske endda milliarder kr., indføres, uden at lovgiver var vidende herom.

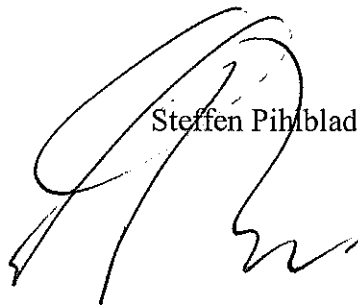
Udvidelsen af § 15 tilsigter at forebygge og bekæmpe terror ved at øge politiets efterforskningsmuligheder m.v. Spørgsmålet er imidlertid, om udkommet af reglerne er proportionalt med de omkostninger, som vil være forbundet med udvidelsen. Her tænkes særligt på, at der i dag findes en række forskellige former for kommunikation (IP-telefoni (Skype) og kommunikation via hotmail, udenlandske mail-service udbydere m.v.), som ikke afsætter elektroniske spor. Potentielle terrorister mv. vil således relativt nemt kunne anvende kommunikationsformer, der ikke efterlader sig spor, som af teleudbydere kan videregives til politiet. Advokatrådet opfordrer ministeriet til nøje at overveje, om den fornødne proportionalitet er til stede.

Terror rammer internationalt og skal forebygges og bekæmpes internationalt. I den forbindelse hæfter Advokatrådet sig ved, at lovforslaget ikke redegør nærmere for retsstillingen på området i de lande, vi sædvanligvis sammenligner os med. Er der også i de lande gennemført en lovgivning, som pålægger teleudbydere forpligtelser svarende til de i forslaget indeholdte om indretning af udstyr og systemer? Der savnes oplysninger herom i lovforslaget, og såfremt en sådan analyse ikke er gennemført, opfordrer Advokatrådet til, at en sådan gennemføres.

Generelt bemærker Advokatrådet, at tiltag til bekæmpelse af terror i form af overvågning, logning, aflytning m.v. indebærer væsentlige retssikkerhedsmæssige betæneligheder, som skal overvejes nøje. Endvidere fremgik det af den debat, som fulgte efter fremlæggelsen af handlingsplanen i november sidste år, at visse af anbefalinger

gerne i planen rejser komplekse tekniske spørgsmål og stiller store krav til nærmere analyser af disse forhold. Endelig er der som nævnt ovenfor en meget nær sammenhæng mellem § 15 i teleloven og logningsbekendtgørelsen, som først forventes fremlagt i efteråret. Henset til dette og til den relativt korte periode, der er forløbet fra planens fremlæggelse til nu, må Advokatrådet udtrykke bekymring for, om det lovforberedende arbejde, som ligger til grund for det omhandlede lovforslag (især § 15), er tilstrækkeligt tilbundsgående.

Med venlig hilsen

Steffen Pihlblad

Videnskabsministeriet
Bredgade 43
1260 København K

3. marts 2006
tto/jks

Sendt pr. e-mail til: tpk-post@vtu.dk.

Høring vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet, lov om radiofrekvenser og lov om radio- og teleterminaludstyr og elektromagnetiske forhold (Opfølgning på regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse).

Vedlagt fremsendes ITEKs - og dermed Dansk Industris - høringssvar på udkast til lov om ændring af lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet med bemærkninger til anbefalingerne 15, 17, 18, 20 og 25 i lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet.

Generelle bemærkninger

Virksomhedernes retssikkerhed

ITEK/DI støtter regeringens bestræbelser på bekæmpelse af terror; men skal trods dette udtrykke bekymring over den potentielle krænkelse af virksomheders retssikkerhed, som lovudkastet vil muliggøre. Ganske vist kan vi henvise til et godt og tillidsfuldt samarbejde med Politiets Efterretningstjeneste, der ofte har været hjælpsom i forbindelse med andres forsøg på at krænke virksomhedernes informationssikkerhed. Men den meget vidtgående åbning af adgangen til at kunne tilsidesætte almindelige retsprincipper taler for, at grænserne for, hvad man som virksomhed skal kunne tåle, underkastes en nøjere granskning - også i lyset af, at disse informationer kan risikere at komme i fremmede efterretningsmyndigheders eje.

Ansvarsfordelingen mellem Videnskabsministeriet og Justitsministeriet

Udkastet til lovforslag åbner op for en række muligheder for, at Politiets efterretningstjeneste kan aflytte og overvåge virksomhedernes kommunikation og information. En del af lovhjemlerne er imidlertid henlagt til Justitsministeriet, således at de fulde konsekvenser af nærværende lovforslag først kan vurderes, når udmøntningen af Justitsministeriets lovgivning kendes. ITEK/DI skal derfor foreslå, at lovgivningen, inkl. antiterrorlovgivningen fra 2002, samles i Videnskabsministeriet, således at ITEK-erhvervets virksomheder kan få en samlet vurdering af indgrebenes omfang. Det forhold, at Politiets Efterretningstjeneste er tæt forbundet med

Justitsministeriet, taler yderligere herfor.

Proportionalitet

Omkostningerne ved de indgreb, der direkte og indirekte følger af lovudkastet risikerer at beløbe sig til milliardbeløb. Samtidig har vi fra erhvervets side kunnet påpege, at langt fra al information, som man har tænkt sig at logge, vil kunne opsnappes/aflyttes. Det er relativt enkelt at beskytte sig 100 % imod enhver aflytning af såvel tale- som data-trafik og dermed helt undgå hensigten med lovforslaget. Hertil kommer at den lange række af undtagelsesbestemmelser, som er indeholdt i lovforslaget, også bidrager til at give et meget ukomplet billede af den elektroniske kommunikation i Danmark.

Dette taler for, at kravene modificeres, således at der bliver balance mellem de omkostninger, som hele samfundet pålægges herved, og de muligheder for alligevel at omgå efterretningsmyndighedernes aflytning/informationsopsamling.

Efter ITEKs opfattelse bør alle omkostninger til etablering og drift af udstyr, som udelukkende etableres og drives til gavn for Politiets Efterforskningsmuligheder, dækkes af Politiet.

Synkronisering med de øvrige EU-lande

Målsætningen bør være, at vi i Danmark indretter os nøje efter EU's minimumsregler, således at alle virksomheder i fællesskabet underlægges samme krav. Hertil kommer, at den tidsmæssige implementering bør afstemmes med de øvrige EU-lande, således at synergier på tværs af landene kan udnyttes - herunder fælles systemudvikling og efterforskningserfaringer. Det vil både give det bedste resultat for Politiet og sikre en hensigtsmæssig videreudvikling af samarbejdet. Dansk enegang kan blive dyrt, især set i lyset af, at 14 lande (herunder Sverige, Tyskland, Finland og UK) har deklareret, at de ønsker at gøre brug af muligheden for at udskyde regler om logning af data på nye områder.

Det vil derfor være unødigt fordyrende, hvis Danmark desuagtet gennemfører nye regler, herunder logningskrav, hurtigere og mere omfattende end i andre lande. Skræddersyede danske logningssystemer vil blive markant dyrere at implementere, hvis Danmark går videre og hurtigere frem end andre EU-lande.

Opsummering

Lovforslagets udformning betyder at der ikke er proportionalitet mellem retssikkerhed og resultater fra logning. Desuden er der ikke proportionalitet mellem omkostninger og resultater fra logning. Endelig vil en dansk enegang på området betyde fordyrede danske internet- og teletjenester, og reducere tempoet på IKT-udviklingen i Danmark.

ITEK/DI skal derfor foreslå, at hele lovkomplekset udskydes til efteråret 2006, idet vi i mellemtiden som flere andre EU-lande gennemfører nøjere analyser, som kan afklare lovudkastets konsekvenser system-teknisk, økonomisk og ikke mindst retssikkerhedsmæssigt.

Uddybende kommentarer til forslaget enkelte punkter kan findes i bilag 1.

Med venlig hilsen

Tom Togsverd
Branchedirektør
ITEK / Dansk Industri

Bilag 1: Kommentarer til de enkelte anbefalinger.

Aflytning (anbefaling 15)

Teleområdet har gennemgået en hastig udvikling, således at data- og taletrafik i dag produceres på mange forskellige platforme (fastnet, mobil, IP-telefoni mv.), hvilket kunne tale for, at aflytningskravet udvides til taletelefonitjenester, der ikke udnytter centraler, og faste og mobile tilslutninger til Internet.

Teknisk vil denne udvidelse dog være yderst krævende, hvorfor ITEK anbefaler, at der indføres en implementeringsfrist på minimum 18 måneder fra evt. nyec reglers ikrafttræden.

ITEK finder desuden, at kravene i anbefaling 15 til aflytning alene bør gælde fremadrettet for nye systemer i lighed med de principper, der blev anvendt ved tidligere udvidelser af aflytningspligten til mobiltelefoncentraler. ITEK finder det samtidigt stærkt betænkeligt, at branchen påføres omkostninger til etablering og drift af systemer, der alene skal drives af hensyn til politiet, på et forholdsvist uafklaret grundlag. ITEK finder, at principperne er i strid med praksis i andre lande, og den manglende omkostningsdækning i forening med vidtgående krav vil hæmme den danske IKT-branches internationale konkurrenceevne.

ITEK er af den opfattelse at en overordnet vurdering af ovennævnte forhold og de hertil knyttede balancer er en alvorlig mangel ved lovudkastet. Og som fremført på adskillige af møderne i VTU-arbejdsgruppen, giver lovforslaget heller ikke det korrekte indtryk af de faktiske tekniske "huller" der vil være i forhold til ambitionen om at sikre aflytningsmuligheder for al kommunikation. Teleudbud udvikler sig som tidligere nævnt utrolig hurtigt og differentieret, hvor taleudveksling og brug af internet / mail i dag foregår på stadig flere platforme (f.eks. webmail), hvor aflytning reelt er umuligt. Man bør derfor erkende, at selv med de investeringer som branchen har påpeget en udvidet aflytning vil koste, vil der være en lang række områder, hvor aflytning og registrering kan omgås (f.eks. områder som boligforeninger, kollegier, universiteter, virksomhedsnet og åbne WLAN), og det er samtidigt let for brugerne at anvende telenettet på en måde, der reelt umuliggør en direkte aflytning (skype, messenger, icq, webmail og lignende).

Proportionalitet

Uanset at valg af tjenester ikke sker med det formål at omgå logning eller aflytning er der allerede en række tjenester med stigende udbredelse, hvor logning og aflytning ikke vil være muligt. Det gælder f.eks.

Brug af nomadisk IP-telefoni tjenester udbudt fra udlandet.

En nomadisk IP-telefoni tjeneste fungerer uafhængigt af transporttjenesten, og udbyderen af IP-telefoni tjenesten har ikke nødvendigvis nogen aftale med eller tilknytning til udbyderen af transporttjenesten. En dansk

bruger kan blive kunde ved et udenlandsk IP-telefoni selskab for eksempelvis at have et udenlandsk telefonnummer, hvor til der kan ringes til national takst i det pågældende land men anvende forskellige IP-tjenester i Danmark (ADSL, hotspot/WLAN. m.v.)

Trafik til og fra dette nummer vil det ikke i Danmark være mulig at aflytte eller logge. Det vil være teknisk muligt at foretage aflytningen på baggrund af en bruttodatastrøm, men i praksis vil det være umuligt for Politiet, da IP-telefoni tjenesten kan anvendes fra forskellige adresser og desuden være krypteret.

Mobile medarbejders brug af VPN forbindelser (krypteret "rør" gennem offentligt internet) er et andet eksempel.

Mobile medarbejdere i virksomheder anvender ofte en såkaldt VPN (virtual private network) over det offentlige internet til at forbinde til (udenlandsk) virksomhedens interne netværk. VPN-forbindelsen fungerer ved at brugeren tilslutter sin PC til det offentlige internet og etablerer en krypteret forbindelse til virksomhedens firewall, som giver brugeren til de tjenester virksomheden stiller til rådighed for sine medarbejdere som e-mail, fil-servere/netværksdrev, intranet m.v.

Brugerne vil oftest anvende virksomhedens internet forbindelse til videre brug af tjenester på internettet som e-mails, besøge hjemmeside m.v. En logning eller aflytning af brugerens data vil blot vise, at brugeren har haft en session til virksomheden, mens brugerens anvendelse af internet-tjenester ikke vil blive logget eller aflyttet.

Når der dermed kan konstateres at de foreliggende krav til indgreb i meddelelshemmeligheden ikke giver en "komplet dækning" af alle former for nuværende og fremtidige telekommunikationstjenester, finder ITEK det stærkt disproportionalt såfremt de investeringer, der knytter sig til krav, der udelukkende tilgodeser politiets behov skal dækkes af de danske teleudbydere og deres kunder; i særdeleshed når det gælder de områder, hvor politiets ønsker og behov rækker videre end hvad der ses i de øvrige EU lande.

Logning af trafikdata - pris minimum 2 mia.

I VTU-arbejdsgruppens drøftelserne har det været fremført, at anbefaling 15 også vedrørte en ændring af teleloven, således at teleudbydere fik pligt til at indrette systemer til logning af trafikdata, uagtet at omfanget af disse logningspligter endnu ikke er fastlagt.

ITEK finder foreliggende udkast til logningsbekendtgørelse særdeles vidtgående og langt ud over intentionerne i det gældende retsgrundlag (den i 2002 vedtagne anti-terrorpakke). Reelt tilsigter dette lovgrundlag alene mulighed for pligter til at opbevare registrerede trafikdata, som ellers skulle slettes eller anonymiseres. Med den foreliggende udkast til ændring i tele-

loven underbygges det synspunkt, at opbevaringspligten også kan omfatte data, der ellers ikke ville blive registreret af udbyderne. Især er ambitionen om at logge kundernes færden på internettet uomtvisteligt langt ud over kravene i det netop vedtagne direktiv og ITEK har ikke kendskab til noget andet vestligt demokratisk land med tilsvarende planer. Branchen har i hele forløbet i arbejdsgruppen fremført dette argument samt fremlagt et økonomisk skøn på 2 mia. kr. - hvilket ITEK mener en gennemførelse af det foreliggende udkast til logningsbekendtgørelse som minimum kan koste.

ITEK vil på denne baggrund påpege at vi finder det helt ude af proportion at påtvinge teleudbyderne denne ekstra regning alene for at tilfredsstille politiets vidtgående og uprøvede krav. Der var i arbejdsgruppen enighed om, at en sådan udskydelse kunne gennemføres i respekt for handlingsplanen. Det er betænkeligt at disse forhold ikke ses afspejlet i lovudkastet. Således vil ITEK opfordre til igen at overveje muligheden for at udskyde logningsdelen i lovforslaget til efteråret, hvorved en dyberegående afklaring af omfanget af omkostninger, ressourcer, tekniske forhold og finansiering kan ske i sammenhæng. Det vil ikke forsinke gennemførelse af den samlede handlingsplan – men tværtimod sikre en bedre kvalitet heraf – da flere udestående forhold i handlingsplanen kan have stor undflydelse på vurderingen af logningspligten (herunder de udestående drøftelser med justitsministeriet om sikring af adgang til data under dansk jurisdiktion).

Retssikkerhed - Privacy

EU's logningsdirektiv er nu formelt vedtaget. Det er fra alle sider erkendt, at logningskrav er en særdeles vanskelig opgave, hvor afbalanceringer mellem økonomiske pålagte krav, værdi for politiet og borgernes retssikkerhed er til diskussion. Det bør derfor bemærkes, at 12 lande (herunder UK og Sverige) har anmeldt, at de ønsker at gøre brug af muligheden for at udskyde logning af e-mail, internet adgang og IP-telefoni til februar 2009.

Der er dermed stor risiko for, at en tidlig dansk enegang dels kan skabe en helt uoverskuelig mangel på sammenhæng med en kommende europæisk norm på området og dels ikke drage nytte af de tekniske erfaringer fra resten af Europa. I forlængelse heraf er det ITEKs opfattelse, at man bør afvente en gennemførelse af logningsdirektivet i dansk ret og tilpasningen til de basale principper i dette direktiv.

I lovudkastet er virkningerne af de foreslåede logningskrav for den almindelige borger ikke belyst. Det er ITEKs erfaring, at borgere og virksomheder opfatter registrering af deres færden negativt, og alene dette forhold kan have en negativ effekt for IKT-udviklingen. Efter ITEKs vurdering bør dette element nødvendigvis indgå i en retssikkerhedsmæssig vurdering, hvor udgangspunktet i øvrigt jo er, at registrering af borgers adfærd skal begrænses til det operativt nødvendige. Eksempelvis kunne det i forslaget

angives, hvilke oplysninger om den enkelte borger, som vil blive registreret, når reglerne er udmøntet.

Fremadrettede tele- og masteoplysninger (anbefaling 17)

I lovforslaget forpligtes teleudbydere til at levere fremadrettede teleoplysninger. Begrebet "teleoplysning" er ikke nærmere defineret i teleloven. Den i bemærkningerne anførte definition henviser til et eksempel, hvor telefoner sættes i forbindelse med hinanden.

ITEK foreslår, at bestemmelsen i § 15 stk.1 nr. 2 modificeres, således at "fremadrettet tele- og udvidet teleoplysning" erstattes med "fremadrettet tele- og udvidet teleoplysning i form af trafikdata". Endvidere bør der i telelovens kapitel 2 tilføjes en definition af trafikdata og lokaliseringsdata svarende til definitionerne i udbudsbekendtgørelsen og direktiv 2002/58.

Teleudbydernes pligter må være klare og entydigt defineret i telelovgivningen. Hele retsgrundlaget for sektorens hjælp til politiet bliver undermineret, hvis lovgivningen ikke skaber klare grænser for politiets og udbydernes roller. Der skabes dermed risiko for, at teleudbydere i realiteten pålægges politimæssige opgaver på baggrund af de opgaver, som alene efter retsplejeloven pålægges selskaberne på uklare præmisser.

Levering af bagudrettede tele- og masteoplysninger (anbefaling 18)

ITEK vil gerne fremhæve det gode samarbejde som branchen har med politiet. ITEK har derfor forståelse for politiets ønsker om hurtig levering af allerede registrerede data, idet leveringstiden samtidigt vil være afhængig af de sorteringskrav og kriterier, som ønskes anvendt.

På møderne i VTU-arbejdsgruppen er det blevet fremført, at anbefalingen også indebar et ønske om levering af såkaldte "friske data", hvorved sondringen mellem udvalgte historiske data og fremadrettede data kan blive flydende. Specielt for fremadrettede masteoplysninger kan dette indebære, at der skal etableres parallelle opsamlingsystemer for trafikdata, udelukkende til gavn for politiet. ITEK vil understrege, at sådanne ydelser, som alene tjener politiet's udvidet ønsker og krav, bør finansieres af kunden, hvorved en passende afvejning af det økonomiske og driftsmæssige hensyn med hensynet til politiets efterforskningsmuligheder bedre kan gennemføres.

På den baggrund ønsker ITEK, at der indføres et nyt stykke 1a med følgende ordlyd i § 15 i teleloven:

Stk. 1a. Omkostninger til etablering og drift af det i stk. 1 nævnte udstyr dækkes helt eller delvist af politiet, hvis udstyret alene eller overvejende etableres og drives af hensyn til politiets efterforsk-

ningsmuligheder, og hvis funktionaliteten ikke var gældende pr. 31.01.06

Opdatering af teledatabaser (anbefaling 25)

ITEK kan tilslutte sig målsætningen om tidstro opdatering af udbyderoplysninger i OCH. Denne målsætning kræver imidlertid ikke alene en funktional udbygning af OCH, men også nyudviklinger af støttesystemer hos udbyderne. ITEK anbefaler på den baggrund, at den foreslåede § 15a først skal træde i kraft 1. januar 2007.

Registrering af udbydere (anbefaling 20)

ITEK finder det uhensigtsmæssigt, at udbydere skal registreres hos Rigspolitiet, når der ikke tilsvarende sker en registrering hos IT- og Telestyrelsen. ITEK anbefaler, at registreringen i stedet foretages af den nationale telemyndighed i lighed med principperne i andre lande. Registreringen kan dermed understøtte det yderligere formål, at den synliggør pligter for udbydere efter telelovgivningen – herunder pligt til at bistå politiet.

**Ministeriet for Videnskab, Teknologi og
Udvikling**
Bredgade 43
1260 København K

København, den 3. marts 2006

Til Kontorchef Sune Rahn

Vedr.: Udkast til lovforslag om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet

Jeg henviser til Ministeriets høringskrivelse af 10. februar 2006 og skal i det følgende fremkomme med 3's bemærkninger til det fremsatte lovforslag. Endvidere kan jeg oplyse at 3 i øvrigt tilslutter sig det generelle hørings svar fra Telekommunikationsindustrien.

Indledningsvis skal jeg bemærke, at de krav, der stilles i lovforslaget ikke var kendte for selskabet forinden der blev afgivet bud på 3G tilladelsen, hvor den endelig pris blev omkring 1 milliard danske kroner.

De ændringer der ønskes fremsat lovforslag om er teknisk komplicerede og kræver særskilte løsninger hos de enkelte teleudbydere og dermed bliver de økonomiske konsekvenser også forskellige fra udbyder til udbyder. Samtidig er der tale om krav til indretninger og anvendelse af udstyr og systemer, som i omfang ligger betydeligt ud over, hvad teleudbydere af retssikkerheds- og forretningsmæssige grunde ønsker at registrere og have kendskab til.

For selskabets vedkommende er den økonomiske følge af ovennævnte lovforslag det første år 3.236.000 € eller DKK 25.000.000. Herefter er der yderligere en fast lønudgift på 400.000 € eller DKK 3.000.000 pr. år for selskabet for at servicere politiet.

Fra 3's ejerkreds er der i den forbindelse udtrykt megen undren over, at lovforslaget ikke indeholder en kompensationsbestemmelse, idet selskabet er af den meget klare opfattelse, at et forøget dansk terrorberedskab er en dansk samfundsopgave, som ikke økonomisk kan pålignes selskaberne.

Således agter selskabet ikke at foretage sig yderligere forinden der foreligger udkast til fuld kompensation for implementering af de fremsatte krav. Kompensationen kan ske enten i form af økonomisk udredning eller ved modregning i det resterende krav på 3G tilladelsen.

Herudover stiller selskabet sig uforstående overfor, at dele af regeringens handlingsplan presses igennem uden, at der tages hensyn til de øvrige anbefalinger i handlingsplanen, som

også vil få meget store økonomiske konsekvenser for selskabet i.e. i størrelsesordenen DKK 500.000.000 for 3's vedkommende.

På kort sigt vil 3, således være forpligtet til at afholde omkostninger på **DKK 525.000.000**.

Endelig kendes de fremtidige krav om logning ikke (historiske oplysninger), som kan involvere store omkostninger, afhængig af den endelige udformning af kravene. Justitsministeriet kan ikke eller har ikke villet se, at logning og de ændringer der følger af regeringens handlingsplan har stor sammenhæng. Det giver efter min opfattelse ingen mening lovgive om at historiske data skal stilles til rådighed når omfanget af disse data endnu ikke er fastlagt i logningsarbejdsgruppen. (Anbefaling 15).

Under arbejdet i antiterrorarbejdsgruppen har der vist sig en meget forskellig opfattelse af, hvordan de forskellige anbefalinger i regeringens handlingsplan skal forstås, idet teleudbyderne ikke mener, at anbefaling 15 har til hensigt, at udvide §15 i teleloven til også at skulle omfatte indgreb i meddelelshemmeligheden fsv angår historiske teleoplysninger. Allerede af denne grund bør der foretages en præcisering af de forskellige anbefalinger forinden der på et i øvrigt meget løst grundlag gribes til lovgivning.

Uklarheden og det manglende grundige forarbejde til lovforslaget kan meget vel føre til, at de enkelte udbydere ud fra et retssikkerhedsmæssigt synspunkt ser sig nødsaget til at give møde ved Domstolene i forbindelse med politiets konkrete anmodninger om kendelser til aflytning mv.

Udover at de krav, som der ønskes stillet til teleudbyderne ikke er proportionelle med det ønskede udkom er lovforslaget tillige ud fra et retssikkerhedsmæssigt synspunkt meget betænkelig, idet teleselskaberne i nogen omfang skal "lege" detektiver på vegne af politiet. Justitsministeriet/Politiets begrundede dette med at de ikke havde tilstrækkelig økonomi og personale hertil.

Afslutningsvis skal jeg nævne, at de krav, som nødvendiggør indkøb og installering af udstyr og som specielt skal fremskaffes af leverandørerne ikke nødvendigvis kan leveres indenfor den tidsramme der er foreslået.

Med venlig hilsen

HI3G Denmark Aps

Morten Christiansen

Administrerende Direktør

DANSK HANDEL & SERVICE

Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling
Internationalt og Telepolitisk Center
Bredgade 43
1260 København K

6. marts 2006
COH/HSL
61712-0002
hsl@dhs.dk

Udtalelse til Videnskabsministeriet vedrørende forslag til terrorbekæmpende telepolitiske tiltag

Dansk Handel & Service afgiver hermed sin udtalelse til Videnskabsministeriet vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet, lov om radiofrekvenser og lov om radio- og teleterminaludstyr og elektromagnetiske forhold (opfølgning på regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse).

Bemærkninger

Det er positivt, at Videnskabsministeriet fremsætter telepolitiske tiltag til at medvirke aktivt i landets terrorbekæmpelse. En effektiv og helhedsorienteret opfølgning på regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse er efterspurgt. Med forslag til ændringer i ovenstående love vil Videnskabsministeriet give politiet adgang til værdifulde teledata i deres efterforskning af en given terrorsag. Det er dog vigtigt samtidig at have fokus på tilstrækkelig sikring af de danske retssikkerhedsprincipper.

En konsekvens af lovforslaget er, at udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester til slutbrugere bliver pålagt at sikre, uden udgift for staten, at det tekniske udstyr og de tekniske systemer, udbyderen anvender, er indrettet på en sådan måde, at politiet kan få adgang til historiske såvel som fremadrettede teledata.

For at optimere terrorbekæmpelsen giver det god mening at intensivere samarbejdet mellem telesektoren og politiet, ved at politiet kan få adgang til centrale oplysninger via telelogning. Det er derimod uforståeligt, at man med det fremsatte forslag vælger at pålægge en specifik branche investeringsomkostninger på op mod 1 til 2 milliarder kr.

Tre centrale modargumenter til forslaget, som det ligger i dag er, at:

- De voldsomme pålagte investeringer til industrien lukker ikke hullerne i systemerne
- De pålagte investeringer skaber stigende tele- og internetpriser hos slutbrugerne til skade for konkurrencekraften
- Danmark går en unødvendig enegang i EU

På trods af, at Videnskabsministeriet vælger at pålægge erhvervet omkostninger, som i yderste konsekvens beløber sig til mellem 1 til 2 milliarder kroner, så er der fortsat huller i systemet. Hullerne og smuthullerne skyldes lovforslagets række af undtagelser for at blive omfattet af kravene med dataåbenhed. Biblioteker, mindre boligselskaber og universiteter friholdes således fra reglerne om teleovervågningen. På den baggrund er der tale om voldsomme byrder for teleindustrien, uden at de telepolitiske tiltag vil kunne andet end at besværliggøre terrorplanlægning.

Det samlede omkostningsbeløb for teleindustrien er ikke afklaret med lovforslagets fremlægelse. Det bliver først nærmere præciseret i den efterfølgende logningsbekendtgørelse, hvilket skaber en stor usikkerhed i branchen. Danske teleudbydere kender således ikke deres fremtidige investeringsomkostninger, hvilket er højst problematisk i deres strategiske planlægning. Som minimum skal det være et krav, at blive inddraget i udformningen for den præciserende bekendtgørelse for derigennem at finde de teknisk bedste og økonomisk mest balancerende løsninger på problemet telelogning.

Lovforslagets pålægning af udgiftsforpligtigelser til telebranchen og dermed telebrugere er i modsætning til regeringens fremadrettede ambition om at udvikle Danmark som it-nation. Anvendelse af mobiltelefoni og Internettet er fuldt integrerede elementer i virksomhedernes produktion. Som resultat vil der ske en forøgelse af omkostningerne i produktionen og dermed svække den danske konkurrencekraft. Derfor skal de af staten ansete nødvendige investeringer i telesektoren medføre kompensering til telebranchen for at undgå en forringelse i branchens konkurrenceevne og en merpris hos tele-slutbrugerne. Det vedtagne EU-direktiv giver endda mulighed for denne løsning.

Den terror, som vi vil modstå, er globalt orienteret, og derfor løser vi bedst terrorbekæmpelse i internationalt regi. EU er vores bedste platform for at modstå de uhyrlige kræfter. EU har vedtaget et direktiv, der fastsætter det europæiske niveau for telelogning. I de øvrige europæiske lande vælger man at lægge sig op af EU-direktivet. Danmark derimod vælger med det fremsatte forslag en væsentlig mere vidtrækkende retning, som stiller langt flere og dyrere krav til teleudbydernes telelogning. Taget i betragtning det erhvervsøkonomiske perspektiv, indsatsens ufuldstændige karakter og sikkerhedsrisikoen, vil Danmark samlet set få mere ud af at bruge den fælles EU-løsning frem for at gå enegang.

Med venlig hilsen
Dansk Handel & Service

Søren B. Henriksen
Adm. direktør

[Email]

Til: Rahn, Sune
Fra: Mette Lyster Knudsen [mlk@jm.dk]
Kopi til: Storr-Hansen, Griet; Tomas Frydenberg
Sendt den: 07/03/2006
Emne: Terrorlovforslag

Kære Sune

Som aftalt telefonisk tidligere i dag sender jeg hermed mine bemærkninger til jeres – i øvrigt glimrende – lovforslag. Som jeg nævnte for dig i telefonen, drejer det sig om 2 punkter i lovforslaget, nemlig spørgsmålet om politiets behov for i relation til fremadrettede masteoplysninger og spørgsmålet om, hvilken leveringstid man på sigt bør tilstræbe.

Vores bemærkninger er følgende:

Som det fremgår af rapporten fra den tværministerielle arbejdsgruppe om terrorbekæmpelse, har politiet, herunder Politiets Efterretningstjeneste, i såvel overvågnings- som efterforskningsmæssig henseende et udpræget behov for at kunne indhente tele- og masteoplysninger. I en række tilfælde vil det således være af afgørende betydning for muligheden for at efterforske og retsforfølge strafbare forhold, at der indhentes oplysning om, hvordan, hvornår og med hvem en person kommunikerer/har kommunikeret. Det er endvidere væsentligt at få disse oplysninger så hurtigt som muligt. I takt med at der opstår flere og flere teleudbydere, og at der er udsigt til, at flere teleudbydere i fremtiden vil være i stand til at etablere eget net, er der efter arbejdsgruppens opfattelse behov for, at politiet hos samtlige teleudbydere kan indhente fremadrettede tele- og masteoplysninger, samtidig med at disse registreres, hvilket vil sige samtidig med at en person foretager et opkald, aktiverer en sendemast og lignende.

Justitsministeriet er imidlertid opmærksom på, at udkastet til lov om ændring af lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet, lov om radiofrekvenser og lov om radio- og teleterminaludstyr og elektromagnetiske forhold (Opfølgning på regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse) er udtryk for et kompromis mellem på den ene side hensynet til telebranchen og på den anden side hensynet til behovet for effektive efterforskningsmuligheder for politiet. På baggrund af det oven for anførte, vil Justitsministeriet imidlertid foreslå, at ordene *"Dette opfylder dog politiets behov for fremadrettede udvidede teleoplysninger (masteoplysninger)"* i lovudkastets specielle bemærkninger (s. 30) udgår, idet det fortsat er ministeriets og politiets opfattelse, at politiet hos samtlige teleudbydere kan indhente fremadrettede tele- og masteoplysninger, samtidig med at disse registreres, hvilket vil sige samtidig med at en person foretager et opkald, aktiverer en sendemast og lignende.

Det fremgår som bekendt endvidere af rapporten fra den tværministerielle arbejdsgruppe om terrorbekæmpelse, at det vil have væsentlig betydning for den efterforskningsmæssige indsats, hvis teleudbyderne har pligt til straks ved politiets anmodning herom at levere historiske maste- og teleoplysninger. Det vil således i konkrete tilfælde kunne være afgørende, at politiet får adgang til disse oplysninger i løbet af ganske kort tid.

Justitsministeriet er også for så vidt angår dette spørgsmål opmærksom på, at lovudkastet er udtryk for et kompromis. Justitsministeriet finder imidlertid, at det bør fremgå af bemærkningerne, at målsætningen med bestemmelsen i § 15, stk. 4, tillige er, at teleudbyderne på længere sigt straks ved politiets anmodning herom skal have pligt til at levere historiske maste- og teleoplysninger.

Jeg håber ikke, at dette giver dig for mange problemer i forhold til den videre proces.

Ring endelig, hvis du har bemærkninger.

Mvh. Mette

Med venlig hilsen

Mette Lyster Knudsen
Politikontoret
Civil- og Politiafdelingen
Tlf: 7226 8550

Justitsministeriet   Telefon: 3392 3340
Slotsholmsgade 10   Telefax: 3393 3510
1216 København K   E-mail: jm@jm.dk
<http://www.jm.dk>

[Email]

Til: TPK-Post
Fra: Lars Blume-Jensen [LBJ@realkrediraadet.dk]
Kopi til: Nina Valsted
Sendt den: 13/02/2006
Emne: Høring vedr. udkast til forslag til lov om ændring af lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet m. fl. love
Til 13. februar 2006
G 625 - lbj

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling
Bredgade 43
1260 København K

Høring vedr. udkast til forslag til lov om ændring af lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet m. fl. Love (Opfølgning på regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse)

Med henvisning til ministeriets mail af 10. februar 2006 kan det oplyses, at Realkreditrådet ikke har bemærkninger til de fremsendte udkast til lovforslag.

Med venlig hilsen / Best regards

Lars Blume-Jensen
Afdelingschef / Head of Department

Realkreditrådet / The Association of Danish Mortgage Banks
Zieglers Gaard, Nybrogade 12
DK 1203 Copenhagen K
Tel.: +45 3312 4811 / +45 3373 0181 (direct)
Fax: +45 3332 9017
E-mail: rr@realkrediraadet.dk / lbj@realkrediraadet.dk (direct)

[Email]

Til: Tullin, Marianne Irene Hjortsø
Fra: Dansk Arbejdsgiverforening [DA@da.dk]
Kopi til:
Sendt den: 13/02/2006
Emne: SV: Høring vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet m.v. (Bemærk høringsfristen 3. marts 2006)

Under henvisning til det til DA fremsendte høringsbrev af den 10. februar vedrørende høring vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet m.v. (Bemærk høringsfristen 3. marts 2006) skal vi oplyse, at sagen falder uden for DA's virkefelt, og at vi under henvisning hertil ikke ønsker at afgive bemærkninger.

Med venlig hilsen

Nils Trampe, sekretariatschef

[Email]

Til: Tullin, Marianne Irene Hjortsø
Fra: Bernadette Guldager [BGU@SST.DK]
Kopi til: Signe Vallebo; Kirsten Bohl
Sendt den: 13/02/2006
Emne: SV: Høring vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet m.v. (Bemærk høringsfristen 3. marts 2006)
Kære Marianne Tullin,

Sundhedsstyrelsen har ikke for nuværende kommentarer til vedhæftede lov ændringsudkast.

Med venlig hilsen

Bernadette Guldager
Afdelingslæge
Sundhedsstyrelsen
Enhed for Planlægning
Islands Brygge 67
2300 København S
Dir. tlf. 72 22 75 26
Fax 72 22 74 05
E-mail bgus@sst.dk
www.sst.dk

-----Oprindelig meddelelse-----

Fra: Lene Hemmingsen På vegne af Sundhedsstyrelsen EfP
Sendt: 13. februar 2006 10:43
Til: Dorthe Bødker; Signe Vallebo; Bernadette Guldager
Emne: VS: Høring vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet m.v. (Bemærk høringsfristen 3. marts 2006)

-----Oprindelig meddelelse-----

Fra: Lis Ehlers Starup På vegne af Sundhedsstyrelsen
Institutionspostkasse
Sendt: 13. februar 2006 10:15
Til: Sundhedsstyrelsen EfP
Emne: VS: Høring vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet m.v. (Bemærk høringsfristen 3. marts 2006)

-----Oprindelig meddelelse-----

Fra: "Tullin, Marianne Irene Hjortsø" [<mailto:mit@vtu.dk>]
Sendt: 10. februar 2006 12:52
Emne: Høring vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet m.v. (Bemærk høringsfristen 3. marts 2006)

<<hoeringsbrev110022006.pdf>> <<Udsendelsesliste10022006.pdf>>
<<forslag10022006.pdf>>

Vil også kunne findes på høringsportalen og ministeriets hjemmeside fra den 13.2.2006.

Med venlig hilsen
Marianne Tullin

Ifølge telefonsamtale den 13. februar 2006 har Indenrigs- og Sundhedsministeriet ingen bemærkninger til det udsendte./marianne

Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling
Internationalt og Telepolitisk Center
Bredgade 43
1260 København K

Institutionsstyrelsen

Frederiksholms Kanal 25
1220 København K
Tlf. 3392 5000
Fax 3392 5567
E-mail uvm@uvm.dk
www.uvm.dk
CVR nr. 20-45-30-44

Ved brev af 10. februar 2006 (Deres sagsnr. 34103) har Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling sendt udkast til forslag til lov om ændring af lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet, lov om radiofrekvenser og lov om radio- og teleterminaludstyr og elektromagnetiske forhold (Opfølgning på regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse) i høring.

Det kan oplyses, at udkastet ikke giver Undervisningsministeriet anledning til bemærkninger.

Med venlig hilsen

Henrik Thode
Fuldmægtig
Direkte tlf. 3392 5589
Henrik.Thode@uvm.dk

20. februar 2006

Sags nr.:
157.121.031

[Email]

Til: Tullin, Marianne Irene Hjortsø
Fra: Jens Lehrmann Rasmussen [jlr@handelskartellet.org]
Kopi til: ama@net.dialog.dk
Sendt den: 21/02/2006
Emne: Re: Høring vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af lov om konkurrenc
Vor ref: 22

Handelskartellet har ingen bemærkninger til ovennævnte høring.

Med venlig hilsen
Jens Lehrmann Rasmussen
Handelskartellet i Danmark

[Email]

Til: TPK-Post
Fra: Hans Aage Nielsen (SFS) [HAN@dma.dk]
Kopi til: Jan Gabrielsen (SFS); Ingrid Høyberg (SFS)
Sendt den: 21/02/2006
Emne: Høring vedr. lovændringer som opfølgning på regeringens
handlingsplan for terrorbekæmpelse
Til Videnskabsministeriet

Med henvisning til sagsnr. 34103 i brev af 10. februar 2006 kan det meddeles, at Søfartsstyrelsen ikke har bemærkninger til de fremsendte udkast til forslag til lov om ændring af lov om konkurrence- og forbrugerforhold på teleområdet, lov om radiofrekvenser og lov om radio- og teleterminaludstyr og elektromagnetiske forhold.

Med venlig hilsen

Hans Aage Nielsen
Konsulent
Center for Søfarende og Fiskere

Dir.tlf.: 3917 4633
E-mail: han@dma.dk

http://soefart.inforce.dk/graphics/Synkron-Library/Sofartsstyrelsen/sofart_lille_dk.gif

Vermundsgade 38 C
DK-2100 København Ø

Tel.: 3917 4400
Fax: 3917 4401
www.sofartsstyrelsen.dk

[Email]

Til: TPK-Post
Fra: Else-Marie Henriksen [EMH@bm.dk]
Kopi til:
Sendt den: 24/02/2006
Emne: svar på høring
Til Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling

Beskæftigelsesministeriets departement har ikke bemærkninger til udkast til forslag til lov om ændring af konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet m.v.

Der henvises til høring af 10. februar 2006.

Venlig hilsen

Else-Marie Henriksen

Chefkonsulent

Ledelsessekretariatet

Kulturministeriet
Nybrogade 2
1203 København K

Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling
Bredgade 43
1260 København K

Tlf : 33 92 33 70
Fax : 33 91 33 88
E-mail : kum@kum.dk
Web : www.kum.dk

27 februar 2006

Høring vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet m.v.

Kulturministeriet har modtaget høring vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet, lov om radiofrekvenser og lov om radio- og teleterminaludstyr og elektromagnetiske forhold (opfølgning på regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse).

I den anledning bemærkes, at Kulturministeriet ikke har bemærkninger til det udsendte udkast til lovforslag. Det bemærkes i den forbindelse, at således som Kulturministeriet forstår lovudkastet bliver radio- og fjernsynsforetagender i radio- og fjernsynslovens forstand næppe berørt af lovudkastet.

Med venlig hilsen

Maiken Michelsen

Dato: 28. februar 2006
DIS j.nr.: 006-109/1999

Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling
Bredgade 43
1260 Kbh. K

Tilsendt tpk-post@vtu.dk som e-post

Høring om udkast til forslag til lov om ændring af lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet m.fl.

I en skrivelse af 10. februar 2006 - sagsnr. 34103 - har Videnskabsministeriet anmodet om bemærkninger til udkast til forslag til lov om ændring af lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet, lov om radiofrekvenser og lov om radio- og teleterminaludstyr og elektromagnetiske forhold. Lovudkastet er udarbejdet som led i regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse

I den anledning kan det oplyses, at Beredskabsstyrelsen ikke har bemærkninger til lovudkastet.

Med venlig hilsen

Hans Hornemann

[Email]

Til: TPK-Post
Fra: Rasmus Holst Andersen [RAAN@gh.gl]
Kopi til:
Sendt den: 01/03/2006
Emne: Høringssvar til forslag til lov om ændring af lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet, lov om radiofrekvenser og lov om radio- og teleterminaludstyr og elektroniske forhold
Høring vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet, lov om radiofrekvenser og lov om radio- og teleterminaludstyr og elektroniske forhold

Grønlands Hjemmestyre, Direktoratet for Boliger og Infrastruktur, har modtaget ovennævnte forslag i høring.

Med henvisning til de fremsendte forslag, skal Direktoratet for Boliger og Infrastruktur oplyse, at direktoratet ikke har bemærkninger til de fremsendte forslag.

Pisortaqarfik sinnerlugu
På direktoratets vegne

Med venlig hilsen
Rasmus Holst Andersen
Fuldmægtig

Toqq/direkte +299 345451
raan@gh.gl

[Email]

Til: TPK-Post
Fra: Elsebeth Jarl Brunés [Elsebeth.J.Brunes@socialministeriet.dk]
Kopi til:
Sendt den: 02/03/2006
Emne: Høring:Udkast til forslag til lov om ændring af lov om konkurrence- og forbrugerforhold m.fl.

Ved brev af 10. februar 2006 har Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling bedt om eventuelle bemærkninger til et udkast til forslag til lov om ændring af lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet, lov om radiofrekvenser og lov om radio- og teleterminaludstyr og elektromagnetiske forhold.

Socialministeriet har ikke bemærkninger til udkastet.

Med venlig hilsen

Elsebeth Brunés

Elsebeth Jarl Brunés
Socialpolitisk Juridisk Center
Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K
tlf. 33929300
e-mail sm@sm.dk

Pr. e-mail: tpk-post@vtu.dk

Ministeriet for videnskab
Teknologi og Udvikling
Att.: Sune Rahn

2. marts 2006
Paul Bergsøes Vej 6
2600 Glostrup
Telefon 4343 6000
Telefax 4343 2103
teknig@teknig.dk
www.teknig.dk

Deres sag nr. 34103 - Udkast til forslag til lov om ændring af lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet, lov om radiofrekvenser og lov om radio- og teleterminaludstyr og elektromagnetiske forhold

Tak for det i høring fremsendte udkast til lovforslag, der er en opfølgning på regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse.

Forslagene giver ikke TEKNIQ anledning til bemærkninger.

Ref JES
jes@teknig.dk
Dir 7741 1560

Jnr 028/06
vj

Side 1/1

Med venlig hilsen

Jan Eske Schmidt

[Email]

Til: TPK-Post
Fra: Peter W. Linde (DEP) [peli@fvm.dk]
Kopi til: Anders T. Christensen (DEP); Reena Singh (DEP)
Sendt den: 02/03/2006
Emne: SV: Høring vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet m.v. (Bemærk høringsfristen 3. marts 2006)

Til Videnskabsministeriet

Med henvisning til Videnskabsministeriets høring af udkast til forslag til lov om ændring af lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet m.v. skal det oplyses, at Fødevareministeriet ikke har nogen bemærkninger til det fremsendte udkast.

Med venlig hilsen

Peter Wilhelm Linde

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Departementet
Juridisk kontor
Holbergsgade 2
1057 København K
Telefon: 33 92 20 89
Telefax: 33 15 80 73
E-mail: peli@fvm.dk

Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling
Bredgade 43
1260 København K

FORBRUGEROMBUDSMANDEN

2. marts 2006
Sag 1100/5-582 CHR/CHR

Høring vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af lov om konkurrence - og forbrugerforhold på telemarkedet.

Forbrugerombudsmanden har modtaget Videnskabsministeriets brev af 10. februar 2006 angående høring vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet.

Lovforslaget har til formål at gennemføre en række anbefalinger på teleområdet, der udspringer af regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse.

Lovforslaget giver ikke Forbrugerombudsmanden anledning til bemærkninger.

Med venlig hilsen
På Forbrugerombudsmandens vegne

Christina Holst Riis
Fuldmægtig, cand.jur.

[Email]

Til: TPK-Post
Fra: Kim Backmann Paulsen [kbp@BANE.dk]
Kopi til: Banedanmark Post; Bjarne Skifte
Sendt den: 03/03/2006
Emne: SV: Høring vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet m.v. (Bemærk høringsfristen 3. marts 2006)

(BDK j.nr. 009-0030)

Til Ministeriet for Videnskab, Teknologi og udvikling

Banedanmark har ingen bemærkninger til udkastet.

Med venlig hilsen
Kim Backmann Paulsen
banedanmark
Direktionssekretariatet
Amerika Plads 15, 5. sal
2100 København Ø
Tlf.: 82345132
Mob.: 26164072
mail: kbp@bane.dk

Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling
Att.: Kontorchef Sune Rahn
Bredgade 43
1260 København K

E-mail: tpk-post@vtu.dk

København, den 23. marts 2006
J.nr: nkp/648

Tillægshøring vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af teleloven m.fl.

Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling har ved brev af 14. marts 2006 anmodet om bemærkninger til ovennævnte udkast til lovforslag.

Cybercity har følgende bemærkninger til udkastet til lovforslag:

Opfyldelse af kravene til edition

Det fremgår af udkast til lovforslag, at de enkelte teleselskaber fremadrettet skal være forpligtet til at udlevere abonnementsoplysninger til politiet "uden at betingelserne for edition skal være opfyldt".

Cybercity finder, at en sådan lempelse i kravene for udlevering af personoplysninger har betydelige konsekvenser for den enkelte borgers retssikkerhed. Cybercity kan ikke se, at der i udkastet er oplyst vægtige argumenter for, hvorfor denne lempelse er nødvendig og påtvunget. Tværtimod fremgår det af udkastet til lovforslagsbemærkninger, at der kun undtagelsesvist vil forekomme tilfælde af udlevering af personoplysninger, hvor betingelserne for edition ikke vil være opfyldt. Cybercity har derfor umiddelbart svært ved at forstå formålet med at udvide mulighederne for politiets indhentning af oplysninger.

Betaling for selskabernes bistand

I modsætning til politiets automatiserede adgang til nummer-databasen, er teleselskabernes aktive medvirken nødvendig ved udlevering af personoplysninger med udgangspunkt i den nye fremlagte § 15 c. Det skyldes, at de omhandlede personoplysninger alene kan findes i teleselskabernes ordrehåndteringssystemer mv. Dertil kommer, at teleselskabernes medvirken skal kunne finde sted hele døgnet.

Cybercity forudsætter, at politiet kan opkræves betaling for selskabernes praktiske bistand i forbindelse med udlevering af abonnementsdata til politiet. Dette fremgår imidlertid ikke eksplicit af lovforslaget, hvorfor Cybercity skal anmode om, at dette forhold udspecificeres.

- o 0 o -

Cybercity har ikke yderligere kommentarer til tillægshøringen over udkast til forslag til lov om ændring af teleloven. I det omfang ovenstående måtte give anledning til spørgsmål fra ministeriets side, står undertegnede selvsagt til rådighed.

Med venlig hilsen
Cybercity A/S

Nicholai Kramer Pfeiffer
Regulatorisk Chef

Ministeriet for Videnskab, Teknologi og
Udvikling
Bredgade 43
1260 København K
E-mail: tpk-post@vtu.dk

23. marts 2006
JKS@DI.DK

Att. Marianne Tullin, mit@vtu.dk

Tillægshøring vedrørende udkast til forslag til ny § 15c i lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet (Opfølgning på regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse)

Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling udsendte den 10 februar udkast til forslag til lov om ændring af lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet i høring. Efterfølgende har VTU-Ministeriet via brev af 14. marts bedt om bemærkninger til ovennævnte tillæg til lovudkastet.

ITEK har følgende kommentarer til tillægshøringen:

1. Vedr. skriftlig begæring fra politiet

Det fremgår af udkastet, at teleudbyderne ”på begæring af politiet” skal udlevere visse oplysninger. Som det er i dag, får politiet udleveret oplysninger efter reglerne om edition. Det har derfor været praksis, at der altid skal foreligge et skriftligt grundlag før at teleudbyderen udleverer disse oplysninger til politiet. ITEK vil anbefale, at udlevering af disse oplysninger fortsat kun sker på et skriftligt grundlag.

2. Politiets betalingsforpligtelse

Teleudbyderne medvirker i dag aktivt til at fremskaffe oplysninger på alle tider af døgnet. ITEK anmoder om, at politiet i overensstemmelse med retsplejelovens regler om betaling for udlevering af oplysninger efter editionskendelse (§ 300, stk. 3) kan opkræve betaling for udbydernes praktiske bistand i forbindelse med udlevering af abonnementsdata til politiet. Dette fremgår umiddelbart ikke af lovforslaget, hvilket ITEK gerne vil have præciseret.

3. Omfanget af den foreslåede forpligtelse

Af § 15 c fremgår det, at teleudbyderne skal udlevere ”oplysninger, der identificerer en slutbrugers adgang til kommunikationsnet. Den foreslåede nye § 15 c skal udmønte anbefaling 28 i regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse. ITEK ønsker, at den foreslåede nye § 15 c præciseres yderligere, så misforståelser ikke opstår. ITEK anmoder derfor om, at den nye § 15 c i overensstemmelse med anbefaling 28 kun omfatter udlevering - uden krav om kendelse - af oplysninger om en udpeget persons abonnementsoplysninger, herunder udlevering af numre og e-adresser.

4. Registreringsforpligtelse

ITEK vil anmode om, at teleudbyderne ikke forpligtes til at registrere abonnementsoplysninger, som teleudbyderne i dag ikke har et forretningsmæssigt behov for at registrere. Det er ITEKs klare opfattelse, at en sådan afgrænsning vil være mulig. Oplysninger stilles i øvrigt til rådighed afgrænset af den kommende logningsbekendtgørelses regler.

5. udlevering af IP-adresser

Det fremgår af udkastet til lovforslagsbemærkninger, at IP-adresser skal udleveres.

Generelt benytter et fåtal af alle internetkunder en fast IP-adresse. En væsentlig andel benytter dynamisk tildelte IP-adresser, som kan skifte hver gang kunden kobler sig på internettet. Sådanne oplysninger findes alene hos operatørerne som historiske data, logget efter reglerne i den kommende logningsbekendtgørelse, og findes derfor ikke i udbydernes lettilgængelige kunde-/ordresystemer. ITEK mener derfor, der kan være anledning til at sondre mellem tildelte faste IP-adresser og dynamisk tildelte IP-adresser.

6. Øgede beføjelser til politiet

ITEK har bemærket, i det nye udkast til lovforslag, at politiet ønsker tilført en lang række øgede beføjelser til at indhente oplysninger hos teleudbyderne, uanset kriminalitetens alvorlighed.

Af udkastet til lovforslag fremgår det bl.a. at udbyderen er forpligtet til at udlevere abonnementsoplysninger til politiet uden at betingelserne for edition skal være opfyldt. ITEK finder denne lempelse unødvendig og anbefaler, at bemærkningerne om, at udlevering kan ske "uden at betingelserne for edition skal være opfyldt" helt udgår af lovforslaget.

7. respekt for persondataloven / personlig integritet

Udlevering af abonnementsdata til politiet i henhold til den foreslåede nye § 15 c vil umiddelbart medføre direkte videregivelse af personhenførbare data, og vil derfor være omfattet af persondatalovens regler. ITEK foreslår derfor, at det i bemærkninger til lovforslaget anføres, at udlevering af personhenførbare data til politiet sker efter persondatalovens § 6, stk. 1, nr. 3.

Overordnet er den lettede procedure for udlevering af personoplysninger begrundet i behovet for hurtig adgang til sådanne oplysninger. Forslaget har imidlertid også virkning for situationer, hvor leveringstiden ikke er afgørende, f. eks. oplysninger for mange personer. Der bør derfor alene være adgang til oplysninger uden retskendelse ved forespørgsler for individuelle personer.

ITEK står til rådighed for yderligere kommentarer.

Med venlig hilsen

Tom Togsverd
Branchedirektør
ITEK / Dansk Industri

[Email]

Til: Jespersen, Birgit Rössler
Fra: Jespersen, Birgit Rössler
[/O=FSK/OU=FSK/CN=RECIPIENTS/CN=BRJ]
Kopi til:
Sendt den: 23/03/2006
Emne: VS: Høringssvar - tillægshøring om udkast til forslag til ny § 15x i lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet (opfølgning på regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse)

-----Oprindelig meddelelse-----

Fra: Majken Skudstrup Haals [mailto:MSH@eogs.dk]

Sendt: 23. marts 2006 16:58

Til: TPK-Post

Cc: Flemming Pedersen; Maria Bjerre

Emne: Høringssvar - tillægshøring om udkast til forslag til ny § 15x i lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet (opfølgning på regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse)

Kære rette vedkommende

Nedenfor findes Erhvervs- og Selskabsstyrelsens høringssvar.

Venligste hilsner

Majken Haals

---

23. marts 2006

ERHVERVS- OG

SELSKABSSTYRELSEN

Kampmannsgade 1

1780 København V

Høringssvar – tillægshøring om udkast til forslag til ny § 15x i lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet (opfølgning på regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse)

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen har modtaget ovennævnte forslag i høring. Erhvervs- og Selskabsstyrelsens Center for Kvalitet i ErhvervsRegulering, CKR, har i denne forbindelse følgende bemærkninger.

Ændringen medfører, at udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller – tjenester pålægges at udlevere oplysninger, der identificerer en slutbrugers adgang til kommunikationsnet og –tjenester på begæring af politiet, og at overtrædelse heraf kan strafsaktioneres.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

CKR vurderer ikke, at ændringen medfører erhvervsøkonomiske konsekvenser for erhvervslivet.

Administrative konsekvenser

CKR vurderer, at lovforslaget vil medføre små nye løbende administrative byrder for de min. 25 omfattede virksomheder, da de med ændringen har pligt til at udlevere bestemte oplysninger, de er i besiddelse af – dette skal ses i tillæg til de byrder, CKR tidligere vurderede ville følge som konsekvens af loven, jf. CKR's del af Økonomi- og Erhvervsministeriets høringsvar af den 3. marts 2006.

Samlet vurderer CKR forsat, at lovens konsekvenser ikke er af et omfang, der berettiger at de undersøges af Økonomi- og Erhvervsministeriets virksomhedspanel. CKR henviser derfor til det forslag til lovforslagets bemærkninger, som CKR gav i sit tidligere høringsvar.

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen har ikke yderligere bemærkninger.

Med venlig hilsen

Majken Skudstrup Haals
Fuldmægtig
Tlf. direkte 3330 7441
E-post msh@eogs.dk

MSH

Returadresse:Regulatorisk Afdeling, Nørregade 21, 0900 København C, B.216

Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling

Att.: Kontorchef Sune Rahn

Bredgade 43

1260 København K

Sendt pr. e-mail til tpk-post@vtu.dk

24. marts 2006

11001-0009/17

mholm

Tillægshøring vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af teleloven m.fl. (Opfølgning på regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse)

Ved brev af 14. marts 2006 har Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling anmodet TDC om bemærkninger til ovennævnte udkast til lovforslag.

Det kan i den anledning oplyses, at TDC fuldt ud tilslutter sig høringssvaret afgivet af Telekommunikationsindustrien i Danmark (TI).

Venlig hilsen

Jens Hauge
Vicedirektør

TDC A/S
Nørregade 21
0900 København C
Tlf. 33 43 77 77
Fax 33 43 77 19

Regulatorisk Afdeling
Nørregade 21
0900 København C
Tlf. 33 43 73 20
Fax 33 43 76 19

Internet:
www.tdc.dk
E-mail:
jhau@tdc.dk

Ministeriet for Videnskab, Teknologi og
Udvikling
Att.: Kontorchef Sune Rahn
Bredgade 43
1260 København K

24. marts 2006
IMT/SUP

Sendt pr. e-mail til tpk-post@vtu.dk
og sra@vtu.dk

**Tillægs-høring vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af
teleloven m.fl. (Opfølgning på regeringens handlingsplan for
terrorbekæmpelse)**

Ved brev af 14. marts 2006 har Ministeriet for Videnskab, Teknologi og
Udvikling anmodet Telekommunikationsindustrien om bemærkninger til
ovennævnte udkast til lovforslag. I den anledning vender
Telekommunikationsindustrien i Danmark (herefter TI) hermed tilbage.

Udkastet til lovforslag udgør udmøntningen af anbefaling 28 i regeringens
handlingsplan for terrorbekæmpelse, som har følgende ordlyd:

”28. Arbejdsgruppen anbefaler, at det pålægges udbydere af telenet- og
teltjenester at udlevere abonnementsoplysninger uden rettens
godkendelse.”

TI har følgende bemærkninger til udkastet til lovforslag:

1. Begæringen fra politiet skal være skriftlig

Det fremgår af udkastet til ny § 15 c, at teleudbydere ”på begæring af politiet”
skal udlevere visse oplysninger.

Hidtil har politiet kunnet få udleveret disse oplysninger efter reglerne om edition.
Der har derfor altid foreligget et skriftligt grundlag for teleudbydernes udlevering
af disse oplysninger til politiet.

Af hensyn til teleudbydernes ansvar for behandling og videregivelse til politiet af
personhenførbare oplysninger finder TI det naturligt og rimeligt, at udlevering af
disse oplysninger fortsat kun sker på et skriftligt grundlag. I praksis vil politiets
rekvisition med præcis angivelse af de ønskede data kunne udgøre sådan skriftlig
begæring.

TI anmoder derfor om, at ordlyden i udkastet til ny § 15 c ændres til ”... på skriftlig begæring af politiet ...”.

2. Politiets betaling for udbydernes praktiske bistand

I modsætning til politiets adgang til 118-databasen, som sker uden teleudbyderens medvirken, er teleudbydernes aktive medvirken ved udlevering af abonnementsdata i anledning af den nye § 15 c nødvendig, idet de omhandlede abonnementsdata alene findes i teleudbydernes kunde-/ordresystemer mv. Teleudbydernes aktive medvirken kan ske på alle tider af døgnet, ligesom der formentlig ofte vil være behov for, at politiet kontakter flere/alle udbydere for at afdække omfanget af en mistænks abonnementer på telenet og teletjenester.

TI forudsætter, at politiet i overensstemmelse med retsplejelovens regler om betaling for udlevering af oplysninger efter editionskendelse (§ 300, stk. 3) kan opkræves betaling for udbydernes praktiske bistand i forbindelse med udlevering af abonnementsdata til politiet. Dette fremgår imidlertid ikke af lovforslaget.

TI anmoder derfor om, at dette præciseres ved tilføjelse af følgende til den foreslåede nye § 15 c:

”Stk. x. Udbyderen kan kræve sine udgifter i forbindelse med udlevering af oplysninger som nævnt i stk. 1 dækket af politiet”.

3. Omfanget af den foreslåede forpligtelse

Det fremgår af udkastet til ny § 15 c, at teleudbyderne skal udlevere ”oplysninger, der identificerer en slutbrugers adgang til kommunikationsnet- og tjenester”. Den foreslåede nye § 15 c skal udmønte anbefaling 28 i regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse, som har følgende ordlyd:

”28. Arbejdsgruppen anbefaler, at det pålægges udbydere af telenet- og teletjenester at udlevere abonnementsoplysninger uden rettens godkendelse.”

Såvel ordlyden af den foreslåede nye § 15 c, som ordlyden af anbefaling 28 i regeringens handlingsplan og kommentarerne hertil i den bagvedliggende embedsmandsrapport (citeret side 5 nederst i udkastet) indikerer, at den nye bestemmelse alene vedrører udlevering af oplysninger om en angivet persons/slutbrugers (den mistænkte) abonnementer, herunder numre samt e-mail- og IP-adresser i tilknytning hertil (navn til nummer).

Sammenligningen med politiets adgang til 118 (udkastet side 3 og 6 nederst) indikerer dog, at det modsatte også skal være muligt, nemlig at der – uden kendelse om edition - skal kunne søges oplysninger om navn på slutbrugere med bestemte numre (nummer til navn). TI gør opmærksom på, at der er to forhold

ved en "nummer til navn"-søgning på IP-adresser, som er markant forskellige fra en 118-søgning på nummer til navn: For det første kræver en "nummer til navn"-søgning på dynamiske IP-adresser, jf. nedenfor pkt. 5, en tværgående søgning på loggede data. For det andet vil en "nummer til navn"-søgning uden editionskendelse i praksis give politiet mulighed for udlevering af oplysninger om mange kunders kommunikation. Hvis politiet f.eks. har fået oplysning om 10.000 IP-adresser, der har været i forbindelse med en bestemt chattjeneste, vil politiet, hvis den nye § 15 c skal forstås begge veje, kunne få navne bag alle brugere, der har kommunikeret via denne chattjeneste - uden at skulle sandsynliggøre for en dommer, at betingelserne for edition, jf. nedenfor pkt. 8, er opfyldt. Rækkevidden for borgernes integritet af en sådan bestemmelse vil dermed i praksis være større end for tilsvarende oplysninger om kunder bag bestemte telefonnumre.

For at undgå senere fortolkningstvivil anmoder TI om, at det præciseres entydigt i lovforslagsbemærkningerne, at den nye § 15 c i overensstemmelse med anbefaling 28 alene omfatter udlevering uden kendelse af oplysninger om en udpeget persons abonnementsoplysninger, herunder numre og e-adresser (navn til nummer).

4. Præcisering af omfattede oplysninger

Det fremgår af udkastet til ny § 15 c, at teleudbyderne skal udlevere "oplysninger, der identificerer en slutbrugers adgang til kommunikationsnet- og tjenester".

Den i udkastet til lovtekst valgte formulering skaber usikkerhed om, hvilke typer oplysninger, der er omfattet af bestemmelsen, med deraf følgende tvivl om rækkevidden af bestemmelsen.

Af regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse fremgår imidlertid, at der er tale om en forpligtelse til at udlevere "abonnementsoplysninger".

Af udkastet til lovforslagsbemærkninger fremgår (side 8): "Der er således alene er tale om oplysninger om adresser eller numre, som udbyderen ... har tildelt slutbrugeren som led i en konkret tjeneste, og som således kan benyttes til at identificere den pågældende slutbruger".

TI forudsætter på den baggrund at, at bestemmelsen primært sigter til statiske ikke-historiske abonnementsoplysninger om kundens identitet, som administrativt er registreret for den pågældende i udbyderens kunde-/ordresystemer.

TI anmoder derfor om, at ordlyden i udkastet til ny § 15 c præciseres ved at ændre teksten til følgende:

”§ 15 c. Udbydere ... skal på skriftlig begæring af politiet udlevere statiske ikke-historiske abonnementsoplysninger, der identificerer en slutbrugers adgang til kommunikationsnet- og tjenester”.

Endvidere foreslår TI, at abonnementsoplysninger nærmere defineres, f.eks. ved at tilføje følgende definition til bestemmelsen:

”*Stk. 2.* Ved abonnementsoplysninger forstås oplysninger om slutbrugers navn, adresse, den kategori af tjeneste, slutbrugeren abonnerer på, eventuelle numre og IP-adresser, der er tildelt slutbrugeren i tilknytning til abonnementet, eventuelle e-mail- og hjemmeside-adresser, der er tildelt slutbrugeren i tilknytning til abonnementet, samt lignende typer af oplysninger.”

TI har noteret, at bestemmelsens omfang med hensyn til typer af oplysninger, der skal udleveres ikke kan opregnes udtømmende, jf. udkastet til lovforslagsbemærkninger (side 7 nederst). TI forudsætter imidlertid, at teleudbydere ikke forpligtes til at registrere abonnementsoplysninger, som teleudbydere ikke har et forretningsmæssigt behov for at registrere. Det er TI's opfattelse at en sådan afgrænsning vil være muligt – også indenfor rammerne af logningsbekendtgørelsens regler om registrering og opbevaring af oplysninger om ”opkaldende identitet”. TI anmoder derfor om at en sådan afgrænsning afspejles i lovforslagsbemærkningerne.

5. IP-adresser

Det fremgår af udkastet til lovforslagsbemærkninger, at en af de typer af oplysninger, som lovforslaget tager sigte på udlevering af, er IP-adresser.

TI kan i den anledning oplyse, at kun ca. 10 % af alle internet-kunder i Danmark – typisk mod ekstra betaling – får tildelt en fast IP-adresse (statisk IP-adresse). Kun i forhold til disse 10 % af kunderne har teleudbydere derfor registreret egentlige abonnementsoplysninger om kundens (faste) IP-adresse.

Alle øvrige kunder benytter dynamisk tildelte IP-adresser, som skifter hver gang kunden kobler sig på internettet. Sådanne oplysninger findes alene som historiske data, logget efter reglerne i den kommende logningsbekendtgørelse, og findes derfor ikke i udbydernes lettilgængelige kunde-/ordresystemer.

TI anmoder om at sondringen mellem tildelte faste IP-adresser og dynamisk tildelte IP-adresser, og de dertil knyttede problemstillinger, jf. ovenstående afspejles i lovforslagets bemærkninger.

6. IMSI-numre

Det fremgår af udkastet til lovforslagsbemærkninger, at en af de typer af oplysninger, som lovforslaget tager sigte på udlevering af, er IMSI-numre.

IMSI er knyttet til SIM-kortet, og kan ikke ændres af brugeren. IMSI bruges kun på radiostrækningen, hvorfor IMSI tilhørende A-kunden aldrig kommer til hverken B-kundens kendskab og vice versa eller kan opsnappes ved aflytning.

TI er på denne baggrund uforstående overfor, hvor oplysning om IMSI ønskes udleveret.

7. Bred hjemmel til øgede beføjelser til politiet

TI konstaterer, at udkastet til lovforslag giver politiet øgede beføjelser til at indhente oplysninger hos teleudbyderne, uanset om der er tale om mindre alvorlig kriminalitet eller alvorlig kriminalitet, som nævnt i embedsmandsrapportens begrundelse for anbefaling 28 i regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse.

Udkastet til lovforslagsbemærkninger indeholder en række henvisninger til de ændringer i forhold til politiets adgang til 118-databasen, som blev gennemført med regeringens terrorlovpakke i 2002, og som har lettet politiets arbejde. Som også anført i udkastet til lovforslagsbemærkninger (side 3) blev der imidlertid i samme lovpakke også gennemført en lempelse af politiets adgang til at få udleveret oplysninger i henhold til reglerne om edition, idet politiet siden gennemførelsen af terrorlovpakken i 2002 selv har haft mulighed for selv at træffe beslutning om edition, hvor retskendelse ikke kan afventes uden at indgrebets øjemed ville forspildes, jf. retsplejelovens § 806, stk. 3.

TI bemærker, at virkningerne af ændringen af editionsreglerne fra 2002 ikke er belyst i udkastet til lovforslag.

8. Opfyldelse af kravene til edition

Det fremgår af udkast til lovforslag (side 7 midten og side 8 midten), at udbyderen er forpligtet til at udlevere abonnementsoplysninger til politiet ”uden af betingelserne for edition skal være opfyldt”.

TI finder, at der heri ligger en unødigt lempelse, som der ikke i øvrigt i udkastet til lovforslag findes argumenter for. Tværtimod fremgår det af udkastet til lovforslagsbemærkninger (side 6 nederst og side 7 øverst), at der næppe vil forekomme tilfælde af udlevering af abonnementsoplysninger, hvor betingelserne for edition ikke vil være opfyldt.

Betingelserne for edition er som refereret i udkastet (side 6), at efterforskningen skal vedrøre en lovovertrædelse, der er undergivet offentlig påtale, og at de udleverede oplysninger kan tjene som bevis.

Af hensyn til tele-kundernes retssikkerhed anmoder TI om, at bemærkningerne i på side 7 og 8 om at udlevering kan ske ”uden at betingelserne for edition skal være opfyldt” udgår af lovforslaget.

9. Frivillig udlevering af data – kritik

Det fremgår af udkastet til lovforslag (side 5 midten og side 6 midten), at politiet hidtil har indhentet editionskendelse eller selv truffet beslutning om edition, hvis udbyderen ikke ”frivilligt” har udleveret ønskede oplysninger til politiet.

TI finder, at brugen^{1/2} af ”ikke frivilligt” indikerer en unødigt kritik af teleudbydernes hidtidige praksis.

TI kan oplyse, at baggrunden for, at teleudbydere hidtil kun har udleveret oplysninger til politiet efter reglerne om edition, er, at udbydere ved at udlevere oplysninger uden kendelse, derved påtager sig risikoen og ansvaret for, at udlevering af oplysninger om kunden er i overensstemmelse med såvel persondatalovens behandlingsregler (persondatalovens § 6), som telelovens regler om pligt til hemmeligholdelse af telekommunikation mv. (telelovens § 13). Efter TI's opfattelse bør det således ikke være teleudbydere, der foretager vurderingen af, hvornår udlevering af oplysninger til politiet er berettiget. Der henvises i øvrigt til Datatilsynets udtalelse af 9. december 2005 til TDC, hvoraf bl.a. fremgår, at der findes forhold som taler for, at teleudbydere bør være tilbageholdende med at udlevere oplysninger om kunder uden retskendelse.

TI anmoder på denne baggrund om, at sætningerne på side 5 og 6 med følgende ordlyd: ”udleverer udbyderen med kundeforholdet ikke disse oplysninger frivilligt”, udgår af teksten.

10. Forholdet til persondataloven

Udlevering af abonnementsdata til politiet i henhold til den foreslåede nye § 15 c vil udgøre behandling/videregivelse af personhenførbare data, og vil derfor være omfattet af persondatalovens regler. TI foreslår derfor, at det i bemærkninger til lovforslaget anføres, at udlevering af abonnementsdata til politiet i henhold til den foreslåede nye § 15 c vil kunne ske i efter persondatalovens § 6, stk. 1, nr. 3.

11. Bødestraf for overtrædelse af telelovens § 15, stk. 4

I udkastet til ændring af telelovens § 112 er indsat en bestemmelse om bødestraf for overtrædelse af den tidligere foreslåede nye § 15, stk. 4 om udlevering af

friske historiske data. TI konstaterer, at bestemmelsen er indsat uden i øvrigt at være omtalt eller forklaret i udkastet til lovforslag.

TI står til rådighed for besvarelse af ministeriets eventuelle spørgsmål i anledning af dette høringssvar.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Ib M. Tolstrup'. The signature is written in a cursive style with a large initial 'I'.

Ib M. Tolstrup

[Email]

Til: TPK-Post
Fra: Niels Elgaard Larsen [elgaard@agol.dk]
Kopi til:
Sendt den: 24/03/2006
Emne: Høringssvar til tillægshøring vedrørende udkast til forslag til ny § 15c i lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet
-----BEGIN PGP SIGNED MESSAGE-----
Hash: SHA1

Høringssvar til tillæg til Lov om ændring af lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet:

IT-Politisk forening er helt enige i at der er i de senere år sket en markant teknologisk udvikling inden for tele- og internetkommunikation. Men udviklingen sker meget hurtigere i internetkommunikation end indenfor traditionel telefoni.

En af grundene er den mere frie natur af internettet, som betyder mindre administration, bedre udnyttelse af ressourcer og involvering af brugerne.

Oplysningerne i 118-databasen eksisterer bl.a. for at kunne fakturere telefonselskabernes kunder. Derimod er der ikke nogen særlig grund for udbydere til at registrere deres kunders adgang via dynamiske adresser eller brug af diverse tjenester.

Der er altså tale om, at man først med logningsbekendtgørelsen pålægger udbydere at indsamle oplysninger om alle borgere og med dette forslag pålægger man så udbyderne at udlevere disse oplysninger til politiet uden dommerkendelser. Denne samlede effekt finder vi yderst problematisk.

Både forslaget og bemærkningernes behandling af begrebet "tjenester" er uklar. For mange tjenester på internettet giver det ikke mening at tale om et slutbrugerforhold hos en udbyder. Der er ikke noget i opbygningen af internettet, der gør at borgere skal bruge tjenester som fx email og IP-telefoni fra deres internetudbyder.

Hvis en dansk borger fx bruger en mailserv, placeret i udlandet, vil politiet ikke kunne identificere borgerens adgang til email-tjenesten. Hvis en borger har sin egen mailserv, vil politiet i praksis ikke kunne identificere hans brug af email uden at overvåge kommunikationen med dem han kommunikerer med. De kan dog til en vis grad identificere ham ud fra domæneregistreringer, men han kan bruge dynamisk domæneregistrering ved hjælp af domæneservere i udlandet, hans egne domæneserverer eller domæneservere hos venner og bekendte.

Mange tjenester på internettet drives ikke kommercielt og udbyderne af disse tjenester er derfor "slutbrugere" jvf bemærkningerne til forslaget.

Forslaget vil medføre endnu mere overvågning af uskyldige danske borgere.

- - -

Niels Elgaard Larsen
elgaard@agol.dk
IT-Politisk Forening
-----BEGIN PGP SIGNATURE-----

Version: GnuPG v1.4.2.2 (GNU/Linux)

Comment: Using GnuPG with Thunderbird - <http://enigmail.mozdev.org>

iD8DBQFEI9CsVjzQZJwdT14RAiX/AKCfGbsorVaj3xUepuzJsfQLqY4HiACdGMqL

li/uhezJZs1Ha8kLWYQrO4Q=

=59Mn

-----END PGP SIGNATURE-----

Ministeriet for Videnskab, Teknologi og
Udvikling (16 80 54 08)
Bredgade 43
1260 København K

Sendt til: tpk-post@vtu.dk

24. marts 2006

Datatilsynet
Borgergade 28, 5.
1300 København K

CVR-nr. 11-88-37-29

Telefon 3319 3200
Fax 3319 3218

E-post
dt@datatilsynet.dk
www.datatilsynet.dk

J.nr. 2006-112-0284
Sagsbehandler
Henriette Vincens
Nielsen
Direkte 3319 3236

Vedrørendellægshøring vedrørende udkast til forslag til ny § 15c i lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet (Opfølgning på regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse)

Ved e-post af 14. marts 2006 har Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling anmodet om Datatilsynets bemærkninger til ovennævnte forslag.

Datatilsynet skal herefter udtale følgende:

1. Det fremgår af lovforslagets § 1, at der i lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet indsættes en ny § 15c, hvorefter udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller –tjenester til slutbrugere, som nævnt i § 6, stk. 1, på begæring af politiet skal udlevere oplysninger, der identificerer en slutbrugers adgang til kommunikationsnet og –tjenester.

I de almindelige bemærkninger til lovforslaget er det bl.a. beskrevet, hvorledes politiet allerede har hjemmel til at indhente oplysninger om udeladte og hemmelige numre i 118-databasen uden retskendelse. Der er henvist til de forudsætninger, der er lagt til grund i lovforslaget om denne adgang, herunder at der i praksis næppe vil forekomme tilfælde, hvor betingelserne for edition ikke er opfyldt. Det anføres, at det må lægges til grund, at det samme gør sig gældende i forhold til oplysninger om mobiltelefoni, såsom IMSI-nummer, eller internetkunders navn, adresse, IP-adresse og e-mailadresse.

Af afsnit 2 i bemærkningerne fremgår bl.a., at formålet med bestemmelsen - i lyset af den teknologiske udvikling inden for tele- og internetkommunikation - at sikre, at politiet på den mest effektive måde kan få adgang til oplysninger for alle elektroniske kommunikationsformer.

I den anledning skal Datatilsynet bemærke, at de oplysninger, som efter lovforslaget vil kunne udleveres uden retskendelse, efter tilsynets opfattelse må anses for at være af fortrolig karakter. Der er efter tilsynets opfattelse tale om beskyttelsesværdige oplysninger.

Datatilsynet skal samtidig bemærke, at der tilsynet bekendt ikke er tale om trafikdata underlagt telelovgivningens regler om registrering af sådanne. Efter tilsynets umiddelbare opfattelse er der tale om oplysninger om kunderelationer underlagt persondataloven. Datatilsynet har således behandlet flere hen-

vendelser om, hvorvidt sådanne oplysninger kan videregives efter persondatalovens regler.

Datatilsynet har tidligere fundet det umuligt generelt af udtale sig om, hvorvidt en videregivelse til politiet uden retskendelse vil være udelukket i en række forskelligartede situationer¹.

Datatilsynet går imidlertid ud fra, at hensigten med lovforslaget er at præcisere, at en sådan videregivelse skal kunne ske. Datatilsynet skal derfor foreslå, at det tilkendegives i lovforslagets bemærkninger, at der i forhold til persondataloven er tale om at præcisere, at der skal kunne ske videregivelse som beskrevet i forslaget.

Det er i øvrigt Datatilsynets opfattelse, at der indgår væsentlige og modsatrettede hensyn i vurderingen af, om teleselskaberne generelt skal udlevere disse oplysninger til politiet uden retskendelse. Efter Datatilsynets opfattelse må det være en politisk beslutning, om politiets behov for hurtig adgang til oplysningerne generelt kan antages at være så tungtvejende, at dette overstiger den registreredes interesse i, at spørgsmålet forelægges domstolene.

2. Det fremgår af bemærkningerne til lovforslagets § 1, at registrering og opbevaring af oplysninger om ”opkaldende identitet” er omfattet af justitsministerens hjemmel i retsplejelovens § 786, stk. 4, til at udstede dem såkaldte logningsbekendtgørelse.

Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling har efterfølgende præciseret telefonisk, at begrebet ”opkaldende identitet” omfatter oplysninger om telefonnummer, mobilnummer, IP-adresse eller lignende oplysninger. Der kan således ikke i medfør af logningsbekendtgørelsen registreres oplysninger om navn, adresse eller andre identifikationsoplysninger.

Datatilsynet skal anbefale, at dette præciseres i bemærkningerne.

Datatilsynet skal desuden bemærke, at tilsynet umiddelbart går ud fra, at udbydernes mulighed for at opbevare de identifikationsoplysninger, som politiet skal kunne få udleveret, er begrænset af persondatalovens regler. Datatilsynet skal herved navnlig henvise til persondatalovens § 5, stk. 5, hvorefter indsamlede oplysninger ikke må opbevares på en måde, der giver mulighed for at identificere den registrerede i et længere tidsrum end det, der er nødvendigt af hensyn til de formål, hvortil oplysningerne behandles.

Datatilsynet skal i tilknytning hertil understrege, at de formål, som efter persondatalovens § 5, stk. 5, kan begrunde behandlingen, er udbydernes egne oprindelige formål².

¹ Datatilsynets udtalelse af 9. maj 2005 til TDC vedrørende teleselskabers udlevering af oplysninger til politiet. Datatilsynets j.nr. 2004-215-0194

² Datatilsynet kan herved henvise til udtalelsen gengivet på s. 109 i Registertilsynets Årsberetning for 1996 (Registertilsynets j.nr. 1996-15-015), hvori tilsynet har forudsat, at oplysning-

Datatilsynet skal herved også henvise til sit høringssvar af 29. november 2001 angående Justitsministeriets forslag til lov om ændring af bl.a. straffeloven, retsplejeloven og lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet³. I dette svar anførte Datatilsynet bl.a. følgende:

”Persondatalovens § 5, stk. 2, indeholder bl.a. et krav om, at indsamling af oplysninger skal ske til udtrykkeligt angivne og saglige formål. Lovens § 5, stk. 3, indeholder et krav om, at oplysninger, der behandles, skal være relevante og tilstrækkelige og må ikke omfatte mere, end hvad der kræves til opfyldelse af de formål, hvortil oplysningerne indsamles, og de formål, hvortil de senere behandles.

Disse regler fører efter Datatilsynets opfattelse til, at internetudbydere og teleselskaber kun må behandle, herunder indsamle og registrere, oplysninger, som de selv har et aktuelt behov for af hensyn til varetagelse af deres egne (civile) formål. Selskaberne må også kun opbevare oplysningerne, så længe de selv har behov for dem af hensyn til varetagelse af deres egne (civile) formål, jf. persondatalovens § 5, stk. 5.

Internetudbydere og teleselskaber kan således ikke i henhold til persondatalovens regler registrere og opbevare oplysninger alene med henblik på politiets retshåndhævelse, dvs. med den begrundelse, at politiet i efterforskningsmæssig sammenhæng kan få behov for dem.”

Det er således Datatilsynets umiddelbare opfattelse, at de omhandlede identitetsoplysninger ikke vil kunne opbevares med henvisning til andres – herunder politiets – eventuelle senere behov.

Lovforslaget giver ikke Datatilsynet anledning til yderligere bemærkninger.

Kopi af dette brev er dags dato sendt til Justitsministeriet.

Med venlig hilsen

Lena Andersen
Kontorchef

---

gerne i et teleselskabs tekniske systemer blev slettet, når de ikke længere opfyldte det formål, til hvilket de i første omgang var blevet registreret, dvs. drift, fejlfinding, debitering mv.

³ Datatilsynets j.nr. 2001-111-0006. Udtalelsen blev afgivet efter drøftelse i Datarådet.

[Email]

Til: Tullin, Marianne Irene Hjortsø
Fra: Dansk Arbejdsgiverforening [DA@da.dk]
Kopi til:
Sendt den: 15/03/2006
Emne: SV: Tillægshøring vedrørende udkast til forslag til ny §15 bemærkhøringsfrist
24.3.2006

Under henvisning til det til DA fremsendte høringsbrev af 14. marts 2006 vedrørende tillægshøring vedrørende udkast til forslag til ny §15 bemærkhøringsfrist 24.3.2006 skal vi oplyse, at sagen falder uden for DA's virkefelt, og at vi under henvisning hertil ikke ønsker at afgive bemærkninger.

Med venlig hilsen

Nils Trampe, sekretariatschef

[Email]

Til: TPK-Post
Fra: Maiken Michelsen [mmi@kum.dk]
Kopi til:
Sendt den: 16/03/2006
Emne: Tillægshøring - udkast lovændring om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet, lov om radiofrekvenser m.v. Videnskabsministeriet.
Kulturministeriet har modtaget tillægshøring vedrørende udkast til ny § 15c i lov om konkurrence- og forbrugerforhold (opfølgning på regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse).

Kulturministeriet kan henholde sig til indholdet af det høringssvar som tidligere er afgivet.

Med venlig hilsen

Maiken Michelsen
Kulturministeriet
Radio- og tv-kontoret

[Email]

Til: TPK-Post
Fra: Else-Marie Henriksen [EMH@bm.dk]
Kopi til:
Sendt den: 16/03/2006
Emne: svar på høring
Til Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling

Beskæftigelsesministeriet har ingen bemærkninger til udkast til forslag til ny § 15 c i lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet (Opfølgning på regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse).

Der henvises til høring af 14. marts.

Venlig hilsen

Else-Marie Henriksen
Chefkonsulent
Ledelsessekretariatet

[Email]

Til: Tullin, Marianne Irene Hjortsø
Fra: Hans Peitersen [hap@inm.dk]
Kopi til: Virma T. Rasmussen
Sendt den: 17/03/2006
Emne: VS: Tillægshøring vedrørende udkast til forslag til ny §15 bemærkhøringsfrist
24.3.2006
Kære Marianne Tullin,

Integrationsministeriet har ingen bemærkninger til nedenstående høring.

Mvh

Hans Peitersen

Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling
Bredgade 40
1260 København K
att.: Dune Rahn

**Tillægshøring vedr. udkast til forslag til ny §15 i lov om konkurrence
om forbrugerforhold**

Det skal hermed meddeles at Amtsrådsforeningen ikke har nogen
umiddelbare kommentarer til ovenstående tillægshøring.

Med venlig hilsen

Maria Antonsen

22-03-2006

Sag nr. 06/648

Dokumentnr. 18353/06

Sagsbehandler

Maria Antonsen

Tel.

E-mail:

Dampfærgevej 22
Postboks 2593
2100 København Ø

E-post: arl@arl.dk
Tlf. 3529 8100
Fax 3529 8300

[Email]

Til: TPK-Post
Fra: Lars Blume-Jensen [LBJ@realkreditraadet.dk]
Kopi til: Nina Valsted
Sendt den: 22/03/2006
Emne: Tillægshøring vedrørende ny § 15c i lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet
Til 22. marts 2006
G 625 - lbj

Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling
Bredgade 43
1260 København k

Tillægshøring vedrørende ny § 15c i lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet

Med henvisning til ministeriets skrivelse af 14. marts 2006 kan det oplyses, at Realkreditrådet ikke har bemærkninger til ovennævnte tillægshøring.

Med venlig hilsen / Best regards

Lars Blume-Jensen
Afdelingschef / Head of Department

Realkreditrådet / The Association of Danish Mortgage Banks
Zieglers Gaard, Nybrogade 12
DK 1203 Copenhagen K
Tel.: +45 3312 4811 / +45 3373 0181 (direct)
Fax: +45 3332 9017
E-mail: rr@realkreditraadet.dk / lbj@realkreditraadet.dk (direct)

[Email]

Til: Dep - ITC Post
Fra: Omstillingen Departementet [/O=FSK/OU=FSK/CN=RECIPIENTS/CN=OMST]
Kopi til:
Sendt den: 23/03/2006
Emne: VS: Tillægshøring vedrørende udkast til forslag til ny §15 bemærkhøringsfrist
24.3.2006

-----Oprindelig meddelelse-----

Fra: Postkasse, 1AFD_4KT (DEP) [mailto:1afd4kt@fvm.dk]
Sendt: 23. marts 2006 10:00
Til: VTU
Cc: Rahn, Sune; Susan Bramsen (DEP); Anders T. Christensen (DEP)
Emne: SV: Tillægshøring vedrørende udkast til forslag til ny §15
bemærkhøringsfrist 24.3.2006

Til Videnskabsministeriet

Med henvisning til Videnskabsministeriets tillægshøring af udkast til forslag til ny § 15 c i lov om ændring af lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet m.v. skal det oplyses, at Fødevareministeriet ikke har nogen bemærkninger til det fremsendte udkast.

Med venlig hilsen

Reena Singh
(Fuldmægtig)

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Departementet
Juridisk Kontor (1.4. kontor)
Holbergsgade 2
1057 København K

Tlf.: 33 92 20 96
Fax: 33 15 80 73
e-mail: resi@fvm.dk

[Email]

Til: TPK-Post
Fra: Hans Aage Nielsen (SFS) [HAN@dma.dk]
Kopi til: Ingrid Høyberg (SFS)
Sendt den: 23/03/2006
Emne: Tillægshøring vedrørende udkast til forslag til ny § 15c i lov om konkurrence.....
Til
Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling
Sagsnr. 34103

Det meddeles hermed, at Søfartsstyrelsen ikke har bemærkninger til ovennævnte tillægshøring i brev af 14. marts 2006.

Med venlig hilsen

Hans Aage Nielsen
Konsulent
Center for Søfarende og Fiskere

Dir.tlf.: 3917 4633
E-mail: han@dma.dk

http://soefart.inforce.dk/graphics/Synkron-Library/Sofartsstyrelsen/sofart_lille_dk.gif

Vermundsgade 38 C
DK-2100 København Ø

Tel.: 3917 4400
Fax: 3917 4401
www.sofartsstyrelsen.dk

[Email]

Til: TPK-Post
Fra: Pedersen, Anneli [/O=FSK/OU=FSK/CN=RECIPIENTS/CN=APE]
Kopi til:
Sendt den: 23/03/2006
Emne: Svar på høring - sagsnr. 34103

Tillægshøring vedrørende udkast til forslag til ny § 15c i lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet (opfølgning på regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse)

Under henvisning til ovennævnte høring af 14. marts 2006 kan det oplyses, at Teleklagenævnets medlemmer ikke har bemærkninger til den fremsendte høring.

Anneli Pedersen
Kontorfuldmægtig
Direkte tlf. 3392 9776
Sekretariatet for Teleklagenævnet
Bredgade 43
1260 København K
Tlf. 3392 9700
Telefax: 3392 9988
sttpost@vtu.dk
www.teleklage.dk

[Email]

Til: TPK-Post
Fra: Kim Backmann Paulsen [kbp@BANE.dk]
Kopi til: Banedanmark Post; Helle Berth; Thomas Böhme
Sendt den: 24/03/2006
Emne: SV: Tillægshøring vedrørende udkast til forslag til ny §15 bemærk høringsfrist
24.3.2006
(BDK j.nr. 009-0030)

Til Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling

Banedanmark har ingen bemærkninger til udkastet.

Med venlig hilsen
Kim Backmann Paulsen
banedanmark
Direktionssekretariatet
Amerika Plads 15, 5. sal
2100 København Ø
Tlf.: 82345132
Mob.: 26164072
mail: kbp@bane.dk

**FORSVARETS KONCERNFÆLLES
INFORMATIKTJENESTE**

FKIT KOM

380

0600279-002

2006-03-24

(Bedes anført ved henvendelser)

Til
Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling

Eft.:
Forsvarsministeriet
Forsvarskommandoen
Forsvarets Efterretningstjeneste

Emne:
Høringssvar på tillægshøring vedrørende udkast til ny paragraf 15c i lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet (opfølgning på regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse).

Ref.:
VTU sagsnr. 34103 dok-id 420737 af 14 marts 2006

1. Forsvarets Koncernfælles Informatiktjeneste (FKIT) har modtaget Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udviklings (VTU) tillægshøring vedrørende udkast til ny paragraf 15c i lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet (ref).
2. Området er delegeret til FKIT, hvorfor FKIT på vegne af Forsvaret herved skal meddele, at der ikke er bemærkninger til tillægshøringen.

Eb.

Michael Arpe
seniorsergent
Fg. Chef for Frekvens- og Telesektionen

Postadresse
Postboks 404
2950 Vedbæk

Besøgsadresse
Henriksholms Allé
2950 Vedbæk

Telefon
45 67 70 00
Gennemvalg: 45 67 74 62

Telefax
45 89 06 32

Internet
fkit@mil.dk

København 24. marts 2006

Digital Rights hørings svar vedrørende udkast til forslag til ny § 15c i lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet (Opfølgning på regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse)

Digital Rights har den 4. november 2005 afgivet bemærkninger til rapport af 3. november 2005 fra Regeringens embedsmandsudvalg med forslag om udvidede beføjelser til brug for bekæmpelse af terror. Forslagene omfatter markante nye overvågningstiltag og udvidede beføjelser til politiet, som samlet set vil ændre balancen mellem borgerne og staten og leder tanken hen på et overvågningssamfund.

Forslag til lov om ændring af lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet udgør en opfølgning på anbefaling nr. 28 i embedsmandsrapporten. Forslaget til lovændring giver politiet ubegrænset adgang til teleselskabernes abonnementsoplysninger for alle kommunikationsmidler, hvorigennem et stor del af det, vi taler og skriver med hinanden i om dagens Danmark foregår. Det vil sige, at politiet uden retskendelse kan få oplysninger om enhver borgers kommunikationsmuligheder i form af telefon, mobiltelefon og adgang til Internet, herunder IP-adresser og email adresser.

Forslaget indebærer ikke en ny registreringsforpligtelse, men skal ses i sammenhæng med den afventede udmøntning af terror-loven fra 2002, hvorefter teleudbyderne vil blive pålagt at registrere en række oplysninger om borgerne samtaler i telefon og over nettet. Den nærmere præcisering af, hvilke oplysninger, der skal registreres om borgerne, har været snart fire år undervejs, da der er betydelige principielle, praktiske, tekniske og økonomiske problemer med en så omfattende registrering. Eksempelvis vil en sådan registrering trods enorme omkostninger ikke effektivt kunne registrere alt, men vil altid indeholde smuthuller for dem, der ønsker at holde ulovlig kommunikation skjult. Der henvises til Digital Rights hørings svar til terrorloven fra 2002. Uanset disse problemer og forslagens manglende effektivitet må det forventes, at den planlagte præcisering gennemføres, hvorefter der kan lagres enorme mængder data om borgerne.

Forslaget skal endvidere ses i sammenhæng med det øvrige forslag om ændring i lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet mv., der blev udsendt den 10. februar 2006, og som foreslår at indrette kommunikationssystemerne på at kunne registrere og lagre enhver oplysning. Der er altså tale om, at man indretter samfundet med henblik på, at kunne overvåge borgerne, hvilket giver helt nye perspektiver for, hvilket samfund vi er ved at udvikle os til.

Selvom en nærmere præcisering af, hvilke oplysninger, der vil blive gemt, endnu ikke kendes, er der ikke tvivl om, at der vil være tale om en omfattende overvågning af borgerne i et omfang, der svarer til en gammeldags skygning – af alle borgere i Danmark. Der vil således blive oparbejdet enorme lagre af

oplysninger om borgerne, ikke fordi teleselskabet skal bruge oplysningerne til at drive deres virksomhed, men fordi alle borgere potentielt senere kan blive interessante for politiet i forbindelse med en straffesag. Når politiet skal have adgang, skal det ske hurtigt og uden retskendelse, hvorfor der igen er risiko for, at der indhentes alt for mange oplysninger på et løst grundlag. Det er i dette lys, at en udvidet adgang til abonnementsoplysninger og muligvis andre oplysninger, skal ses.

Digital Rights finder, at det fremlagte forslag nøje må overvejes i forhold til dets brugbarhed i terrorbekæmpelsen og dets konsekvenser for almindelige borgere i lyset af de øvrige forslag om øget registrering af almindelige borgers adfærd.

Det bør i den forbindelse tages med i overvejelserne, at overvågning ændrer borgernes adfærd i frygten for at opføre sig mistænkeligt, og overvågning skader borgernes mulighed for at udøve deres grundlæggende, demokratiske rettigheder – som for eksempel at udveksle meninger frit - og mere generelt tilliden mellem borger og stat. Som privatperson har man en naturlig tendens til at søge at undgå at blive aflyttet, filmet eller på anden måde overvåget, når man foretager sig noget privat. En overvågning af borgernes adgang til og eventuelt egentlig brug af Internet er derfor eksempelvis egnet til at begrænse borgernes brug af Internet, som er det mest revolutionerende medium til at udveksle meninger og søge information i nyere tid. En overvågning af borgernes adgang til kommunikationsmidler vil dog næppe foranledige, at forbrydere vil høre op med at planlægge eller begå kriminalitet, om end kreativiteten ofte er stor i forhold til at finde smutveje til at fortsætte aktiviteter i det skjulte.

Digital Rights opfordrer derfor til, at der sker en grundig Folketingsdebat om forslaget. Da forslagets konsekvenser i realiteten afhænger af den nærmere udmøntning af bestemmelsen i terrorloven fra 2002 vedrørende registrering af teleoplysninger bør nærværende lovforslag behandles efter, at denne udmøntning er nærmere fastlagt.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling
Internationalt og Telepolitisk Center
Bredgade 43
1260 København K

Sendt pr. epost til tpk-post@vtu.dk

24. marts 2006

Høringssvar vedrørende udkast til forslag til ny § 15 c i lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet

Danske Mediers Forum har med forundring modtaget ministeriets tillægshøring vedrørende udkast til forslag til ny § 15 c i lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet. Høringen foretages som endnu et led i gennemførelsen af regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse; Danske Mediers Forum sendte allerede den 3. ds. et høringssvar vedrørende ministeriets udkast til ændring af samme lov, ligesom Medierne d.d. har sendt et høringssvar til Justitsministeriet vedrørende udkast til ændring af en række andre love med samme formål.

Danske Mediers Forum finder det særdeles upraktisk, at ministerierne med få ugers mellemrum og senest med en svarfrist på blot 10 dage iværksætter tre høringer med samme overordnede formål, som ikke i højere grad er koordineret i én samlet høring. Det kaotiske forløb giver indtryk af hastværk og manglende kvalitetskontrol.

Udlevering af oplysninger til identifikation af adgangen til kommunikationsnet og -tjenester

Danske Mediers Forum er stærkt kritisk overfor forslaget om, at udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester på begæring fra politiet uden videre skal udlevere oplysninger, der identificerer en slutbrugers adgang til sådanne kommunikationsnet eller -tjenester.

Udlevering af oplysninger om en persons adgang til internettet m.v. skal efter den foreslåede § 15 c ske uden retskendelse. Det fremgår imidlertid af bemærkningerne til lovforslaget, at politiet allerede efter de gældende bestemmelser om edition kan få adgang til de ønskede oplysninger enten efter indhentning af editionskendelse fra retten eller – såfremt indgrebet øjemed ellers vil forspildes – efter politiets egen beslutning om edition efter retsplejelovens § 806, stk. 3, jf. § 804. I sidstnævnte tilfælde gælder dog, at politiets beslutning kan kræves indbragt for retten af den, som indgrebet retter sig mod.

I praksis forbedrer indførelsen af den foreslåede bestemmelse i § 15 c derfor ikke politiets muligheder for hurtigt at få udleveret de omhandlede oplysninger, men sikrer udelukkende, at politiet kan kræve oplysningerne udleveret uden retskendelse. Dermed fjernes den væsentlige, principielle retsikkerhedsgaranti, der ligger i, at udbyderen af et elektronisk kommunikationsnet eller en elektronisk kommunikationstjeneste kan forlange domstolens mellemkomst inden udlevering af oplysninger om sine kunder.

Dertil kommer, at forslaget næppe vil få den ønskede effekt, idet terrorister og andre med ond hensigt kan vælge at anvende fx internetcaféer eller folkebibliotekers publikumsterminaler til at sende eller modtage elektronisk kommunikation, hvorved de pågældendes identitet ikke umiddelbart kan afsløres. På samme vis stiller Medierne spørgsmålstegn ved effekten af § 15 c, såfremt der anvendes mobiltelefoner med taletidskort eller mobiltelefonabonnenterne er registreret i visse tredielande.

Endelig bemærkes, at forslaget udgør en betydelig risiko for mediernes kildebeskyttelse efter retsplejelovens bestemmelser; fraværet af domstolskontrol med politiets ønske om udlevering de pågældende oplysninger vil uvægerligt føre til – måske utilsigtede – afsløringer af mediernes kilder.

Danske Mediers Forum opfatter på denne baggrund forslaget som overflødig og som endnu en unødigt begrænsning af borgernes frihedsrettigheder, som ikke kan støttes.

Danske Mediers Forum står naturligvis til rådighed såfremt disse synspunkter ønskes uddybet. Henvendelse herom kan ske til underskriverne af dette brev eller til chefjurist Holger Rosendal på tlf. 3397 4000 eller e-mail hrd@danskedagblade.dk.

Med venlig hilsen
Danske Mediers Forum

Ebbe Dal
Adm. direktør, DDF

Christian Kierkegaard
Direktør, Dansk Fagpresse

Ministeriet for Videnskab, Teknologi
og Udvikling
Bredgade 43
1260 København K

Att.: Kontorchef Sune Rahn

Høringssvar KR/LLB 24. marts 2006

Tillægshøring vedrørende udkast til forslag til ny § 15c i lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet (Opfølgning på regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse)

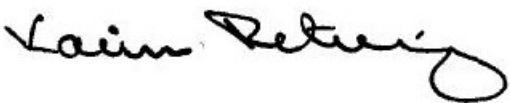
Videnskabsministeren har med brev af 14. marts 2006 anmodet HK (HK/ Privat) om kommentarer til ovennævnte lovforslag.

HK mener generelt at lovforslaget om ændring af telelovgivningens § 15 c (teleudbydernes registrerings- og udleveringspligt af trafikdata til politiet m.m.), som en del af regeringens antiterrorpakke, er alt for vidtgående.

HK forstår ikke at regeringen forsøger at haste en lovgivning igennem, som er en omfattende og dyr teknisk løsning (1-2 mia. kr). Flertallet af andre EU-lande ønsker en flerårig tænkepause ved gennemførelsen af EU's direktiv om datalagring 2002/58/EF vedtaget i februar 2006 som vedrører anti-terrorbekæmpelse. HK har noteret sig at registrering af internetfærden er undtaget EU-direktivet om logning og forventer også at det vil afspejle sig i en kommende dansk logningsbekendtgørelse.

HK kan ikke støtte den foreslåede lovændring af teleloven og efterlyser en debat om konsekvenserne af anti-terrorpakken får for den enkelte dansker.

Med venlig hilsen

Karin Retvig, IT- ordfører i HK
HK/Danmark

Weidekampsgade 8
0900 København C
Tlf 33304343 e- mail: 44kr@hk.dk

Bilag:/ Kopi: HKs høringssvar til ændring af retsplejeloven, lov om TV-
overvågning

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotholmsgade 10
1216 København K.

Att.: Helle Hübert Krogsøe

Høringssvar KR/LLB 24. marts 2006

Udkast til forslag til lov om ændring af retsplejeloven, lov om forbud mod tv-overvågning og lov om luftfart (styrkelse af indsatsen for at bekæmpe terrorisme mv.) m.m. sagsnr. 2005- 730- 0246

Justitsministeriet har med brev af 1. marts 2006 anmodet HK (SAMDATA) om kommentarer til ovennævnte lovforslag.

HK mener generelt at lovforslaget og en række tilhørende lovforslag om ændring af telelovgivningens § 15 (teleudbydernes registrerings- og udleveringspligt af trafikdata til politiet m.m.) fremsat i regi af Videnskabsministeren, som en del af regeringens antiterrorpakke, er alt for vidtgående og tilsidesætter en nødvendig offentlig debat om retssikkerhedsprincipper og privatlivsbeskyttelse for den enkelte borger i det danske samfund. Lovforslagene betyder i unægtelig grad et hastigt skridt hen imod et overvågningssamfund som mange frygter og som HK ikke ønsker sig.

Lovforslaget giver således mulighed for politiets efterretningstjeneste (PET) og politiet kan øge overvågningen af den enkelte danskers færden, opholdssted, aktiviteter og kontakter gennem teleovervågning i helt urimelig grad.

Især § 110a giver anledning til bemærkninger fra HK's side, da det giver lov hjemmel til at indhente alle former for oplysninger som er personrelaterede og ikke afgrænset af kommunikationsmidlet jf. bemærkninger til lovforslaget. Det kan bekymre HK at Politiets efterretningstjeneste får ubegrænsede beføjelser til at videregive og indhente oplysninger

hos andre myndigheder om både ikke fortrolige men også fortrolige oplysninger om rent private forhold, omfattende såvel enkeltpersoner og grupper af personer.

Det er HK's klare opfattelse at den udvidede bestemmelse som følger af paragraf 110a tilsidesætter helt almindelige beskyttelsesregler for borgeren som følger af anden lovgivning nemlig persondataloven, forvaltningsloven og den europæiske menneskerettighedskonvention.

HK kan endvidere øjne at der kan opstå mange tvivlsituationer af ansvarsmæssig karakter omkring tavshedspligten, når dataansvarlige myndigheder står overfor et udleveringskrav om personoplysninger fra politiet og politiets efterretningstjeneste.

HK er betænkelig ved de meget omfattende ændringer til retsplejeloven kapitel 71 som vedrører indgreb i meddelelshemmeligheden. Her vil politiet få en næsten ubegrænset adgang til at foretage telefonaflytning, teleobservation, aflæsning af trafikdata (e-mail, sms-beskeder, computer IP-adresser etc.) og forstyrrelse eller afbrydelse af radio- eller telekommunikation i et geografisk område, uden at de overvågede borgere egentlig vil blive oplyst om overvågningen.

Politiet bemyndiges samtidig til at kunne iværksætte overvågning uagtet det vedrører sager, hvis strafferamme principielt intet har at gøre med terrorbekæmpelse, nationens sikkerhed og overtrædelse af straffelovens § 12 og 13.

De foreslåede regelændringer til retsplejelovens kapitel 71 ligger efter HK's opfattelse langt over målet med terrorbekæmpelsen.

I lovforslaget lægges yderligere op til en øget brug af TV-overvågning jf § 4 a og 4c både i det offentlige og private rum. HK savner en præcisering af hvor regeringen har tænkt sig at øge TV-overvågningen i det danske samfund.

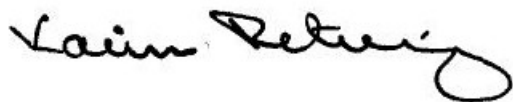
HK forstår ikke at regeringen forsøger at haste en lovgivning igennem, når nu flertallet af andre EU-lande ønsker en tænkepause ved gennemførelsen af EU's direktiv om datalagring 2002/58/EF vedtaget i februar 2006. Vigtigt for HK er det at registrering af internetfærden er undtaget EU-direktivet om logning.

Yderligere giver lovforslagene ingen bud og beregninger på hvad den meget omfattende teleovervågning vil koste det danske samfund, den enkelte forbruger og borger.

Alt i alt indebærer lovforslaget og tilhørende lovforslag under Videnskabsministerens ressortområde mere overvågning og mindre privatliv.

HK kan ikke støtte de foreslåede lovændringer i retsplejeloven og lov om forbud mod tv-overvågning, da det medfører mere overvågning, mindre privatliv og dårligere retssikkerhed for den enkelte dansker.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Karin Retvig'.

Karin Retvig, IT- ordfører i HK
HK/Danmark

Weidekampsgade 8
0900 København C
Tlf 33304343 e- mail: 44kr@hk.dk